

Nämä kopioitu 12.11.2012

Poliittinen julistus
Periaateohjelma
Perusopetusohjelma
Asuntopoliittinen ohjelma
Ympäristöasiakirja
Tasa-arvoasiakirja
Tietoyhteiskunta-asiakirja
Kansainvälispoliittinen asiakirja
Euroopan Unioni -asiakirja
Poliittinen ohjelma

01.11. Arvo-tekstit (Päivitetty: 01.11.2011 17:42)

Poliittinen julistus

Sosialidemokraattiset Nuoret ry toimii tasa-arvon, vapauden, solidaarisuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Liiton tavoite on uudistaa yhteiskuntaa arvojensa mukaisesti. Kokoamme arvojemme taakse eritaustaisia, erilaisissa tilanteissa eläviä nuoria joka puolelta Suomea. Arvomme eivät ole mainostoimistosta tilattuja, vaan kumpuavat jäsentemme sisimmästä.

Liitto haluaa olla Suomen vaikuttavin, näkyvin ja vetovoimaisin poliittinen nuorisojärjestö. Tahdomme vaikuttaa vahvasti sekä puolueessa että yhteiskunnallisessa keskustelussa. Nuorten äänestysaktiivisuus on hälyttävän alhaista ja osallistuminen puolueiden toimintaan on vähäistä. Ongelmat johtuvat pitkälti siitä, että nuorten tietämys politiikasta on huteraa. Koulujen yhteiskuntaopin opetus keskittyy liikaa valtion instituutioiden ja hallinnon toimintaan. Sosialidemokraattiset Nuoret vaatii poliittisten nuorisojärjestöjen esittäytymiselle tilaa toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmissa.

Vaadimme:

Koulutusta kaikille

Yksikin koulupudokas on liikaa. Oppivelvollisuus tulee laajentaa koskemaan myös toista astetta. Lisäksi toisen asteen tutkinnon suorittamistapoja tulee monipuolistaa. Oppisopimuskoulutusta ja työpajatoimintaa tulee hyödyntää enemmän. Oppilaan ohjauksen laatua on parannettava peruskoulussa ja toisella asteella. Koulupäivän rakennetta on eheyttävä. Tavoitteena on tarjota lapsille turvallinen kasvuympäristö.

Parempaa työelämää

Useimmat meistä kiinnittyvät työn kautta yhteiskuntaan. Työ on parasta sosiaalipolitiikkaa. Työelämän epävarmuuden seurausten sysääminen pelkästään työntekijöiden kannettavaksi on lopetettava. Toimintaa työelämän tasa-arvon saavuttamiseksi on jatkettava ja pätkätoiden määrää

vähennettävä. Julkisen hallinnon on näytettävä tässä esimerkkiä.

Ilmastonmuutos kuriin!

Energiankulutuksen kasvu on pysäytettävä ja uusiutuviin energiamuotoihin on panostettava. Myös pienillä teoilla on merkitystä, jokaisen panosta tarvitaan. Liikennepolitiikan on tuettava päästöjen vähentämistä. Joukkoliikenteen on oltava aito vaihtoehto yksityisautoilulle. Tiivis kaupunkirakenne helpottaa sujuvan joukkoliikenteen järjestämistä. Raideliikennettä on tuettava ja lippujen hintoja alennettava. Ruuhkamaksuja ja tietulleja on kokeiltava pääkaupunkiseudulla, ja niiden tuotot on suunnattava joukkoliikenteen kehittämiseen.

Globalisaation hallintaa

Globaalit haasteet on muutettava mahdollisuuksiksi. Kansainvälisesti yhteiset työelämän pelisäännöt ovat niin suomalaisten kuin kehitysmaidenkin työntekijöiden etu. Tavoitteemme on ylikansallisten verojen, kuten valuutanvaihtoveron, käyttöönotto ja reilujen markkinoiden luominen.

Tasa-arvoisia palveluja

Julkinen palvelujärjestelmä on tasa-arvoisen kohtelun tae. Oikeudenmukaisen sosiaaliturvajärjestelmän rakentaminen edellyttää demokraattista päätöksentekoa, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja laillisuusperiaatteita. Yksikään näistä edellytyksistä ei synny ilman toimivaa ja tehokasta julkista sektoria. Hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee hyvinvointivaltiota ja avointa yhteistyötä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Hyvinvointia nuorille

Nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet vuosi vuodelta enemmän. Oppilaiden terveyden edistäminen on jäänyt pitkälti kouluterveydenhoitajille. Vaadimme panostuksia ennaltaehkäiseviin palveluihin ja aktiivisia toimia koululaisten ja opiskelijoiden terveydenhuollon parantamiseksi.

Tietoyhteiskuntaa kaikkien ulottuville

Kaikille on taattava mahdollisuudet olla osa tietoyhteiskuntaa ja käyttää internetiä. Vaadimme, että kouluissa on opetettava mediakasvatusta ja informaatiolukutaitoa. Samalla tietoturvaan ja -suojaan on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota.

01.11. Arvo-tekstit (Päivitetty: 09.11.2011 15:34)

Kohti ihanneyhteiskuntaa – Sosialidemokraattisten Nuorten periaateohjelma

”Jokaisella sukupolvella on mahdollisuus tehdä jotain suurta, tämä sukupolvi saattaa olla juuri se sukupolvi.” -Nelson Mandela 2005

1. Johdanto

Sosialidemokratia on aate, jonka tavoitteena on yhteiskunta, joka takaa kaikille jäsenilleen mahdollisuuden hyvään elämään. Sosialidemokraattisessa yhteiskunnassa kenelläkään ei ole taloudelliseen asemaan perustuvia yhteiskunnallisia erityisoikeuksia, vaan kaikilla on samat oikeudet ja jokainen ihminen on yhtä arvokas.

Hyvää elämää pitää tavoitella kaikille maailman asukkaille. Suomen politiikasta päätettäessä on otettava huomioon päätösten vaikutukset muihin maihin. Sosialidemokratian näkökulma on globaali. Käytännön politiikan perustana tulee olla kestävät arvot ja niiden pohjalta lähtevä toiminta. Sosiaalidemokraattisten Nuorten mielestä yhteiskunnan jäsenet yhdessä määrittävät ne suuret tavoitteet, joihin käytännön politiikan toimien tulee johtaa.

1.1. Tasa-arvo tarkoittaa sitä, että jokainen ihminen on yhtä arvokas.

Yhteiskunnan velvollisuutena on luoda kaikille ihmisille mahdollisuus elää ihmisarvoinen elämä heidän lähtökohdistaan riippumatta. Lainsäädännön ja yhteiskunnallisten toimintatapojen on mahdollistettava yhdenvertaisten oikeuksien ja mahdollisuuksien toteutuminen yhteiskunnassa. Me Sosialidemokraattiset Nuoret taistelemme sellaisia ajattelumalleja vastaan, joiden mukaan perusteetta arvioidaan tai kohdellaan ihmisiä eri tavoin heidän ominaisuuksiensa tai rajoitteidensa pohjalta. Tasa-arvon toteutuminen vaatii yhteiskunnalta ja sen jäseniltä aktiivisuutta, jotta epäkohtiin voidaan puuttua. Sosialidemokraattisten Nuorten mielestä tasa-arvoon kuuluvat perusoikeudet eli jokaisen ihmisen oikeus mm. koulutukseen, työhön, maksuttomaan terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

1.2. Vapaus tarkoittaa mahdollisuutta onnellisuuteen meille kaikille.

Vapaus toteutuu poistamalla sorto, syrjintä ja taloudellinen eriarvoisuus. Edellytys vapaudelle on suvaitsevaisuus ja toisten kunnioittaminen riippumatta tämän ulkonäöstä, ihonväristä, kulttuurista tai uskonnosta. Kaikille on taattava mielipiteen ja uskonnonvapaus. Vapaus on myös vastuuta toisista ihmisistä ja yhteisöllistä huolenpitoa kaikkien vapauden toteutumisesta.

1.3 Solidaarisuus merkitsee Sosialidemokraattisille Nuorille yhteisvastuuta kansa-ihmisistä.

Tämä ei tarkoita ainoastaan lähellä olevia ihmisiä, vaan maailmanlaajuisista kunnioitusta toisia kohtaan. Väkivalta ja sodat eivät kuulu sosialidemokraattiseen ihanneyhteiskuntaan.

Kansainvälisenä liikkeenä sosialidemokraattinen liike on aina peräänkuuluttanut yhteisvastuuta koko maailmasta. Oikeistolainen yksilöllisyyden korostaminen on vailla pohjaa globalisoituvassa maailmassa, jossa jokaisen ihmisen mahdollisuus onnellisuuteen riippuu yhteistyön onnistumisesta. Me haluamme olla rakentamassa ihmisarvoista elämää kaikkialla maailmassa.

1.4. Oikeudenmukaisuus on osa tasa-arvoa ja me pyrimme rakentamaan yhteiskuntaa oikeustajumme mukaisesti.

Pyrkimys sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen kuuluu sosialidemokratiaan. Syntyvä hyvinvointi tulee jakaa oikeudenmukaisesti kaikkien ihmisten kesken. Yhteiskunnallinen tavoitteemme on tuloerojen pienentäminen ja taloudellisten tekijöiden aiheuttaman epätasa-arvon torjuminen. Ihmisten voimakas tunne yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuudesta sai aikaan sosialidemokraattisen liikkeen synnyn. Sata vuotta myöhemmin liikkeemme tekee edelleen työtä oikeudenmukaisemman yhteiskunnan puolesta. Haluamme säilyttää Ranskan vallankumouksen perusarvot – vapauden, veljeyden ja tasa-arvon – tämänkin vuosituhannen ihanteina.

1.5 Demokratia

Historiallisesti sosialidemokraattisen liikkeen erottaa muista vasemmistoliikkeistä sen demokraattiset pyrkimykset. Sosialidemokraattiset Nuoret ajavat sosialidemokraattisin keinoin edistyksellistä globaalia politiikkaa. Edustuksellinen demokratia ei kuitenkaan ole muuttumaton hallinnollinen järjestelmä, vaan muutoksiin kykenevä sekä tehokkuuteen pyrkivä päätöksentekojärjestelmä, jonka kehitykseen Sosialidemokraattiset Nuoret haluavat osallistua.

2. Parempi yhteiskunta

2.1 Sosiaalinen eheys yhteiskunnallisena tavoitteena

Socialidemokraattiset Nuoret nostavat tärkeimmäksi yhteiskunnalliseksi tavoitteekseen yhteiskunnan sosiaalisen eheyden. Ainoastaan sosiaalisesti eheä yhteiskunta voi taata jokaiselle kansalaiselle turvallisen elinympäristön ja riskittömämmän elämän. Olennaiset kulmakivet eheydelle ovat maksuton ja laadukas koulutus, mahdollisuus työhön, kattava sosiaaliturva, maksuton terveydenhuolto sekä oikeus puhtaaseen ja turvalliseen elinympäristöön. Sosiaalisia ongelmia tulee ennaltaehkäistä ja puuttua niihin välittömästi. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi asunnottomuus, slummiutuminen, köyhyyden ja koulutustason periytyvyys ja maahanmuuttajien yhteiskunnallisen integraation ongelmat. Erityisen suuri rooli sosiaalisen eheyden toteutumisessa on julkisella vallalla ja sille on taattava verotuksella riittävät resurssit.

Tehokkaimmin syrjäytymistä ja epäsosiaalisia ilmiöitä torjutaan ennaltaehkäisevällä työllä. Tasaarvoisten mahdollisuuksien luominen yhteiskunnan sisällä ei ole riittävä tae sosiaalisen eheyden toteutumiselle. Ei riitä, että kansalaisilla on puitteet käyttää hyväkseen yhteiskunnan tarjoamia mahdollisuuksia. Yhteiskunnan tulee aktiivisesti kannustaa kansalaisia näiden luotujen puitteiden ja palveluiden käyttämiseen.

Työ sosiaalisen eheyden saavuttamiseksi ei pysähdy kansallisvaltioiden rajoille. Maailman suurimpana poliittisena liikkeenä sosialidemokraattien velvollisuutena on varmistaa eheyden toteutuminen kaikkialla maailmassa. Absoluuttinen köyhyys tulee poistaa maailmasta ja suhteellisen köyhyyden syntymistä pitää torjua niin länsimaissa kuin kehittyvissä maissa. Kansainvälisellä solidaarisuudella on mahdollisuus estää halpatyövoiman käyttöä sekä ihmiskauppaa, terrorismia ja muuta kansainvälistä rikollisuutta.

2.2. Haasteena kansainvälistyminen

Suomi on osa Euroopan unionia: maamme on mukana muodostamassa laajaa alueellista yhteistyötä kansallisvaltioiden välillä. Integraatioprosessi on vaatinut kansallisen päätöksentekovallan osittaista

siirtämistä ylikansalliselle tasolle. Tämä on rajannut Euroopan unionin jäsenmaiden omaa kansallista päätöksentekoa tietyillä politiikan sektoreilla. Ylikansalliselle tasolle siirtynyt päätöksenteko haastaa nykyisen kansalaisyhteiskunnan. Toisaalta samaan aikaan kun yksittäisen kansallisen toimijan merkitys vähenee, mahdollisuudet kansainväliseen poliittiseen yhteistyöhön kasvavat merkittävästi. Sosialidemokraattisten Nuorten mielestä kansallisvaltion itsemääräämisyksivallan pieneneminen ei saa merkitä julkisen sektorin ja julkishallinnon roolin heikentymistä ihmisten perustarpeiden tyydyttämisessä tai yhteiskuntarauhan ylläpidossa. Asumista, terveydenhuoltoa, sosiaaliturvaa ja muuta perusturvaa koskeva päätöksenteko tulee säilyttää mahdollisimman lähellä kansalaisia.

3. Kohti hallittua globalisaatiota ja rauhaa

3.1. Globaali kansalaisuus

Sosialidemokraattisten Nuorten mielestä poliittiset kansalaisoikeudet, taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet ovat universaaleja ihmisoikeuksia, jotka tulee taata kaikille asuinvaltiosta riippumatta. Sosialidemokraatit tavoittelevat globaalia demokratiaa, joka perustuu globaalin kansalaisuuden ajatukseen. Keinotekoisin rajoituksin ei saa sulkea osaa ihmisistä yhteisöjen ja demokraattisten oikeuksien ulkopuolelle.

3.2 Kapitalismi aisoihin globaalilla osallistumisella

Globaali demokratia tarkoittaa sitä, että kaikki maailman ihmiset voivat demokraattisesti vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Tämä edellyttää globaalia talouden hallintaa siten, että maailmantalous ei voi asettaa valtioille ehtoja, jotka rajoittavat poliittisia valintoja. Globaalin demokratian toteuttamiseksi tarvitaan globaaleja hallintainstituutioita, joilla on aitoa vaikutusvaltaa ja joiden päätöksenteko on demokraattista.

Sosialidemokraattiset Nuoret eivät suostu hyväksymään niitä markkinatalouden pelisääntöjä, joiden mukaan sosiaalipolitiikka ja ympäristönormit olisivat vain rajoitteita kilpailukyvyille. Globaali kapitalismi aiheuttaa myös valtavaa eriarvoisuutta ja laajamittaista köyhyyttä. Kehitysmaita on autettava kehittämään demokratiaa, teollisuuttaan ja koulutusjärjestelmäänsä, jotta saamme korjattua nämä epäkohdat. Tasa-arvoinen maailma edellyttää globaalia veroharmonisaatiota ja globaalien verojen käyttöön ottamista. Maailmankauppajärjestelmää on kehitettävä sosiaalisten ja ympäristöllisten standardien pohjalta. Näiden avulla voidaan tasata kehitysmaiden ja pitkälle kehittyneiden maiden välistä kuilua.

3.3 Globaali sosialidemokratia

Sosialidemokraattien on irtaannuttava kansallisuusaatteesta myös poliittisen toiminnan tasolla. 1800-luvun lopulta lähtien sosialidemokratia on ollut pääosin kansallinen projekti.

Sosialidemokraattien on nyt etsittävä uusia, ylikansallisia toiminnan muotoja. Tämä tarkoittaa kansainvälisesti yhteisen sosialidemokraattisen agendan luomista sekä erilaisten globaalin hallinnan aloitteiden edistämistä sosialidemokraattisen liikkeen puitteissa.

3.4 Kohti rauhaa

Me Sosialidemokraattiset Nuoret haluamme maailman, jossa ei ole sotia, ja me pyrimme sitä kohti globaalin sosialidemokratian keinoin. Sitoutuminen kansainvälisiin järjestöihin sekä kehitysmaiden sisäisten ongelmien poistaminen globalisaation hallinnalla, demokratian edistämällä ja kehitysyhteistyöllä ovat ne keinot, joilla rauha voidaan saavuttaa.

4. Talouden demokratisointi ja oikeus työhön

4.1. Pääomien tasaisempaan omistukseen

Perinteisesti käsitetty luokkayhteiskunta on kuollut. Se ei kuitenkaan tarkoita, että luokkajako olisi

kadonnut yhteiskunnasta. Suomalaista yhteiskuntaa määrittää tällä hetkellä vahvasti jako omistavaan ja työtätekevään luokkaan ja toisaalta luovaa työtä tekevään ja suorittavaan luokkaan. Vielä vaarallisemmalta näyttää se, että nykyisin on syntymässä pysyvästi työelämän ulkopuolella olevien luokka, jossa esimerkiksi työttömyys periytyy vanhemmilta heidän lapsilleen. Erilaiset luokat ja niihin kuuluminen eivät sinällään ole ongelmallisia. Ongelmaksi ne muodostuvat, jos ihmisen koko elämä määräytyy ennalta hänen vanhempiansa sosioekonomisen aseman perusteella. Erilaisten luokkien tai jakojen merkitys pitää poistaa. Kaikilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet tavoitella haluamaansa ja kykyjensä mukaista asemaa yhteiskunnassa. Sosiaalisen liikkuvuuden pitää olla mahdollisimman helppoa henkilökohtaisista lähtökohdista riippumatta.

Julkishallinnon taloudellisen sääntelyn vähentyminen on luonut suurpääoman omistajille uudenlaista valtaa päättää yksilöiden työskentelymahdollisuuksista ja elinoloista. Tämän epädemokraattisen vallan lisääntyminen vaarantaa kansanvallan toteutumisen. Sosialidemokraattisten nuorten mielestä julkishallinnon valtaa ohjata talouselämää tulee lisätä, jotta tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja yhteisvastuun periaatteet toteutuvat. Julkishallinnon tulee jakaa yhdessä tuottamaamme hyvinvointia markkinoita tasaisemmin.

Suurten pääomien omistajien vastuuntuntoa emme voi korulausein herättää, mutta me voimme vaatia pääomien siirtämiselle rajoituksia ja vaatia suuryrityksiltä eettisiin ohjenuoriin sitoutumista. Emme halua maailmaa, jossa meidän kulutuksemme tarkoittaa köyhempien maiden kansalaisten oikeuksien riistämistä. Oikeudet koulunkäyntiin, kohtuullisiin työoloihin, puhtaaseen ympäristöön ja ennen kaikkea ihmisarvoiseen elämään on taattava. Yritysten tulee antaa tarvittava tieto tuotteista, jotta voidaan tehdä eettisiä kulutusvalintoja. Sosialidemokraattiset Nuoret painottavat kuitenkin, että piensijoittajademokratia ja kulutusvalinnat eivät yksin riitä oikeudenmukaisemman politiikan toteuttamiseen, vaan myös julkisen vallan asettamia pelisääntöjä ja rajoituksia tarvitaan.

Yhteiskunnallisesti olennainen kysymys siitä, kuka myy työtään, mihin hintaan ja kenelle, on edelleen yhtä merkittävä kuin ennenkin. Yhtä olennaiseksi on muuttunut keskiluokan omistava rooli eläkesäästäjinä ja osakkeenomistajina, eli suurpääoman osaomistajina. Järjestäytymättömät piensijoittajat eivät pysty kantamaan vastuuta omistamiensa yhtiöiden päätöksenteosta. Kansalaisten mahdollisuuksia omistaa pääomaa ja tuotantovälineitä asiakasomistajuuksien, henkilöstörahojen ja piensijoittamisen kautta tulee kehittää. Kansainväliselle suurpääomalle tehtävien myönnytysten ehdoksi tulee asettaa talouselämän demokraattisempi sisäinen päätöksenteko.

Poliittisten päätöksentekijöiden, kaikkien pääoman omistajien ja työtä tekevien ihmisten tulee laatia uusi yhteiskuntasopimus, jossa hyvinvoinnin tasaisen jakautumisen tavoite, sosiaalinen eheys ja demokratian kunnioitus nostetaan kaikkien yhteiskuntatoimijoiden ensisijaiseksi tavoitteeksi. Sosialidemokraattiset Nuoret uskovat, että teollisuusmaat ovat saavuttaneet sellaisen materiaalisen hyvinvoinnin ja sivistyksen tason, ettei meidän enää tarvitse ahneuden vuoksi alistaa muita ihmisiä tai kansakuntia tässä maailmassa. Sen sijaan meidän tulisi oppia jakamaan kansainvälisen yhteistyön kautta syntyviä hyvinvoinnin hedelmiä aikaisempaa epäitsekämmmin. Ihmisten orjuuttaminen on poistettava maailmasta, eikä markkinaliberalismin uhrialttarilla saa uhrata enää yhtään sukupolvea Suomessa, Euroopassa eikä koko maailmassa.

4.2. Oikeus työhön ja hyvinvointiin

Julkishallinnon tulee taata jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle oikeus työhön. Meille työ ei kuitenkaan koskaan ole itsetarkoitus, eikä saa olla ainoa yksilön elämää määrittävä tekijä. Ihmisten onnellisuus ja hyvän elämän edellytykset eivät saa olla pelkästään työstä kiinni. Työelämää on kehitettävä niin, että kaikki työpaikat ovat ihmisille mielekkäitä. Työssä on oltava mahdollisuus kehittää itseään ja

työympäristöään. Työväenliikkeen ensisijaisena tavoitteena on ollut sen perustamisesta lähtien jakaa materiaalista hyvinvointia tasaisemmin yhteiskunnassa. Tulevaisuudessa myös henkisen hyvinvoinnin ja mahdollisuuden vapaa-aikaan tulee jakautua tasaisemmin yhteiskunnassa. Sosialidemokraattiset Nuoret kannattavat ammatillista järjestäytymistä. On erityisen tärkeää että nuoret pääsevät ay-liikkeen kautta vaikuttamaan työoloihinsa.

5. Oikeus tulevaisuuteen

Sosialidemokraattinen solidaarisuus toteutuu myös kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamisessa kaiken politiikan johtoajatuksena: nykyistä hyvinvointia ei voida ylläpitää tulevien sukupolvien kustannuksella. Tämä on erityisen keskeistä ympäristöpolitiikassa.

Sosialidemokraattien tehtävänä on varmistaa, että teollisuus-, maatalous- ja energiantuotanto sekä jätehuolto mukautetaan sellaisiksi, että mahdollisuudet hyvään elämään tulevaisuudessa eivät vaaranna uusiutumattomien luonnonvarojen liikakulutuksen, ekologisen tasapainon häiriintymisen tai hallitsemattoman saastumisen takia. Luonnon monimuotoisuutta on kunnioitettava ja ylläpidettävä.

Aikaisemman, kestäättömän kehityksen seurauksena ihmiskunnan haasteena on suuri joukko niin globaaleja kuin paikallisiakin ympäristöongelmia, joista merkittävimmät liittyvät ilmastonmuutokseen, maaperän köyhtymiseen, metsien tuhoutumiseen ja ympäristön kemikalisoitumiseen. Näihin kysymyksiin on paneuduttava tarmokkaasti paikallisella tasolla ja samalla aikaansaattava uusia, Kioton sopimuksen kaltaisia globaaleja ja sitovia aloitteita. Ei ole ihmisluonnon mukaista olettaa, että ihminen voisi olla kiinnostunut ympäristön kestäväen kehityksen puolustamisesta, jos hän elää jatkuvassa nälässä tai jos hänet on eristetty yhteisönsä ulkopuolelle. Siten ympäristöllisesti kestävä kehitys voi toteutua ainoastaan sopusoinnussa taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kanssa, mutta ilman sitä eivät myöskään nämä kaksi muuta ole pitkällä aikavälillä mahdollisia.

6. Kohti ihanneyhteiskuntaa

Sosialidemokratia nojaa kaiken toimintansa tasa-arvon, vapauden, solidaarisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteiden pohjalle. Me haluamme rakentaa ihanneyhteiskunnan, jossa toteutuu yhteiskunnallinen tasa-arvo ja kaikille taataan samat perusoikeudet. Ihanneyhteiskunta on kansainvälinen, mutta päätöksenteko säilyy lähellä kansaa. Tällaisessa yhteiskunnassa globalisaatio on hallittua sen sijaan, että toimisimme markkinatalouden ehdoilla. Ihanneyhteiskunnassa liikkuvuus sosiaalisten luokkien välillä on helppoa ja pääoman omistus jakautuu tasaisesti. Me näemme tulevaisuuden, jossa kaikilla on oikeus hyvinvointiin, työhön ja puhtaaseen ympäristöön.

Sosialidemokraattisten Nuorten mielestä maailma ei ole koskaan valmis, se on ainoastaan valmis muokattavaksi. Tällä sukupolvella on mahdollisuus poistaa köyhyys maailmasta ja rakentaa tilalle tie kohti ikuista rauhaa.

”Politiikka on tahdon asia” – Olof Palme

14.11. Arvo-tekstit

Perusopetusohjelma

Oppivelvollisuuden on katettava toisen asteen tutkinto

Liian lyhyt pohjakoulutus ei enää nykyajan työmarkkinoilla riitä ja toista astetta käymättömien työllistyminen on äärimmäisen heikkoa. Ilman töitä nuori syrjäytyy helposti. Itsenäisen elämän aloittamisen edellytykset ovat heikot. Kadotamme inhimillistä osaamista kiihtyvällä tahdilla, jos emme pidä huolta koulutuspolkuaan etsivistä nuorista.

Nykyisen peruskoulun ja toisen asteen välinen nivelvaihe on äärimmäisen ongelmallinen. Valtava joukko nuoria katoaa johonkin peruskoulun päättymisen jälkeen. Nuoren itsensä tai hänen vanhempiansa syyllistäminen nivelvaiheen ongelmista on lyhytnäköistä. Koulutuspolitiikka on yhteiskuntapolitiikkaa. Syrjäytynyt nuori maksaa valtavia rahasummia itselleen, mutta taloudelliset kustannukset voimme sietää. Inhimillistä kärsimystä sen sijaan emme voi hyväksyä koskaan.

Ei ole järkevää rakentaa luonnottomia katkoksia sujuvaan koulutuspolkuun eikä kaukonäköistä kohdella 16-vuotiasta kuin aikuista, sillä hänellä ei ole aikuisen elämänhallinnan työvälineitä käytössään. Oppivelvollisuuden laajentaminen koskemaan toisen asteen koulutusta tarkoittaa samalla sitä, että yhteiskunta sitoutuu tarjoamaan jokaiselle nuorelle koulutuspaikan sekä siihen liittyvät tukipalvelut, erityisesti oppilaanohjauksen. Voikin paljastua, että oppivelvollisuuden laajentamista vastustavat ovat oikeastaan huolissaan lisääntyvistä kustannuksista ja siitä, että koulutusjärjestelmää laajennetaan kattamaan nykyään syrjäytyvät. Toivottavasti näin ei ole.

Me näemme sellaisen tulevaisuuden, jossa kukaan ei syrjäydy ainakaan hallinnollisten päätösten takia. Meidän ei tarvitse etsiä syrjäytyneitä nuoria, joiden luonteva yhteys kouluun on katkennut. Pidämme jokaisen mukana.

Vaatimukset

Oppivelvollisuuden on katettava toisen asteen tutkinto. Jokaiselle nuorelle turvataan koulutuspaikka toisen asteen päättymiseen saakka. Yhteiskunnalle tämä tarkoittaa uusia kustannuksia koulutuspuolelle, joihin on oltava valmis. Syrjäytymisen vähentäminen, inhimillisen kärsimyksen torjunta ja nuorten koulutustason nousu ovat sen arvoisia.

Järjestelmän palvelemisesta yksilön kehittymiseen – kaikille opiskelijoille yhteinen toinen aste

Suomeen rakennetaan yhtenäinen toisen asteen oppilaitos. Emme tarvitse erottelua akateemiseen, laajoja yleisiä valmiuksia tarjoavaan lukiolaitokseen ja ammatillisen koulutuksen välille. Kansalaisilla on oltava mahdollisuus hankkia itselleen laaja osaamispääoma ja potentiaali menestyä työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa.

Eriytynyt järjestelmä ei kasvata nuorta kohti omien mahdollisuuksiensa toteuttamista vaan

vastaukseksi järjestelmän tarpeisiin, järjestelmän kuvaksi. Demarinuoret eivät halua, että koulutusvalintojen perusteella laaditaan tyypittelyjä ihmisten ominaisuuksista, kyvyistä ja mielenkiinnon kohteista. Toisen asteen koulutuspolun valinnan ja inhimillisen kapasiteetin yhteydestä vedettävät johtopäätökset luovat eripuraa ja eriseuraisuutta nuorisomme keskuuteen. Tämän tulee loppua. Koulutuksen tulee tukea nuorta omien mahdollisuuksiensa ja itsensä toteuttamisessa.

Yhtenäisellä toisella asteella suoritetaan joko yleissivistävä tutkinto, joku ammatillinen tutkinto tai näiden yhdistelmä tutkinto. Tutkinto on mahdollista suorittaa myös oppisopimuksella tai työpajatoiminnassa. Valinnanvapaus, henkilökohtaisten tavoitteiden tukeminen sekä kansainvälisen toimintaympäristön muutokseen varautuva kokonaisvaltainen koulutusjärjestelmän kehittäminen yhdistyvät hedelmällisellä tavalla yhtenäisellä toisella asteella.

Yhtenäinen toinen aste on myös voimavarakysymys. Muuttotappioista ja taloudellisista vaikeuksista kärsivillä paikkakunnilla ei ole varaa ylläpitää yhä suurempiin yksikkökokoihin paisuvia ammatillisia oppilaitoksia. Vastauksena on oman lukion toiminnan turvaaminen hinnalla millä hyvänsä, jolloin jokainen halukas valitaan lukioon, vaikka mielenkiintoa lukion tarjoamaa koulutusta kohtaan ei olisi. Koulutuspoliittisesti tämä on järjetöntä. Yhteinen oppilaitos tarkoittaisi kohtuullisen kokoisia yksiköitä joissa saman katon alla voitaisiin tarjota jokaiselle nuorelle omia toiveita ja haaveita vastaavaa koulutusta. Elämän läpi kantaa parhaiten sellainen koulutus, joka on perustunut kokonaisuuden kannalta mielekkäisiin valintoihin.

Nykyinen henkisesti ja fyysisesti kahtia jakautunut toinen aste ei kykene tarjoamaan riittävästi valinnanvaraa opetuksen sisällöissä. Yhteistyökyvyttömiä erillisten oppilaitosten viidakossa vain harva opiskelija saa rakennettua itselleen mielekkään ja monipuolisen koulutuspolun. Yhtenäinen toinen aste tuo laajan valinnaisuuden hyödyt kaikkien opiskelijoiden käyttöön. Yhteisissä oppilaitoksissa myös harvaan asutulla seudulla opiskelijalla on samat mahdollisuudet valita opintonsa ja elämänuransa kuin kasvukeskuksissa.

Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen siirryttäessä Ruotsin kokemuksista otetaan oppia. Hyviä käytäntöjä hyödynnetään kehitystyössä ja karikat vältetään. Yhteisellä toisella asteella esimerkiksi oppilaanohjaukseen, koulupsykologeihin ja yhteisöllisyyden sekä kansaliskasvatuksen opettamiseen panostetaan tuntuvasti. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus kehittää omia valmiuksiaan yksilöllisen oppimispolun kautta. Lopetamme järjestelmän palvelemisen ja palvomisen. Tärkeintä on tukea yksilön kehittymistä täyteen mittaansa henkisesti ja sosiaalisesti. Se on opiskelijan ja kansakunnan edun mukaista.

Vaatimukset

Nykyiset toisen asteen oppilaitokset yhdistetään. Kunnat saavat tukea muutosvaiheessa. Kaikille nuorille tarjotaan paikka lähinnä kotia sijaitsevassa yhtenäisessä toisen asteen oppilaitoksessa.

Peruskoulujen koulupoimintaan puuttava

Suurimmissa kaupungeissa on jo havaittavissa asuinalueiden haluttavuuden ja hintatason eriytymistä peruskoulujen todellisen tai oletetun tason perusteella. Vanhemmat haluavat poimia lapsilleen parhaat koulut epämiellyttäväksi tuomittujen joukosta. Erityisesti Helsingissä tämä alkaa olla todellinen, asuinalueiden hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä uhkaava ongelma. Kaikki kansainvälinen kehitys ei ole hyvästä. Tilanteeseen pitää puuttua nyt, kun se on vielä mahdollista.

Peruskoulun upea ominaisuus antaa yhteisyyden kokemuksia koko ikäluokalle ja kutoa ihmisten yksilölliset valinnat yhteisön tavoitteisiin on haavoittuvainen, jos rahalla voi ostaa ohituskaistan julkiseen, mutta vain valikoituneelle oppilasjoukkoille saavutettavaan kouluun.

Jokainen perhe saa valita asuinpaikkansa, eikä siihen haluta puuttua. Vanhempien mahdollisuus valita lastensa peruskoulu ei ole pelkästään pahasta. Siihen puuttumista on kuitenkin harkittava, jos muita keinoja ei ole. Tulisi kuitenkin miettiä koulupiirijakoja uudestaan niin, että mahdollisimman monipuolinen oppilaiden joukko valikoituisi kuhunkin kouluun. Koulupiirijakojen muutoksia vastustetaan usein sillä perusteella, että vanhemmat ovat tietylle asuinalueelle muuttaessaan olettaneet samalla saavansa nauttia tietyn, hyväksi mielletyn koulun palveluista. Tämä peruste vastustukselle on kestävä. Usein taustalta paljastuu piilotettuja motiiveja, jotka voidaan tulkita rasisisiksi tai elitistisiksi. Meidän ei tule kuunnella vain niitä vanhempia, jotka osaavat pitää suurinta ääntä itsestään. Erityisopetusta saavat lapset tulisi sijoittaa ensisijaisesti lähikouluihin, kuitenkin niin, että erityispalveluiden saatavuus näille lapsille turvataan. Emme halua eriyttää mitään ryhmää muista täysin erillisiin yksiköihin, koska se tarkoittaa samalla erilaisten kokemuspohjien muodostumista, kuiluja ihmisten välille.

Koulupoiminnan mahdollistaa väärin ymmärretty tasapuolisuus voimavarojen jaossa. Ei ole perusteltua, että koulu, jonka oppilaat ovat pääosin suomalaista syntyperää ja jossa lapsilla on vähän erityistarpeita, saa toimintaansa tukea suurin piirtein saman verran kuin toisella alueella sijaitseva, valtavan kielien kirjjon sekä sosiaalisten haasteiden kanssa kamppaileva koulu. Opettajia voi olla hankalaa palkata haastavampaan työhön, ellei siitä voida palkita esimerkiksi korotetulla palkalla. Myös muut korkeammat kustannukset tulisi ottaa huomioon. Sama koskee myös syrjäseuduilla sijaitsevien koulujen korkeampia kustannuksia. Niidenkin toimintaympäristö on vaativa.

Osaamisen kasvu, verrattuna lähtötasoa koulunsa päättävien valmiuksiin, on usein suurinta haastavimmissa olosuhteissa toimivissa kouluissa. Osaamisen kasvusta pitäisi palkita, ei siitä, että oppilaiksi on valikoitunut helpommin opetettavia lapsia. Laadusta ja kovasta työstä tulee koulun saada sille kuuluva korvaus. Satunnaistekijöiden merkitystä tullaan määrätietoisesti vähentämään. Se, jos mikä, on tasapuolista.

Vaatimukset

Koulupiirijakoja muutetaan tasapuolisemmiksi. Koulujen vaativat olosuhteet huomioidaan rahoituksessa, samoin kuin koulun tuottama osaamisen kasvu ja toiminnan kokonaisvaltainen laatu. Haastavista työtehtävistä tulee opettajille kyetä maksamaan kannustavaa palkkaa.

Yksityiskoulu varastaa lapsilta yhteisyyden kokemuksia

Peruskoulussa kaikki oppilaat ovat erilaisia mutta samanarvoisia. Peruskoulussa on kyse oikeudenmukaisuudesta ja inhimillisyydestä, sillä se tarjoaa jokaiselle lapselle oikeuden laadukkaaseen opetukseen aikuisiän kynnykselle asti. Peruskoulussa lapsen vanhempien valitseman asuinpaikan tai minkään muunkaan epäolennaisen tekijän ei pitäisi vaikuttaa siihen tuleeko lapsesta menestyjä vai syrjäytynyt. Hyvä koulu tukee osallisuutta ja antaa lapselle mahdollisuuden kohdata muut ikäluokan edustajat – yhteiskunnan koko kirjjon – ja saada yhteisyyden elintärkeitä kokemuksia. Solidaarisuus kasvaa ja arvopohja vankistuu onnistuneen peruskouluopetuksen aikana.

Peruskoulussa voi olla kehittämistarpeita, mutta yksityiskoulu ei ole oikea kehityksen suunta. Yksityiskoulujen uudesta nousukaudesta seuraa esimerkiksi eriytymistä, elitismia ja uskonnollisten

yhteisöjen omia näkemyksiä hivutettuna opetukseen. Se ei palvele kenenkään etua. Tulee myös huomata, etteivät yksityiskoulut ole Suomessa täysin yksityisesti rahoitettuja. Toimintamenoista vain noin 5 % on muuta kuin yhteiskunnan rahoitusta. Pienellä panostuksella saadaan yksilöllistä palvelua ja mahdollisuus valikoida lapsen koulutoverit. Tätä voisi kutsua jopa suureksi puhallukseksi, peruskoulun kivijalkaa nakertavaksi termiitiksi, joka on jostain syystä kohotettu uuteen arvostukseen. On syytä kysyä toteutuuko lapsen etu hänen jäädessään paitsi niistä valinnanmahdollisuuksista ja ikätovereiden kohtaamisista, jotka peruskoulu tarjoaa.

Peruskoulua tulee markkinoida uudella tavalla, uusin argumentein. Se on parhaimmillaan yksilöllisyyden ja oman elämänpolun löytämisen aikaa. Samalla tarjotaan mahdollisuus peilata turvallisessa pienryhmässä omia haaveita muiden, hyvin erilaisissa perheissä kasvaneiden ikätovereiden haaveisiin. Lapsi kohtaa palasen sitä yhteiskunnan moninaisuutta, johon hän tulee törmäämään myöhemmin. Yksilöllisyys on parhaimmillaan kykyä puolustaa omia valintoja kaikissa tilanteissa, omat pyrkimykset yhteisön tavoitteisiin yhdistäen. Sen oppii parhaiten peruskoulussa, joka on kasvun paikka, konkreettisesti ja henkisesti.

Peruskoulu ei ole myöskään pelkkää suorittamista ja tiedollisten valmiuksien haalintaa. Opetus huomioi monenlaisen lahjakkuuden, persoonalliset piirteet ja antaa luovuudelle tilaa. Huippulahjakkaiden yksityiskoulu voi kasvattaa yhtä lahjakkuuden osa-alueita, mutta jättää lapset ilman muita yhteiskunnassa tärkeitä taitoja ja valmiuksia. Se voi hyvinkin olla lapsen kokonaisedun vastaista, jolloin hyvää tarkoittavat vanhemmat itse asiassa vaikeuttavat lapsen tulevaisuutta tarpeettomasti. Peruskoulu ei tasapäistä, se turvaa yksilöllisyyden kehittymisen mahdollisuudet. Yksityiskoulussa tasapäistämisen riski on paljon suurempi, sillä viiteryhmän paine ja valmiit ajattelumallit esimerkiksi uskonnollisen yhteisön ylläpitämässä koulussa saattavat johtaa lapsen rajoittamaan oman minuutensa kasvua ja kehitystä.

Vaatimukset

Uusia yksityiskoulujen lupahakemuksia ei hyväksytä kuin erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa ja pakottavista syistä. Tunnustuksellinen uskonnonopetus ei kuulu peruskouluun, ei myöskään kristillisen taustayhteisön ylläpitämään kouluun. Yksityiskoulujen rahoitusta tarkastellaan kriittisesti. Rahoitus pohjaa ei kuitenkaan romauteta, sillä yksityiskoulujen oppilaiden vanhempien taloudellinen tilanne ei välttämättä kestä lisärasitusta. Aikaa myöten yksityiskoulujen määrää vähennetään tuntuvasti.

Politiikkaa kouluihin, kansalaisuus kunniaan

Demarinuoret ovat ehdottomasti sitä mieltä, että aktiiviseen kansalaisuuteen kasvattaminen, kansalaiskasvatus, on yksi peruskoulutuksen keskeinen tehtävä. Lapsuudesta nuoruuden kautta aikuisuuteen ulottuva elämänvaihe kuluu suurelta osin koulu yhteisössä. Emme voi olettaa nuorten aikuisten käyttävän äänioikeuttaan riemuiten kutsun käydessä, jos opetus hyljeksii kansalaiskasvatusta ja ilmapiiri on jopa vihamielinen kaikkea poliittisuutta kohtaan.

Vaadimme politiikkaa kouluihin, joka sisältää myös puoluepoliittisen järjestelmän aakkoset. Asenneilmaston on muututtava kannustavaksi, keskustelevalaksi ja monenlaisia näkökantoja hyväksyväksi. Poliitiikan vieroksunta on kummallinen sokea piste peruskoulussamme ja keskiasteella. Yhteiskunnan toiminnasta ja poliittisista järjestelmistä sekä instituutioista annettava opetus on hyvin usein teknistä ja kuvaa poliittista toimintaa yltiöpäisen neutraalisti, aivan kuin teknisinä toimenpiteinä. Silloin lapsilta ja nuorilta jää kehittymättä ymmärrys politiikan luonteesta valintojen tekemisenä, arvojen kamppailuna ja lopulta keskustelun kautta kompromisseihin johtavana

yhteistyönä. Sumutukselle ja vääristyneelle retoriikalle jää tilaa temmeltää, elleivät nuoret aikuiset ymmärrä kuluttajansuojaansa kansalaisina ja edustuksellisen demokratian toimijoina.

Puoluepolitiikka ei ole tietenkään ainoa politiikan osa-alue. Kansalaisjärjestöjen rooli on kasvanut jatkuvasti ja niiden toiminta tukevoittaa kansalaisyhteiskunnan suojaverkkoa merkittävästi. Ei ole parempaa kasvatusta aktiiviseen kansalaisuuteen kuin toimimien itse yhteisten tavoitteiden eteen, keskustellen, neuvotellen ja lähiympäristöön vaikuttaen. Erityisesti toiselle asteelle on luotava vahva oppilaskuntajärjestelmä. Peruskoulun alakouluissa oppilaskuntatoiminnan alkeita voidaan harjoitella ja yläkouluissa oppilaskunnalle annetaan merkittävä rooli kouluyhteisön oppilaita edustavana toimijana. Näin edistämme koulun sivistyksellisten tavoitteiden rinnalla kuin huomaamatta kansalaisuuteen ja politiikan lukutaitoon liittyviä tavoitteita, kansalaisuussivistystä. Edustuksellisella demokratiallamme ei ole varaa jatkaa nykyiseen tapaan, jos haluamme turvata poliittisen järjestelmän uskottavuuden jatkossakin ja välttää ääriliikkeiden nousun.

Ensimmäinen toimenpide on opettajankoulutuksen kehittäminen niin, että se huomioi nykyistä paremmin politiikan roolin yhteiskunnassa, kansalaiskasvatuksen lisääntyneen merkityksen ja kansalaisten yleisen aktiivisuuden sekä omiin olosuhteisiin vaikuttamisen tärkeyden. Tähän liittyy medialukutaidon kehittäminen ja kriittisen ajattelun nostaminen yhdeksi perustaidoksi muiden opettävien taitojen joukkoon. Opettajilla on suunnaton vastuu tästä muutoksesta, siksi opetussuunnitelmien ja opetuksen yleisen suunnittelun tulee tukea opettajien uutta, vaativaa roolia.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen lisää yleistä onnellisuutta, elämänhallintaa ja itsenäisyyttä. Kutsumme sitä ihmisenä kasvamisen oppiaineeksi, ihmisyyteen oppimiseksi. Kysymys on elämisestä yhteisön täysivaltaisena jäsenenä, kasvamisena ihmisyyteen taakkoineen ja iloineen.

Vaatimukset

Opetussuunnitelmiin sisällytetään ja opettajankoulutuksessa otetaan huomioon aktiivinen kansalaisuus, medialukutaito ja poliittinen hahmotuskyky. Oppilaskuntatoiminta tuodaan esille uudella tavalla kaikkeen perusopetukseen. Erityisesti matalan kynnyksen toimintaa lisätään. Osallisuuteen kasvattaminen on peruskoulutuksen tärkeimpiä tehtäviä.

Ehetytty koulupäivä on valtava mahdollisuus

Ehetytty koulupäivä tarkoittaa peruskoulun oppituntien, harrastekerhojen, iltapäivätoiminnan ja muiden aktiviteettien yhdistämistä toimivaksi kokonaisuudeksi. Sen vahvuus on lapsen ja nuoren itsensä kehittämisen, harrastusten ja erityisten mielenkiinnon kohteiden kehittäminen koulun virallisten oppisisältöjen rinnalla. Lapsi ei jää heitteille oppituntien loputtua, vaan turvallista aikuisen ohjaamaa seuraa on tarjolla aamun ja iltapäivän tunneille.

Työelämän aikataulut ja koulujen lukujärjestykset käyvät harvoin yksiin. Hyvin pienet koululaiset saattavat joutua toimimaan korostetun itsenäisesti ilman vanhempien tukea, sillä muita mahdollisuuksia ei aina ole. Erilaisten harrastekerhojen ja koulujen oheistoiminnan ajaminen alas säästöjen toivossa oli yksi lyhytnäköisimpiä päätöksiä peruskoulun historiassa. Sen seurauksista kärsimme vieläkin. Ehetytty koulupäivä on lapsia varten. Sen tarkoituksena ei ole tehdä mahdolliseksi vanhempien pidempiä työpäiviä ja loputonta joustamista ylitöiden muodossa. Lapsi tarvitsee vanhempiaan nyt ja tulevaisuudessa. On vain viisasta, että ne hetket jolloin vanhemmat eivät missään tapauksessa ole saapuvilla vietetään muiden turvallisten aikuisten kanssa. Esimerkiksi osa ilta-aikaan ajoittuvista vapaaajan harrastuksista olisi järkevää pyrkiä sijoittamaan ehetytyn koulupäivän yhteyteen. Lapsi tarvitsee myös aitoa lepoa ja rentoutumista kotioloissa, ei

iltaharrastusten pyörremyrskyä.

Opettajia ja muuta koulun henkilökuntaa ei voi vaatia työskentelemään palkatta siirryttäessä uuteen järjestelmään. Eheytetty koulupäivä on henkilökunnalle hyvä tapa hankkia lisätuloja mielekkästä työstä. Voimme hyödyntää henkilökunnan mielenkiinnon kohteita ja osaamista esimerkiksi harrastekerhojen ohjaajina. Ketään ei kuitenkaan voi pakottaa uuteen rooliin, varsinkaan ilman tuntuva korvausta. Tulevaisuudessa koulu on toimiva ja monipuolisesti harrastava yhteisö, joka pitää huolen omistaan, ei pelkkä opetustila, josta oppilaat joutuvat poistumaan oppituntien loputtua.

Eheytetty koulupäivä on koululle ainutlaatuinen mahdollisuus avata yhteyksiä muualle yhteiskuntaan, solmia verkostoja kansalaisjärjestöjen, urheiluseurojen, harrastuskerhojen ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa lisääntyy valtavasti. Syntyy uutta aktiivisuutta ja kuhinaa kouluun ja koulun ympärille, jotakin sellaista, mikä Suomessa on jäänyt liian vähälle.

Vaatimukset

Siirrytään eheytettyyn koulupäivään peruskoulussa. Opettajille ja muulle henkilökunnalle aiheutuva lisätyö korvataan täysimääräisesti. Koulun verkostot ja sidosryhmät aktivoidaan uudella tavalla. Koulusta muodostuu aito yhteisö, joka pitää huolen omistaan ja säteilee rakentavaa innostusta lähiympäristöönsä.

Oppimisen tukipalvelut arvoonsa

Oppimisen tukipalvelut ovat kaikkia niitä luokkaopetuksen ulkopuolisia toimintoja, joita ilman oppiminen ei ole mahdollista tai oppimistulokset jäävät vajavaisiksi. Tukipalvelut voi monen mielessä sanana viitata johonkin ylimääräiseen ja koulun ydintehtävien ulkopuoliseen puuhasteluun, vaikka oikeammin koulun suurimmat saavutukset ja virhearviot on usein johdettavissa tukipalveluiden hyvästä tai heikosta tilanteesta. Koulu on tukipalveluidensa mittainen. Oppiminen ei tapahdu tyhjiössä, vaan ympäristössä, jossa kaikilla on hyvä olla ja jokainen saa tarvitsemansa tuen.

Kodin ja koulun yhteistyötä voidaan syventää järjestämällä mahdollisuuksia vanhempien ja kouluyhteisön kohtaamisiin – eikä siihen riitä pelkkä vanhempien ja opettajien kohtaaminen. Koulupsykologi ottaa vanhempiin yhteyttä yleisimmin ongelmien ilmetessä. Näkökulma on ongelmakeskeinen, ei ratkaisuun pyrkivä. Kuraattorien ja opinto-ohjaajien lisäksi koululääkärit ja kouluterveydenhoitajat voisivat sijoittua luontevasti koulun seinien sisälle, osaksi koulupäivän normaalia arkea. Fyysisen ja henkisen terveydentilan tarkastus on tehtävä kaikille opintojen alussa. Meidän tulee ajatella lapsen ja nuoren kasvua kokonaisuutena. Koulujemme sisällä ei saa olla synkkiä nurkkia, joihin nuori voi ajautua kuin huomaamattaan jos kaikki ei suju kuten pitää. Hankaluudet koulun ulkopuolisessa elämässä eivät saa johtaa vaikeuksiin opetuksen seuraamisessa ja sitä kautta syrjäytymiskierteen alkuun. Koulun tukipalvelut eivät ole palokunta, joka ryntää apuun kriisin uhatessa, vaan tuki- ja turvaverkko, josta hyötyvät kaikki lapset ja nuoret.

Ajattelutavan valinta määrittää myös sen miten me näemme tukipalvelut mahdollisena säästökohteena, jos jostain on luovuttava. Ellei tukipalveluita mielletä yhdeksi koulujen ydintehtävistä, on mahdollista säästää karsimalla esimerkiksi oppilaanohjauksesta. Tästä on esimerkkejä toisella asteella aivan liikaa. Toisen asteen opiskelijoita ohjataan, jos rahoitus sen sallii. Muutoin jokainen jätetään oman onnensa nojaan, etsimään tietään kohti jatko-opintoja ilman tukea, tietoa ja turvaverkkoa.

Demarinuoret esittävät, että otettaisiin käyttöön yhden luokun periaate oppilaiden palvelussa. Koulut ovat lasten elämäntilanteen todellisia asiantuntijoita ja moniosaajia. Julkisten palveluiden eri sektoreiden välinen yhteistyö on mahdollista kanavoida koulujen kautta niin, että jokainen lapsi ja nuori on mahdollista tavoittaa ongelmien ilmetessä. Pirstaleinen ja vastuuta välttelevä julkinen sektori ei kohtaa kansalaisia ja heidän eriytyviä tarpeitaan. Koulut nostetaan siihen asemaan mikä niille luontaisesti kuuluu, yhteydenmuodostajiksi lasten ja nuorten tarpeiden sekä näihin tarpeisiin vastaavien tahojen välillä. Tällöin meillä olisi kaksi erillistä palvelupistettä ja osaamiskeskusta, yksi peruskoulussa ja toinen toisella asteella. Niiden kautta tarjottaisiin lapsille ja nuorille suuri osa niistä palveluista, joita he tarvitsevat. Toisaalta tämä järjestelmä tuottaisi tietoa ja osaamista kasvatuksen uusista haasteista käytettäväksi laajemmin yhteiskunnassa.

Demarinuoret ovat varmoja siitä, että rahaa edellä kuvailtuun järjestelyyn kyllä löytyy. Julkisen sektorin pirstaloiminen säästöjen toivossa on lyhytnäköistä. Syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle käsittämättömän summan. Opinto-ohjauksen akuutista tarpeesta kärsivä jatko-opintopaikkaansa arvuutteleva nuori voi tehdä virhevalinnan, joka hidastaa valmistumista ja työmarkkinoille siirtymistä. Koulupsykologi voisi puuttua sellaisiin ongelmiin, jotka eivät ole vielä ehtineet kärjistyä vakavammiksi, pitkäaikaista terapiaa vaativiksi kriiseiksi.

Meidän tulee ymmärtää koulutus kokonaisvaltaisena prosessina. Emme kasvata uutta uljaampaa nuorisoa pelkästään kaatamalla tietoa päähän, vaan turvaamalla ne olosuhteet, joissa kasvetaan ja opitaan. Oppimisen tukipalvelut ovat tulevaisuuden tärkeimpiä kysymyksiä, kun hyvästä peruskoulusta tehdään entistä parempi ja toisen asteen oppilashuoltoa kehitetään.

Vaatimukset

Opetuksen tukipalveluita arvostetaan osana oppimisen mahdollistavia ydintehtäviä. Arvostuksen tulee näkyä esimerkiksi rahoituksessa. Eryteisesti toisella asteella painotetaan oppilaanohjauksen ja opiskelijaterveydenhuollon merkitystä. Kouluista tehdään lapsuuden ja nuoruuden asiantuntijoita ja palvelukeskuksia. Oppilashuoltoryhmät on tuotava myös toiselle asteelle. Koulujen tulee tietää kaikissa tilanteissa mikä on oikea toimintatapa ja mihin otetaan yhteyttä. Vanhemmat tutustutetaan koko koulu yhteisöön kaikkine palveluineen. Käsitystä opetuksen edellytyksistä ja tavoitteista kehitetään kokonaisvaltaisemmaksi.

Miten opetusta annamme – sen verran lasta tai nuorta arvostamme

Kaikessa opetuksessa kiinnitetään nykyään huomiota sisältöjen lisäksi prosesseihin. Ei pelkästään, mitä opetetaan, vaan miten opetus on järjestetty. Liian suuret opetusryhmät, opettajien puutteelliset taidot, heikosti johdetut oppilaitokset, joissa vastuuta kokonaisuudesta ei kannata kukaan. Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä sellaisista haasteista, jotka tulee ratkaista pian. Miksi emme esimerkiksi vaadi suurempia opetusyksiköitä sillä perusteella, että niissä on mahdollista järjestää useille oppisisällöille pätevä ja motivoitunut opettaja. Kaikkien ei tarvitse osata kaikkea, tai pakon edessä epäpätevänä opettaa sellaisia aiheita, joihin kohtuullisen kokoisessa yksikössä olisi oma opettaja. Lapsen etu täytyy ymmärtää kokonaisvaltaisesti. Pienet kouluyksiköt eivät ole kaikkien lasten saavutettavissa, eikä pienten yksiköiden lisäämiseen pidä pyrkiä. Pieni koulu voi vaikuttaa idylliseltä, mutta siihen liittyy myös ilmiselviä puutteita.

Pienen koulun etuna voidaan pitää pieniä ryhmäkokoja. Pienuuden edut tosin saattavat kääntyä itseään vastaan, sillä liian pienessä yksikössä joudutaan luokkia yhdistämään, eikä se ole oppimisen kannalta toivottavaa. Sopivan kokoinen ryhmä, jossa oppiminen on tehokasta, on hyvä tavoite

kaikilla luokkaasteilla. Massaluennot kuuluvat korkea-asteen opetukseen, jos sinnekään. Demarinuoret esittävät, että perusopetusta antavassa luokassa ryhmän maksimikoko tulisi olla 24 oppilasta. Luokissa, joissa integroidaan normaali- ja erityisopetusta maksimikoko on 18 oppilasta. Maksimi ei ole missään tapauksessa minimi, vaan kuntien kaukonäköisyyteen on voitava luottaa. Kaikilla lapsilla on oikeus riittävän pieniin, sopivan kokoiisiin ryhmiin.

Opetuksen tasoa määriteltäessä on kyse myös ajasta ja erilaisten opetukseen liittyvien prosessien sekä kohtaamistilanteiden hallinnasta. Numerot eivät kerro kaikkea siitä miten opetus on suunniteltu ja millaisia keinoja opettajilla on käytettävissään ryhmän oppimisprosessin turvaamiseksi. Uutta teknologiaa tulee hyödyntää niin, ettei se ole ylimääräinen riesa vaan opetuksen tehokas apu. Hyviä käytäntöjä tulee levittää määrätietoisesti kaikkiin kouluihin ja opetushenkilökunnan täydennyskoulutukseen suhtautua uudella vakavuudella. Jotkut näistä toimista voivat vaikuttaa tehostamiselta, eikä se Demarinuoria tässä tilanteessa pelota. Tehoton koulu ei ole kenenkään tavoite, sillä silloin jotkut oppilaat saavat nauttia ylitsevuotavista resursseista, kun toiset oppilaat eivät saa riittävästi opetusta ja tukipalveluja. OECD:n PISA-tutkimus on osoittanut, ettei rahan tuhlaaminen paranna automaattisesti oppimistulosten laatua. Rahaa tulee olla riittävästi ja se tulee jakaa oikeudenmukaisesti, mutta pelkästään voimavaroja lisäämällä koulutuksemme ei parane.

Keskustelu opetuksen laadusta pelkistyy harmillisen usein vain väittelyyn oikeasta ryhmäkoosta kullekin ikäryhmälle. Lapset ja nuoret ovat Demarinuorten mielestä oikeutettuja nykyistä monipuolisempaan ja monisyisempään lähestymistapaan mitä opetuksen laatuun ja opetusmenetelmiin tulee. Helpot ja nopeat ratkaisut eivät usein oikeasti ratkaise mitään.

Väärät rooliodotukset tuhoavat yksilöllisyyden edellytykset

Emme voi sietää sitä, että edelleen lapsia pakotetaan pojan ja tytön muotteihin, jotka seuraavat kuin pahaenteinen varjo kasvavaa lasta nuoruuden kautta varhaiseen aikuisuuteen. Miksi oletamme fyysisen sukupuolen määrittävän lasten henkisiä ominaisuuksia, toiveita ja haaveita, sitä, miksi he voivat tulla? Olisi paljon hedelmällisempää ja tasa-arvoisempaa huomata jokaisen lapsen olevan yksilö, täynnä mahdollisuuksia ja voimaa tulla itsenäiseksi aikuiseksi – yksilöksi, jonka ei tarvitse hakea identiteettinsä rakennuspuita vanhentuneista ja kurjistavista sukupuolistereotypioista. Peruskoulun ja ammatillukion tulee pyrkiä määrätietoisesti lasten ja nuorten voimaannuttamiseen sekä itsearvostuksen rakentamiseen.

Itsensä arvostaminen lähtee siitä, että tuntee itsensä: omat rajoitukset ovat tiedossa ja elämän karikat sekä onnistumiset ovat tuoreessa muistissa. Myyttiseen miehuuteen tai stereotyyppiseen naiseuteen pyristely voidaan tulkita nuoruuden ohimeneväksi vaiheeksi, mutta koulun ei tule tätä kehitysvaihetta pitkittää tarpeettomasti. Me Demarinuoret edellytämme, että kaikessa opetuksessa siirrytään vanhojen roolimallien aikakaudesta uuteen sukupuolisensitiiviseen lähestymistapaan. Tämä koskee esimerkiksi äidinkieltä, liikuntaa ja matematiikka, koko koulun toimintaa.

Tämä muutos ei tarkoita, että fyysisen sukupuolen merkitys kiistettäisiin elämässä vaikuttavana tosiasiana. Lähdemme siitä yksinkertaisesta havainnosta, että sukupuolen perusteella annettavat erityisoikeudet ja rangaistukset tai sukupuoleen perustuvat oletukset sopivasta käytöksestä, moraalista

ja henkisestä kypsyydestä eivät pohjaudu todellisuuteen. Ne ovat taakka, joka valuu kasvattajiemme harteille aikaisemmilta ajoilta ja vanhentuneista käsityksistä.

Jokainen lapsi ja nuori on yksilö, jonka erityisyyttä tulee kunnioittaa ja varjella. Vain siten hänestä voi kasvaa täysipainoinen ja itsenäinen aikuinen. Poikien epäsosiaalisen ja väkivaltaisen käytöksen

kuittaaminen vetoamalla kasvukipuihin tekee eniten tuhoa itse riehuvissa pojissa: heidän turvaverkkonsa murentuvat ja tulevaisuuden näkökenttä kapenee. Koulu on viimeinen paikka helpoille ratkaisuille ja vastuun väistelylle.

Vaatus sukupuolisensitiivisyydestä pitää sisällään vaatimuksen myös muiden ennakkoluulojen kitkennästä. Oletus, ettei köyhän perheen lapsi voisi olla huippuoppilas, tai että maahanmuuttajia tulee kohdella tietyllä tavalla johtuen heidän taustastaan, ovat esimerkkejä sellaisista ajattelumalleista joille ei tulevaisuuden kouluissa ole tilaa. Vapaudumme henkisistä lukoista, sillä lapsen etu ja nuoren parempi tulevaisuus vaativat sitä.

Vaatimukset

Tytön tai pojan muottiin ei saa opettaa. Jokainen lapsi on yksilö, jonka erityisyyttä on kunnioitettava ja vaalittava. Ennakkoluulot, luokittelut, yleistykset ja tyypittelyt eivät ole hyväksyttäviä ilmiöitä kouluissamme. Tilannetta parannetaan erityisesti opettajien koulutuksen ja täydennyskoulutuksen keinoin.

Unelman toteuttaminen alkaa nyt: parempi perusopetus lisää yhteiskunnan voimavaroja

Lapset ja nuoret, joilla on hyvä olla ja joiden mieli on tasapainossa, ovat tulevaisuuden kansalaisia ja veronmaksajia, tämän kansakunnan ja maailman tulevaisuuden rakentajia. Emme tyydy vain loistaviin oppimistuloksiin, jos voimme kasvattaa samalla hyviä ihmisiä.

Kouluihin ei tarvitse syyttää rahaa määrättömästi ja suunnittelematta. On olemassa tavoitteita, jotka ovat saavutettavissa kohtuullisilla kustannuksilla ja toisaalta sellaisia, joiden hamuaminen ei ole järkevää, sillä voimavaroja tuhlattaisiin tärkeämmän toiminnan tieltä. Kohtuus on perusopetuksen kehittämisen tärkein tavoite. Tarvitsemme kohtuutta ja sitoutumista yhdessä sovittuihin tavoitteisiin, emme mahdottomia haaveita ja toiveita, jotka hämärtävät peruskoulun ja toisen asteen tarkoituksen. Muita koulutuksessa yhä tärkeitä arvoja ovat tasapuolisuus ja solidaarisuus.

On väitetty, että peruskoulu on SDP:n suurin voimannäyte, maltillisen sosialidemokratian lippulaiva. Demarinuorten eivät kuitenkaan pyri vahvistamaan sitä hinnalla millä hyvänsä, vailla kohtuutta ja malttia. Emme usko laajeneviin järjestelmiin ja julkisen sektorin itsetarkoitukselliseen paisuttamiseen. Tässä perusopetusohjelmassa esitetyt vaatimukset on johdettu uusimmasta käytettävissä olevasta tiedosta ja perustuvat koulutusjärjestelmän kriittiseen analyysiin. Yksityiskoulujen kritiikki on peräisin siitä yksinkertaisesta havainnosta, että niihin panostetut voimavarat eivät tuota parempaa laatua tai ylivoimaisia oppimistuloksia, osallisuuden ja kansalaistaitojen kehittymisestä puhumattakaan. Yksityiskoulujen määrän lisääminen on poliittinen temppu, johon ryhdytään vailla hyviä perusteita, koska niin vain halutaan tehdä. Poliittiseen temppuun eivät Demarinuoret sorru.

Tässä ohjelmassa esitetyt muutokset maksavat nyt, mutta panostukset ovat aito investointi tulevaisuuteen. Me saamme käytetyt rahat takaisin korkojen kera. Syrjäytymistä ei saa sallia, toivottomuuden tilalle on tarjottava toivoa. Emme väheksy koulun ja koulutuksen valtavan suurta merkitystä yksilön kehittymiselle, koska väheksynnälle ei ole mitään tietoon perustuvia syitä.

Emme halua rakentaa yhteiskuntaan vallihautoja rikkaiden ja köyhien välille tai maahanmuuttajien ja kantaväestön kouluja erottamaan. Kansainvälisten esimerkkien pitäisi olla riittävä todiste nykyisen kehityskulun tuhoisuudesta. Pienet erot ja säröt peruskoulujen välillä kasvavat pian ammottaviksi rotkoiksi, joita ei ylitetä ilman äärimmäisiä toimia. Toisaalta lukion ja ammatillisen

opetuksen keskinäinen kyräily ja erityisesti lukion elitismiin taipuva puolustaminen osoittavat, että toiselle asteelle on tehtävä pikaisesti jotain. Meillä ei yksinkertaisesti ole enää varaa itsekkyyteen, lyhytnäköisyyteen ja kyynisyyteen. Perusopetuksen haavojen parantaminen alkaa nyt.

Vaatimukset

Muutos alkaa heti. Peruskoulua kehitetään tämän asiakirjan pohjalta hyvästä paremmaksi. Toteutetaan lukion ja ammatillisen opetuksen yhdistäminen yhtenäiseksi toiseksi asteeksi. Raha ei ole ongelma, jos muutosten avulla vapautamme ihmisiä toimimaan yhteiskunnan täysivaltaisina ja tuottavina jäseninä, annamme kaikille mahdollisuuden. Rahan tuhlaaminen ei tuo automaattisesti onnea, mutta perusteltu sijoitus tulevaisuuteen on tehtävä mahdollisimman pian.

14.11. Arvo-tekstit

Asuntopoliittinen ohjelma

Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n Asuntopoliittinen ohjelma

Johdanto

Asuminen on jokaisen kansalaisen perusoikeus, joka määrittää oleellisesti hyvinvointia. Asuntopoliittikka on hyvinvointipoliittikkaa. Asuntopoliitikassa tulee huomioida se, että asumistarpeisiin vastataan täysmittaisesti. Jokaiselle asunnon tarvitsijalle on löydettävä asunto.

Asuntopoliitikassa kysynnän ja tarjonnan on kohdattava niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. On järjetöntä, että toisaalla asuntoja on enemmän kuin asunnon tarvitsijoita ja joillakin kasvualueilla on pulaa sopivista asunnoista ja hinnat ovat päässeet karkaamaan kohtuuttoman suuriksi. Etenkin niillä alueilla, joissa työvoimaa tarvitaan eniten, myös elinkeinoelämän toimivuus edellyttää kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta.

Sosialidemokraattisten Nuorten kanta on, että asuntopoliitikalla on vastattava ihmisten tarpeisiin. Oli kysymys sitten asunnottomuuden poistamisesta tai sopivan asunnon löytymisestä kussakin elämäntilanteessa. Nuorten aikuistumisvaiheessa asuminen on keskeisessä asemassa. Itsenäistymistä on tuettava tarjoamalla riittävästi pieniä vuokra-asuntoja, asumisen tukitoimia ja työssäkäyville nuorille mahdollisuuksia hankkia matalalla kynnyksellä ensiasunto. Demarinuorten mielestä kaikessa rakentamisessa tulee ottaa huomioon Design for all -ajattelutapa, jonka mukaan asunnot ja elinympäristö rakennetaan esteettömiksi niin, että sopivat kaikille.

Sosialidemokraattiset Nuoret vaatii, että 2007 eduskuntavaalien jälkeen laaditaan kattava asuntopoliittinen ohjelma hallitukselle.

Sosialidemokraattisten Nuorten täytyy jatkossa tehdä enemmän yhteistyötä asuntopoliitiikan edunvalvontajärjestöjen kanssa, esimerkkinä Nuorisoasuntoliitto, jonka jäsenjärjestö olemme. Yhteistyöllä tulee parantaa jäsenistömme tieto-taitoja asunto- ja maankäyttöpoliitiikan osalta sekä ajaa tavoitteitamme eteenpäin.

1. Toimiva kokonaisuus erilaisilla asumismuodoilla

1.1 Vuokra-asuminen

Vuokra-asuminen on Suomessa aliarvostettu asumisen muoto johtuen pitkälti omistusasumiseen kannustavasta järjestelmästämmme. Nykyisellä korkotasolla työssäkäyville – ainakaan pariskunnille – vuokralla asuminen ei ole taloudellisesti houkuttelevaa. Ihmiset sitoutuvat pitkiin asuntolainoihin ja tiettyyn asuntoon. Ongelmaa ei välttämättä ole niillä alueilla, joissa omistusasunnon myynti on helppoa. Todellinen ongelma on kuitenkin taantuvilla teollisuuspaikkakunnille, jossa työttömyyden

sattuessa poismuutto työn perässä voi olla erittäin vaikeaa, kun asuntoaan ei saa kaupaksi.

Sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa on voimakkaasti lisättävä vuokratason kohtuullistamiseksi. Nuorten vuokra-asunnon saantia vapailta markkinoilta tulisi helpottaa rajoittamalla vuokratakuiden suuruutta, kolmen kuukauden takuu ei useinkaan ole tarkoituksenmukainen.

1.2 Omistusasuminen ei saa olla vain rikkaiden oikeus

Omistusasuminen mahdollistettava ihmisille, mikäli he haluavat ostaa oman asunnon. Muun muassa asuntotuotantoon vaikuttamalla on pyrittävä pitämään asuntojen hintojen nousu kurissa. Omistusasunnoissakin pitää jatkossakin löytyä sellaisia hintatasoja sekä omistamisen muotoja, joilla keski- ja pienituloistenkin on halutessaan mahdollisuus päästä omaan asuntoon kiinni. Kuntien tulisi taata asuntolainarahastojen tarpeeseen riittävä pääoma. Erityisesti nuoret tarvitsevat pieniä kohtuuhintaisia omistushuoneistoja. Asuntojen todelliset myyntihinnat on saatava julkisiksi. Lisäksi on luotava myytävien asuntojen kuntopisteytysjärjestelmä, jolloin vertailu on aidosti mahdollista. Pelkän hinnan vertailu ei anna oikeaa kuvaa edes saman taloyhtiön asunnoista, täten tiedossa olevat ”kuntopisteet” auttaisivat ihmisiä vertailemaan ja harkitsemaan kauppoja.

1.3. Monipuolista, harkittua rakentamista

Kolmas osa Suomen bruttokansantuotteesta käytetään vuosittain rakentamiseen, rakennusten ylläpitoon ja lämmitykseen, yhdyskuntatekniikkaan, yhdyskuntien välisiin liikenneväyliin ja liikkumiseen väylillä. Ei siis ole lainkaan samantekevää miten nämä rahat käytetään ja mitä niiden vastineeksi saadaan. Suurin osa rahasta menee energiakuluihin sillä edellä luetut toiminnot kuluttavat puolet Suomessa käytetystä primaarienergiasta. Pelkkään rakentamiseen käytetään vuosittain valtava määrä raakaaineita, mm. 2 miljoonaa kuutiometriä puuta. Rakennusjätettä syntyy vastaavasti 1-2 miljoonaa tonnia vuodessa. Suurin vaikutus koituu kuitenkin luonnolle ja maisemille joihin yhdyskunnat ja niiden väliset kuljetusverkot lyövät leimansa.

Asuntotuotanto ja rakentaminen tulee tapahtua keskitetysti ja hallitusti samalla monipuolisen rakentamisen periaatetta kunnioittaen. Tavoitteena pitää olla joukkoliikenteen ja palveluiden kannalta mahdollisen hyvin toimivat asuntoalueet. Tämä tarkoittaa suhteellisen tiivistä rakentamista, mikä ei kuitenkaan tarkoita ahdasta asumista.

Kaavamääräyksiin pitää saada lisättyä merkintä asuntojen käyttämästä lämmitysjärjestelmästä. Nykyisin on mahdollista rakennuttaa kaukolämpöverkon alueelle sähkölämmitteisiä asuntoja, mikä ei missään suhteessa ole järkevää.

1.4. Toimivat, monipuoliset asuinalueet

Asuntorakentamisella pitää varmistaa kaikille sosiaaliryhmille mahdollisimman hyvät asumisedellytykset. Eliitti – ja slummialueiden kehittyminen pitää estää. Parhaiten tämä tapahtuu kaavoittamalla ja rakentamalla alueille mahdollisimman paljon erilaisia asumismuotoja.

Samalla asuinalueella – jopa samoissa asuintaloissa – pitää olla sekaisin erikokoisia asuntoja, vuokraasumista ja omistusasumista, osa-omistus ja asumioikeusasuntoja. Näin mahdollistetaan monipuolinen, elävä ja sosiaalisesti kestävä asukasrakenne.

2. Aluekeskuspolitiikka kannatettavaa

2.1. Aluekeskukset ja elämän inhimillisyys

Valtakunnan tasolla sekä asutus, että toiminnot keskittyvät kasvukeskuksiin, kuten on käynyt tähänkin asti. Keskusten sisällä kehitys on sen sijaan ollut päinvastainen. Asutus on hajautunut ja levittäytynyt sekä lähiympäristön maaseudulle, että pidemmälle kulkuväylien varsille. Suomalaisen kaupunkirakenteen onkin sanottu olevan teollistuneen maailman hajautuneimpia, vaikka kerrostalot ovat tavallisin asumismuoto.

Tarpeettoman hajanainen yhdyskuntarakenne on johtanut sekä kansantaloudellisiin, että yksityistaloudelliseen tuhlaukseen, jonka kanssa maan on elettävä pitkälle tulevaisuuteen. Kunnallistekniikan rakentaminen uusille alueille maksaa jopa kolme tai neljä kertaa enemmän kuin täydennysrakentaminen. Uusien asuinalueiden rasiitena on aina myös palveluverkoston rakentaminen asukkaiden tarpeita vastaavaksi. Suurin kustannus syntyy liikenneväylistä ja itse liikenteestä. Asuntorakentaminen seuraa kulkuyhteyksiä, joka on huomioitava kaavoja tehtäessä. Suunnittelun on tuettava toimivan joukkoliikenteen syntymistä ja säilymistä. Riittävä asukas pohja mahdollistaa ympäristöystävällisen raideliikenteen rakentamista ja käyttöä. Asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa tulisi kuitenkin pohtia käsi kädessä elinkeinopolitiikan kanssa, pendelöinnin (eli työssäkäymisen työssäkäyntialueen ulkopuolelta) lisääminen ei ole yhteisen edun mukaista, vaan työpaikkojen tulisi syntyä sinne missä asutaan ja toisinpäin.

Tiiviin rakentamisen ei tarvitse merkitä ikävää rakentamista ja se voi myös elvyttää ihmisten välistä kanssakäymistä ja kulttuuria, sekä luoda hyvän kasvu ympäristön lapsille. Ihmisten määrän on nimittäin saavutettava kriittinen massa, jotta torit, ravintolat, elokuvateatterit, kyläkaupat ja muut kohtauspaikat tulevat mahdollisiksi, ja taloudellisesti kannattaviksi. Näin ollen ympäristön huomioonottava suunnittelu voi myös lisätä samalla sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia.

2.2 Pääkaupunkiseudun erityiskysymykset

Pääkaupunkiseutu on yksi keskeisistä asuntopolitiikan kipukohdista. Monet erityisongelmat, kuten asunnottomuus keskittyy sinne. Sosialidemokraattiset Nuoret tähdentää, että kunta- ja palvelurakennemuutoksen yhtenä luontevana osana, dynaamisuuden lisäämiseksi, olisi Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntaliittojen yhdistäminen sekä syvenevä integraatio YTV-kuntien välillä. Kuntarajat eivät saa olla tehokkaan maankäytön esteenä. Kaikkien pääkaupunkiseudun kuntien on kannettava vastuunsa myös sosiaalisesta asuntotuotannosta, erityisenä ongelmana on kohtuuhintaisten asuntojen puute Helsingin länsipuolella. Laaja ja moninainen asukas pohja tulee säilyttää pääkaupunkiseudun lisäksi kaikissa kehyskunnissa. Raja-alueiden kaavoituksessa täytyy kaupunkisuunnittelua tehdä yhdessä ”naapurin” kanssa.

Valtion omistamia maita on tarjottava kunnille edullisesti ja kuntia on kannustettava perimään korkeampaa kiinteistövero ”varastointimaksuna” rakentamattomista tonteista. Maan arvon nousun odottelu hyödyntää kuntalaisten sijasta rakennuttajaa ja hidastaa asuntotuotantoa.

3. Lähidemokratia tärkeää

3.1. Asukastoiminta

Asukkaiden osallistuminen talonpitoon on erittäin tärkeää ja keskeistä, eikä sitä tule rajoittaa. Asukkailla on asumismuodosta riippumatta aina valtaa, jota heidän tulee osata käyttää. Asukkaita tulisikin tiedottaa oikeuksistaan päätöksentekoon liittyviin kysymyksiin. Viriili asukkaiden osallistuminen sekä päätöksentekoon että vapaamuotoiseen toimintaan, kuten siivoustalkoisiin, on hyödyksi koko taloyhtiölle ja lähiympäristölle. Taloyhtiön hallitukseen valituille henkilöille on tarpeen mukaan annettava riittävä ja asianmukainen koulutus hallituksen jäsenen vastuista ja

velvollisuuksista sekä kokoustekniikasta.

Myös vuokra-asumisen ja kesäasukkaiden vaikutusmahdollisuuksia asumiseensa ja asuinympäristöjensä asioihin on lisättävä. Erityisesti suurissa mökkikunnissa ns. mökkiläisdemokratiaa tulee kehittää esimerkiksi mökkiläistoimikuntia perustamalla. Asuminen määrittää demokraattisen osallistumisemme tilaa, joten siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

4. Asumisen tukimuodot

4.1. Tuettu asuminen tarvetta vastaavaksi

Poliittisesti on varmistettava, että jatkossakin asumisen tukitoimintaa tuottavat järjestöt saavat avustusta toimintansa ylläpitämiseen ja laadun kehittämiseen. Kilpailulainsäädäntö ei saa estää kolmannen sektorin voittoa tavoittelematonta työtä.

Kuntien tulisi nykyistä enemmän palkata asumisohjaajia ja näin pyrkiä ennaltaehkäisemään asumisen ja muun elämänhallinnan ongelmia.

Erityisryhmien osalta on merkittävässä asemassa tarkoituksenmukaisuuden arvioiminen asumista järjestettäessä. Erityisryhmät, eli nuoret, opiskelijat, seniorit ja eri vammaisryhmät on huomioitava nykyistä paremmin suunnitteluvaiheessa. Asuntojen muunneltavuus, asuinalueiden esteettömyys sekä erilaiset palveluasumisen muodot lisäävät hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät syrjäytymistä.

4.2 Sosiaalinen asuntotuotanto lisää tasa-arvoa

Suomessa tarvitaan edelleen sosiaalista asuntotuotantoa, erityisesti kasvukeskuksissa. Vaikka asunnottomien määrä on viime vuodet tasaisesti laskenutkin, on asunnottomia edelleen hävettävän paljon. Vuonna 2006 asunnottomina arvioidaan olevan reilut 7 000 henkilöä, erityisesti nuorten keskuudessa esiintyvä ns. piiloasunnottomuus ei näy arvioissa. Asunnottomat ovat yleensä syrjäytymisvaarassa olevia, tai jo syrjäytyneitä ja pienituloisia. Asunnottomuuden poistaminen on mahdollista ja täysin poliittisesta tahdosta kiinni. Asunnottomuutta on määrätietoisesti vähennettävä.

Erityisryhmien investointiavustus on osoittautunut tarpeelliseksi erityisryhmien asunto-oloja parantavana järjestelmänä. Erityisryhmien tulotaso on yleensä varsin pieni, minkä vuoksi he eivät monestikaan pysty asumaan vapaarahoitteisissa asunnoissa. Monesti erityisryhmiin kuuluvat tarvitsevat myös jonkin tyyppistä apua tai palveluita asumiseensa.

Erityisryhmien investointiavustuksen määrää on nostettava, jotta erityisryhmien asumiseen liittyvät tarpeet saadaan tyydytettyä. Erityisryhmien investointiavustuksen enimmäisprosentteja on korotettava, jotta asuminen saadaan pidettyä nykyistäkin edullisemmalla tasolla. Erityisryhmien asunnot on edelleen rakennettava osaksi kuntien normaalia asuntorakennetta, eikä omiksi lähioikseen. Tämä ajattelu tukee monipuolista asuntorakennetta sekä estää leimaantumista että slummiutumista.

4.3 Asumisen tukijärjestelmä

Asumisen tukemisen järjestelmän yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi Suomeen tulee luoda yksi asumisen tukemisen järjestelmä, johon kuuluisivat kaikki nykyiset asumisen tukemisen muodot: yleinen asumistuki, opintotuen asumislisä, sotilasavustuksen asumisavustus ja eläkkeensaajien asumistuki. Yhden järjestelmän perustella kaikki kansalaiset olisivat tasavertaisessa asemassa

asumista tuettaessa. Asumisen tukemisen järjestelmän luonteen on oltava sosiaalipoliittinen ja järjestelmän on mahdollistettava asumisen tukeminen tarvittaessa kaikissa tilanteissa ja oltava erittäin joustava

elämäntilanteiden muuttuessa. Kohtuullisten asumismenojen rajaa on tarkastettava keskimääräisten asumiskustannusten muutosta mittaavan indeksin perusteella vuosittain.

4.4 Valtion tukema asuntotuotanto

Nykyisin tavoitteena oleva vuosittain noin 10 000 uuden arava- ja korkotukiasunnon rakentamismäärää on täytettävä. Tärkeää on myös pitää arava- ja korkotukilainojen ehdot kilpailukykyisinä, jotta asukkaiden vuokrataso pystytään pitämään kohtuullisena. Arava-järjestelmää ei saa päästää rapistumaan, sillä asuntotuotanto ei saa olla pelkästään vapaarahoitteisuuden varassa. Sosialidemokraattien tulee nähdä kuntien asuntojen ja tonttien myyntihintojen ja vuokrien sääntely olennaisena ohjauskeinona vuokrien ja asuntojen hintojen pitämiseksi kohtuullisena. Kuntien on myös turvattava lähivuosina arava-ehdoista vapautuvien vuokra-asuntojen säilyminen edullisina ja kasvukeskuksissa nimenomaan vuokra-asuntoina.

Demarinuoret tähdentää, että valtion aravalainoitettujen vuokra-asuntojen rakentaminen pitää saattaa vähintään sille tasolle mitä se oli hallituskauden 2003–2007 alussa. Hallitusohjelmassa on painotettu, että aravajärjestelmä säilyisi, näin ollen mikäli aravalainasta tai sen rinnalle tuodusta korkotuesta ei saada riittävää porkkanaa julkisen asuntotuotannon takaamiseksi, tulee muita vastaavia asuntorakentamista vauhdittavia ratkaisuja kehitellä.

14.11. Arvo-tekstit

Ympäristöasiakirja

Puhdas ja hyvinvoiva ympäristö on kaikille kuuluva globaali perusoikeus. Jokaiselle kuuluu myös vastuu ympäristöstä ja sen monimuotoisuudesta. On huolehdittava, että tulevilla sukupolvilla on oikeus nauttia puhtaasta luonnosta, saasteettomasta ilmasta ja puhtaista vesistöistä. Oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen yhteiskunta edellyttää toimia ympäristön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Ympäristöstä huolehtiminen on tulevaisuudessa entistä suurempi haaste. Sosialidemokraattiset Nuoret uskoo kestävään kehitykseen. Kestävällä kehityksellä taataan, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

Solidaarisuus on osa kestävää kehitystä ja kestävä kehitys taas viime kädessä solidaarisuutta sukupolvien välillä. Ympäristön kantokykyä ei saa vaarantaa. Kestävä kehitys edellyttää väestönkasvun pysäyttämistä ja väkiluvun vakiinnuttamista kestäväälle tasolle. Poliittisen päätöksenteon tulee ympäristöasioissa perustua kattavaan, laadukkaaseen ja riippumattomaan tieteelliseen tutkimukseen.

Globaalit ympäristöhaasteet ja ilmastonmuutos

Maailma kärsii ilmastonmuutoksesta, luonnonvarojen hupenemisesta ja energiaongelmista. Väestönkasvusta, ympäristön kohtuuttomasta kuormituksesta ja materiaalsen hyvinvoinnin epäoikeudenmukaisesta jaosta johtuva eriarvoisuus asettaa maapallon köyhimmät ihmiset ahtaalle. Puhtaan veden ja ruuan puute ovat valtavia ongelmia isossa osassa maailmaa. Ympäristöstä ja ihmisten hyvinvoinnista huolehtimiseen liittyvät olennaisina osina myös koulutustason ja naisten aseman parantaminen, köyhyden torjuminen sekä väestönkasvun hillitseminen.

Kehitysohjelmista huolimatta monilla maailman alueilla tapahtuu peruuttamattomia, ympäristön ylikuormituksen aiheuttamia vaurioita. Näitä ovat eroosio, vesivarojen liikkakäyttö, viljelysmaiden suolaantuminen, metsien hävittäminen ja vaarallisten kemikaalien leviäminen ympäristöön erityisesti teollisuusmaiden jätteistä. Nämä vauriot asettavat maapallon ilmaston, vesivarat ja maaperän kovalle koetukselle ja uhkaavat pienentää maapallon asumakelpoista pinta-alaa. Ympäristöpakolaisuus aiheuttaa jo nyt suurta muuttoliikettä. Kaikkien maailman valtioiden, myös Suomen, on valmistauduttava ottamaan vastaan yhä kasvavia määriä ympäristöpakolaisia. Kehittyneiden maiden tulee kaikin keinoin, myös rahallisesti, tukea kehitysmaiden siirtymistä suoraan palveluyhteiskuntaan. Lisäksi kehitysmaille on tarjottava päästöjä vähentävää teknologiaa.

Ilmastonmuutos, elintason nousu ja biopolttoaineiden kysynnän kasvu ovat lisänneet voimakkaasti viljelysmaan kysyntää ja nostaneet ruuan hintaa. Hintojen nousu kannustaa maataloustuottajia kehittyvissä maissa viljelemään yksipuolisesti vientilajikkeita. Eräät teollisuusmaat ovat myös ostaneet suuria määriä peltomaata kehittyvistä maista omien markkinoidensa tarpeisiin. Nämä kehityssuunnat yhdessä epäekologisten viljelymenetelmien kanssa voivat johtaa tilanteeseen, jossa kehittyneet maat ulkoistavat maataloustuotantonsa ympäristöhaittoja kolmanteen maailmaan. Tarvitaan maailmanlaajuisia pelisääntöjä varmistamaan, että samaan aikaan kyetään turvaamaan

viljelymaan kestävä käyttö, globaali ruuantuotanto ja kehittyvien maiden tasapuoliset mahdollisuudet vaurastua maataloustuotteiden kaupalla. Yhtenä keinona tulisi olla lihatuotannon vähentäminen, jolloin laiduntamiseen ja rehunkasvattamiseen käytetty maa tulisi ruokakasvien käyttöön ja ravintoa saataisiin tuotettua useammalle.

Erityisesti kehittyvissä maissa tarvitaan tiukempia ympäristönormeja vesistöjen suojelemiseksi asutuskeskusten ja teollisuuden päästöiltä. Kastelussa on veden säästämiseksi ja suolaantumisen ehkäisemiseksi siirryttävä sadetuksesta tihkukasteluun. Viljelysmaan eroosiota on torjuttava suojametsien istutuksilla, pengerryksillä ja vuoroviljelyä laajentamalla.

Ilmastonmuutoksen kustannukset lankeavat tulevien sukupolvien maksettavaksi. Tätä varten on perustettava ilmastonmuutoksen sopeutumisrahasto. Rahastolla rahoitettaisiin hillitsemis- ja sopeutumishankkeita kotimaassa ja kehitys yhteistyössä. Rahaston on sijoitettava varoja ensisijaisesti uusiin, aloitteleviin yrityksiin, joiden ympäristöjärjestelmät ovat korkeatasoisia tai jotka kehittävät uusia ympäristöinnovaatioita.

Suomeen on säädettävä ilmastolaki, joka velvoittaa kestäväan päästöjen vähennykseen. Samalla on varmistettava, että päästöjä vähennetään myös globaalilla tasolla. Maailmanlaajuinen sitova ilmastopöytäkirja tulee edelleen olla poliittisen yhteistyön päämääränä.

Energiantuotanto

Solidaarisuus sukupolvien välillä ja kestävä kehitys mukainen energiantuotanto tarkoittaa ekologisesti, taloudellisesti, eettisesti kestävää sekä työntekijöiden oikeuksia kunnioittavaa energiantuotantoa. Energiapolitiikassa tulee painottaa energiansäästöä ja energiatehokkuuden lisäämistä, päästöttömyyttä, toimintavarmuutta ja uusiutuvaa energiantuotantoa, jotta energiansaanti voidaan turvata mahdollisimman pitkälle tulevaisuuteen. Sosialidemokraattiset Nuoret tukee poliittisesti pk-yrityksiä, jotka tarjoavat energiavaihtoehtoja suurten yhtiöiden rinnalle. Riittävällä ja monipuolisella energiakokonaisuudella varmistetaan tasa-arvoiset energiamarkkinat. Elinkeinoelämää on tuettava nopeassa siirtymisessä vastuulliseen suljettujen materiaalikiertojen ja säästeliään energiankäytön talouteen. Yksi konkreettinen keino lisätä paikallista ja hajautettua energiantuotantoa on suosia lämpöpumppuja ja maalämpöä, sekä muita paikallisia energialähteitä rakennusten lämmittämiseen. Hajautettua polttoa tulee käyttää harkiten. Vaikka polttoaine olisikin uusiutuvaa, hiilidioksidin- ja pienhiukkaspäästöt saadaan minimoitua paremmin keskitetyssä ratkaisussa.

Energiapolitiikassa on ensisijaisesti panostettava energiansäästöön sekä uusiutuvien energiamuotojen tukemiseen. Sosialidemokraattiset Nuoret ei kannata fissioteknologiaan pohjautuvan ydinvoiman lisärakentamista.

Ilmastonäkökulmasta on välttämätöntä luopua turpeenpoltosta. Turpeenpoltto lisää ilmakehän hiilidioksidipitoisuutta enemmän kuin kivihiili ja on suuri uhka ainutkertaisille suoalueille.

Hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia mahdollistavaa teknologiaa tulee tutkia ja kehittää EU-direktiivien mukaisesti. Hiilidioksidin varastoinnista ja talteenotosta aiheutuvia riskejä on selvitettävä. Suomessa tuotetusta energiasta noin kymmenesosa tuotetaan kivihiilellä. Hiilidioksidin talteenoton kehittämällä pystyttäisiin vähentämään hiilivoimaloiden hiilidioksidipäästöjä huomattavasti. Hiilinielua on lisättävä, esimerkiksi suosimalla puurakentamista.

Sosialidemokraattiset Nuoret vaativat lisäpanostuksia tulevaisuuden teknologiaan. Aurinko-, tuuli- ja vesivoima ovat osa ympäristöystävällistä ja monipuolista energiantuotantoa.

Vesivoimateknologiaa on kehitettävä niin, että nykyisiä vesivoimaloita voidaan hyödyntää entistä paremmin. Tulevaisuuden innovaatioita, kuten aaltovoiman käyttöä, on tuettava. Biomassan sekä teollisuuden sivutuotteiden entistä laajempi ja tehokkaampi hyötykäyttö on tulevaisuudessa keskeisessä asemassa. Rakentamisessa ja korjausrakentamisessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota energiatehokkuuteen. Nollaenergiarakentaminen on myös taloudellisesti käytännöllinen ratkaisu.

Jätteenpolto ja kierrätys

Kierrätysastetta tulee nostaa ja kierrätykseen kelpaamattomat yhdyskuntajätteet tulee hyödyntää puhtaasti ja tehokkaasti energiatuotannossa. Jätteenpolton hyödyntäminen energiatuotannossa ei saa kuitenkaan tarkoittaa kulutuksen tai jätteen määrän tietoisesta kasvatusta. On pyrittävä todelliseen kierrätykseen, jossa kierrätettyä materiaalia pystytään hyödyntämään uudestaan alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa.

Sosialidemokraattiset Nuoret esittää, että tuotteille asetettaisiin selkeä luokitus, jonka perusteella kuluttaja voisi arvioida tuotteen kierrätysmahdollisuuksia. Näin kuluttajat voisivat suosia tuotteita, joita on helppo kierrättää tai jotka hajoavat luonnossa.

Paikallinen ympäristösuojelu

Suomen makeavesivarat ja metsämme ja eläimistö ovat rikkaus planeetallamme. Niiden arvo tulee tulevaisuudessa korostumaan entisestään ja Sosialidemokraattiset Nuoret pitää erityisen merkittävänä, että vedet ja metsät säilyvät puhtaina ja aitoina tuleville sukupolville.

Suurin Suomea koskettava paikallinen ympäristöongelma on Itämeren tila. Itämeren pahimpana ongelmana on meren rehevöitymistä ja sen seurauksena biodiversiteetin katoamista.

Maailmanlaajuisesti Itämeri on erityinen vesistöalue, jonka suojeluun tulee panostaa entistä enemmän. Kaikkien Itämeren rantavaltioiden tulee kantaa vastuunsa puhtaammasta Itämerestä. Yhteistyö on välttämätöntä. Avain tilanteen paranemiseen on rantavaltioiden aiheuttaman ravinnekuormituksen ratkaiseva vähentäminen. Itämeren suojelun toimintaohjelman mukaisten kuormituksen vähennysten toteutuminen määräajassa on varmistettava.

Suomen tulee jatkaa yhteistyötä lähialueilla asutuskeskusten jätevesien puhdistuksen kehittämiseksi ja maatalouden valumien leikkaamiseksi. Suomen rannikon kannalta keskeisintä on saada oman maatalouden päästöt kuriin. Tämä vaatii muun muassa maatalouden ympäristötuen ehtojen kiristämistä esimerkiksi suojakaistojen lisäämiseksi ja karjanlannan ravinteiden tehokkaammaksi talteenottamiseksi.

Riippumattomuus on tärkeää ympäristöllisissä lupaprosesseissa ja arvioinneissa.

Sosialidemokraattiset nuoret kokee tämän riippumattomuuden vaarantuneen vuoden 2010 alussa toteutetun aluehallintouudistuksen myötä. Ympäristöhallinnon asema itsenäisenä organisaationa on palautettava.

Ympäristökasvatus

Nopean ympäristömuutoksen haasteissa ympäristökasvatuksen merkitys korostuu. Kouluissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa tulisi entistä enemmän panostaa ympäristötietouden opettamiseen

sekä kannustaa lapsia ja nuoria kohtuullisuuteen, jätteiden määrän vähentämiseen, energiansäästöön ja ympäristöystävällisten tuotteiden valitsemiseen.

Ympäristökasvatus on ulotettava myös oppilaitosten ulkopuolelle. On tärkeää lisätä tietoisuutta ympäristöystävällisten valintojen merkityksestä. Pelkkä valistus ei kuitenkaan riitä, vaan on kehitettävä käytäntöjä, joilla tietoisuus saa myös aikaan todellisia muutoksia kulutustottumuksissa. Julkisen sektorin on oltava innostava edelläkävijä ympäristöystävällisen teknologian ja kestävämpien toimintatapojen käytössä.

Liikenne

Suomi on harvaanasuttu maa, jonka vuoksi liikenteen merkitys korostuu. Liikennettä ja liikkumista tulee kehittää painottaen joukkoliikennettä ja muuta ympäristöä vähemmän kuormittavaa liikkumista. Lähiraideliikenteestä tulee tehdä aidosti toimiva osa suurimpien kaupunkiseutujen joukkoliikennejärjestelmää. Kevyttä liikennettä tulee tukea paikallisesti rakentamalla turvallisia ja järkeviä kevyenliikenteen reittejä ja riittävä määrä pyörille tarkoitettuja parkkialueita. Myös yksityisautoilusta koituvia päästöjä on leikattava merkittävästi muun muassa vähentämällä lyhyiden automatkojen tarvetta, mahdollistamalla ruuhkamaksujen käyttöönotto ja tukemalla verotuksen keinoin siirtymistä vähäpäästöiseen autokantaan. Syrjäseuduille on tärkeää kehittää vaihtoehtoisia liikkumismuotoja.

Raideliikennettä on kehitettävä niin, että raideverkosto on kattava ja poikittaisliikenne toimii entistä paremmin. Tämä edellyttää esimerkiksi kaksoisraiteiden rakentamista sekä uusia panostuksia kuljetuskalustoon. Tavarankuljetusta on myös siirrettävä entistä enemmän maanteiltä raiteille. Yhdyskuntasuunnittelussa on pyrittävä siihen, työpaikat ja asunnot kaavoitetaan mahdollisuuksien mukaan raideverkoston varrelle. Liityntäpysäköintimahdollisuuksia on parannettava.

Vesivarannot

Monien alueiden voimistuva vesipula kannustaa ajattelemaan vesivaroja entistä enemmän kaupallisena hyödykkeenä, jota yksityiset yritykset tai maanomistajat voivat myydä korkeaan hintaan. Tästä kärsivät usein juuri kaikkein köyhimmät. Vesivarojen laajamittainen kaupallinen hyödyntäminen voi myös aiheuttaa vaikeita yhteiskunnallisia ja oikeudellisia ristiriitoja: voidaan esimerkiksi kysyä, olisiko Helsingin kaupungilla oikeus myydä Päijänteen vettä laajassa mitassa ulkomaille ilman korvauksia järviolueen kunnille. Myös näistä syistä on kestävin ja oikeudenmukaisin vaihtoehto säilyttää vesivarat julkisessa hallinnassa.

Pullotetun ja tankitetun veden myynti on lisääntynyt valtavasti kymmenen viime vuoden aikana. Veden kuljettaminen rasittaa ympäristöä ja muovipullot muodostavat monilla alueilla vakavan jäteongelman. Varsinkin maissa, joissa hanaveden laatu on hyvä, tämä on täysin tarpeetonta. Yritysten tulisi korvata pullovesi erillisillä vesipisteillä, joissa käytetään hanavettä.

14.11. Arvo-tekstit

Tasa-arvoasiakirja

Erilaisuudesta moninaisuuteen

Johdanto

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet ovat sosialidemokraattisen ideologian perusta. Yhteiskunnalliset tavoitteemme toteutuvat vain tasa-arvon kautta. Voimme saavuttaa vapauden vain yhteiskunnassa, jossa vahvat eivät sorra heikompia; demokratiassa on kaikkien voitava osallistua yhdenvertaisina ja solidaarisuuden on ulotuttava kaikkiin yhteiskuntamme jäseniin.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistuksen ensimmäinen artikla kuuluu: ”kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan”. Toteutuessaankaan tämä ei kuitenkaan vielä riitä. Sosialidemokraattiset Nuoret uskovat yhteiskuntaan, jossa tasa-arvo ei näy vain lähtökohdissa, vaan myös mahdollisuuksissa läpi elämän ja heijastuu myös lopputuloksiin.

Vaikka pohjoismaiset yhteiskunnat ovat edenneet pitkälle tasa-arvon kehittämisessä, on työtä vielä paljon jäljellä. Vaikka tasa-arvon tavoite on kirjattu perustuslakiin, eivät kaikki ole samalla viivalla yhteiskunnassamme syntyessään, vaan monet asiat vaikuttavat lapsen tulevaan elämään jo tämän syntyessä. Synnyinpaikka, sukupuoli, etninen, kielellinen ja sosio-ekonominen tausta määrittävät ihmisen tulevaisuutta tavalla, jota ei tule hyväksyä.

Erityisen ongelmallista on moniperustaiseen syrjintään puuttuminen ja sen poistaminen. Varsinkin nuoret ovat riskiryhmä moniperusteisen syrjinnän kohteina. Kuitenkaan nuoren, etniseen vähemmistöön kuuluvan, homoseksuaalin oikeuksien tai aseman ei tulisi poiketa muista yhteiskunnassamme, oli sitten kyse töihin otosta, terveydenhuollosta tai vanhemmuudesta.

Tasa-arvon saavuttaminen vaatii mielipideilmaston ja asenteiden muokkausta lakien muuttamisen lisäksi. Asenteita, ennakkoluuloja ja käyttäytymistä muutetaan vain uutta oppimalla ja tiedostamalla. Sosialidemokraattiset Nuoret haluaa tasa-arvoajattelua päiväkoteihin, kouluihin ja työpaikoille. Me haluamme tasa-arvonäkökulmat kaikkeen politiikan tekoon mukaan, koska uskomme, että aktiivisella tasa-arvopolitiikalla on aidosti mahdollista saavuttaa tasa-arvoinen yhteiskunta.

Socialidemokraattiset Nuoret uskoo, että tasa-arvoisen yhteiskunnan saavuttamisen perusedellytyksenä on sosio-ekonomisten erojen tasoittaminen koko yhteiskunnan laajuudella. Tähän tavoitteeseen tarvitaan laaja-alaista sosialidemokraattista talous- ja sosiaalipolitiikkaa. Kenenkään taloudellinen tai sosiaalinen asema, tai asuinpaikka, ei saa rajoittaa mahdollisuuksia koulutukseen, yhteiskunnalliseen osallistumiseen tai palveluiden saantiin. Sosialidemokraattiset Nuoret uskoo, että pohjoismainen hyvinvointivaltio sellaisena, kuin sosialidemokraatit ovat sitä rakentaneet, takaa parhaat edellytykset tasa-arvoisen yhteiskunnan luonnille ja tekee työtä sen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi.

Ikätasa-arvo

Eräs tuntemattomimmista, sekä vähätellyimmistä, mutta vaikutusaltaan merkittävimmistä syrjinnän muodoista on ikään kohdistuva syrjintä. Vuoden 2008 Eurobarometrin mukaan 63 prosenttia suomalaisista pitää ikäsyrjintää laajalle levinneenä Suomessa. Käytännön elämässä tämä näkyy esimerkiksi asunnon- ja työnsaantivaikeuksina. Ikäsyrjintää kohtaavat sekä nuoret että vanhat. Nuorten kohdalla ikäsyrjintää selitetään esimerkiksi kokemuksen puutteella, vaikka pätevyys olisi muutoin todistettu. Ikäsyrjintä vaikeuttaa nuoren itsenäistymistä ja omaan elämään kiinni pääsemistä sekä aiheuttaa lannistumisen tunnetta.

Voimakkaasti ikääntyvässä yhteiskunnassamme tarvitaan uudenlaista sukupolvien välistä sopimusta: meillä ei ole varaa antaa yhdenkään nuoren eikä vanhan syrjäytyä, vaan tarvitsemme kaikkia yhteiskuntamme aktiivisiksi jäseniksi reiluin ehdoin. Tämä on erityisen tärkeää nykytrendin katkaisemiseksi, jossa sosio-ekonominen status tilastojen mukaan jälleen periytyy suoraan vanhemmalta lapselle. Tämän vuoksi tarvitsemme esimerkiksi nuorten yhteiskuntatakuuta, jonka mukaan nuorella on oikeus työpaikkaan, koulutuspaikkaan taikka työharjoittelupaikkaan kolme kuukautta valmistumisensa tai työttömäksi jäämisensä jälkeen.

Yhtä tärkeää kuin suorat toimet ikätasa-arvon edistämiseksi ja ikäsyrjintää vastaan on tietoisuuden kasvattaminen ikäsyrjinnän muodoista ja viranomaisien kouluttaminen tunnistamaan erityisesti moniperusteinen syrjintä, johon ikäsyrjintä usein kuuluu osana.

Ikäsyrjinnästä on tiedotettava, se on tunnustettava ja sitä vastaan on toimittava yhteiskunnallisesti. Viranomaisia on koulutettava erityisesti moniperusteisen syrjinnän tunnistamiseen. Nuorten osalta tärkeintä on vahvistaa heidän itsenäisyyttään, erityisesti oikeutta maksuttomaan ja rahallisesti tuettuun kouluttautumiseen, työhön ja asumiseen reiluin ehdoin. Nuorille on taattava oikeus työpaikkaan, koulutuspaikkaan taikka työharjoittelupaikkaan kolme kuukautta valmistumisensa tai työttömäksi jäämisensä jälkeen.

Taustojen ja alkuperien tasa-arvo

Suomalaisten asenteet toisenlaisista kulttuureista ja etnisistä taustoista tulevia ihmisiä kohtaan ovat koventuneet. Maahanmuutto ja lisääntyvä vuorovaikutus Suomen rajojen ulkopuolelle ovat lisänneet aiheen ajankohtaisuutta – ja poliittisuutta. On vaarana, että erotteleva ja syrjivä asenne toista alkuperää olevia ihmisiä kohtaan kehittyy myös poliittiseksi voimaksi.

Sosialidemokraattisille nuorille tärkeintä on kohdella jokaista ihmistä ihmisarvon, ei alkuperän perusteella. Etninen tai kulttuurinen tausta ei saa toimia ihmisen elämänkohtaloita määrittävänä tekijänä eikä sen perusteella voida kohdella ketään eri tavalla kuin toisia. Sosialidemokratia perustuu ihmisten vapauttamiseen rakenteiden kahleista, olivat ne sitten etnisyyteen tai taloudelliseen tasa-arvoon liittyviä.

Erityisen tärkeää on estää alkuperään tai etnisyyteen perustuva syrjintä työmarkkinoilla. Jokainen työntekijä ja palkansaaja on samanarvoinen ja jokaista tulee kohdella samojen lakien ja sopimusten mukaan. Työehtoja polkevia työnantajia on valvottava ja rankaistava entistä tiukemmin eivätkä kaksien työmarkkinoiden poistamiseen tähtäävät toimet saa johtaa työntekijöiden aseman heikentämiseen – kotimaasta riippumatta.

Alkuperään tai etnisyyteen perustuvaan syrjintään tulee puuttua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, vaikka syrjintä ei olisikaan suoraa tai näkyvää.

Viranomaisien resursseja syrjinnän vastaiseen työhön tulee lisätä.

Työsuojelun määrärahoja on tuntuvasti kasvatettava työehtojen polkemisen ja kaksien

työmarkkinoiden kasvun kitkemiseksi.

Työehtoja polkevien työnantajien sakkoja on kasvatettava

Opetustoimen resursseja ja sisältöjä huomioitaessa tulee monikulttuurisuus ja siihen kasvaminen ottaa aiempaa selvemmin huomioon.

EU ja ETA -maiden ulkopuolisen työvoiman saatavuusharkinnasta on harkitusti ja vähitellen luovuttava.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sosialidemokraattiset Nuoret haluaa yhteiskunnan, jossa sukupuoli ei rajoita tai velvoita ihmistä. Perinteiset sukupuoliroolit luovat vankilan niin miehille kuin naisillekin. Sukupuolten välinen epätasa-arvo johtuu yhteiskunnan rakenteista, kulttuurillisista ja sosiaalisista odotuksista ja normeista. Vaikka tasa-arvoasioissa on kehitytty viimeisen sadan vuoden aikana, ei todellista tasa-arvoa voida saavuttaa ennen kuin kaikista rooliodotuksista on päästy eroon. Sosialidemokraattiset Nuoret määrittelevät feminismin pyrkimyksenä edistää tässä asiakirjassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista yhteiskunnassamme ja kansainvälisesti.

Yhteiskunnassamme on yhä voimassa vahvat käsitykset siitä, mitkä ovat naisen ja miehen roolit. Sukupuoliroolien jähmettyminen stereotypioihin ja sukupuolinormatiivisuuteen on laaja yhteiskunnallinen ongelma. Sosialidemokraattiset Nuoret pyrkii sukupuolierottelun merkityksen vähentämiseen. Tämä ei saa tarkoittaa niin sanottua sukupuolisokeutta, eli kyvyttömyyttä tai haluttomuutta puuttua sukupuolen takia tapahtuvaan syrjintään. Ihmiset on vapautettava heitä rajoittavien normien ja stereotypioiden kahleista. Tasa-arvon saavuttaminen vaatii kaikilta tiedostamista ja arkipäiväistenkin käytösmallien muutosta.

Sukupuoliroolit siirtyvät sukupolvelta toiselle ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa: kasvatuksen ja yhteiskunnan instituutioiden, kuten päiväkodin, koulujen ja lainsäädännön kautta. Lapsen kasvattaminen mieheksi tai naiseksi alkaa heti lapsen synnyttyä. Sosialidemokraattisten Nuorten tavoitteena on sukupuolineutraalikasvatus ja -koulutus. Tämä vaatii sekä lainmuutoksia, että koulutusta, sivistystä ja toimia yhteiskunnallisten asenteiden muuttamiseksi.

Sukupuolistereotypioista eroon pääseminen on pitkän prosessin tulos, jokaisen meistä on kyseenalaistettava myös omat ajatuksensa ja oletuksensa sukupuolirooleista ja -stereotypioista.

Suomessa naiset saivat äänioikeuden ensimmäisinä Euroopassa ja maattamme pidetään tasa-arvon mallimaana. Työmarkkinamme ovat kuitenkin Euroopan neljänneksi eriytyneimmät, tarkoittaen sitä, että Suomessa naiset ja miehet päätyvät edelleen niin sanotuille perinteisille naisten ja miesten aloille. Palkkaepätasa-arvo on Suomessa jopa EU-maiden keskiarvoa suurempaa.

Yhteiskunnassamme hoivatyö on edelleen valtaosin naisten tekemää. Vanhemmuuden tasa-arvoinen jakaminen on yksi merkittävimmistä keinoista sukupuolen välisen tasa-arvon edistämisen keinoista. Samalla kun vahvistetaan miehen oikeuksia tasavertaisena vanhempänä, edistetään myös naisten asemaa työmarkkinoilla. Työn ja perheen yhdistämisen ongelmat, kasvatusvastuu ja kotityöt eivät saa olla pelkästään naisten asioita. Suomalaisen hyvinvointivaltion on tulevaisuudessa perustuttava mallille, jonka kautta perheen ja ansiotyön yhdistäminen yksilölle on mahdollista kaikille.

Perheillä tulee olla vapaus valita miten he lastensa hoidon järjestävät. Valinnanvapaus ei kuitenkaan voi tarkoittaa eriarvoistavien rakenteiden ja järjestelmien tukemista suoraan tai välillisesti.

Vanhempainvapaata on pidennettävä, kotihoidon kuntalisistä on luovuttava ja kodinhoitotukijärjestelmä on lakkautettava. Järjestelmän tulee myös taata, että yksinhuoltajaisien ja -äitien, sekä samaa sukupuolta olevien vanhempien perheissä on vastaavat oikeudet kuin kahden vanhemman perheissä.

Suomessa lyhyt vanhempainvapaa ja pitkä hoitovapaa ovat johtaneet siihen, että yhä useampi nainen on pitkiä aikoja poissa työmarkkinoilta, etenkin silloin kun nainen jää vanhempainvapaalle määräaikaisesta työsuhteesta. Taloudelliset seikat, kuten julkinen tuki, ei saa ohjata naisia jäämään kotiin, tai sitä miten hoiva yhteiskunnassa järjestetään. Julkiset hoivapalvelut, erityisesti lasten korkealaatuinen, ilmainen julkinen päivähoito, ovat korvaamattomia sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kannalta.

Yhteiskunnasta täytyy purkaa ne oletukset, jotka vievät naisia ja miehiä erilaisiin töihin

Naisia täytyy rohkaista pyytämään kilpailukykyistä palkkaa palkkaepätasa-arvon purkamiseksi

Sukupuolten välinen tasa-arvo on otettava johtavaksi periaatteeksi kaikissa palkkaratkaisuissa.

Palvelu- ja hoiva-alojen palkkausta täytyy parantaa

Perhevapaista aiheutuvat kustannukset tulee jakaa kaikkien työntekijöiden kesken

Perhevapaissa tulee ottaa käyttöön ns. 6+6+6-malli

Julkisen päivähoidon saatavuus ja maksuttomuus on turvattava

Äitiys-, isyys- ja vanhempainlomilta sekä hoitovapailta tulee kertyä eläkettä ja kokemuslisää.

Minimitason äitiys-, isyys- ja vanhempainlomarahaa tulee korottaa vähintään 30 prosentilla.

Sukupuolten välinen tasa-arvo ja lapsi- ja nuorisopolitiikka ovat laaja-alaisia kysymyksiä, jotka vaativat poikkihallinnollista käsittelyä. Sosialidemokraattiset Nuoret vastustaa täten erillisen perheministeriön perustamista.

Lähisuhdeväkivalta on vakava yhteiskunnallinen ongelma sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Uhrin ja väkivallan tekijän välinen läheinen suhde tekee väkivallasta erityisen tuomittavaa, syyllistyy siihen mies tai nainen. Lähisuhdeväkivalta on usein jatkuvasti raaistuvaa sekä tulee ilmi liian myöhään. Muutosta tarvitaan sekä lainsäädäntö- että asennetasolla.

Turvakoteja on lisättävä ja niiden toiminta ja alueellinen kattavuus turvattava.

Kunnissa on oltava myös omaa työtä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi, esim. kaikki viranomaiset on koulutettava tunnistamaan lähisuhdeväkivallan uhka ja puuttumaan siihen.

Lähisuhdeväkivaltatapauksissa myös lievä, mutta jatkuva väkivalta on kriminalisoitava.

Vammaispolitiikka ja esteettömyys

Fyysinen tai henkinen vamma ei saa määrittää ihmisen kykyä tai halua koulutukseen, työhön tai osallisuuteen yhteiskunnassa. Sosialidemokraattiset Nuoret korostaa että vammaisuus on yhteiskunnan, ei vammaisen yksilön muodostama rakennelma, joka on pitkälti purettavissa mukauttamalla yhteiskunta ja sen rakenteet hyväksymään ja vastaanottamaan kaikki ihmiset aktiivisina toimijoina ja osana ympäröivää maailmaa. Jokaiselle on taattava yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, työhön, harrastuksiin ja itsenäiseen elämään asuinalueesta riippumatta. Lisäksi vammaiselle tulee taata oikeus omaan kulttuuriin ja yhteisöön. Nämä ovat perusasioita, jotka julkisen vallan on turvattava. Tähän liittyy olennaisesti sekä tarvittavan avun ja avustajien saatavuus, kuin myös esteettömyys ja vammaisten erityistarpeiden huomiointi eri palveluiden yhteydessä. Vammaisten arkipäivän elämässä kohtaamia ennakkoluuloja tulee poistaa lisäämällä integraatiota. Esteettömyys ei ole ainoastaan rampeja ja matalia kynnyksiä. Se on asenteiden muuttamista, mikä vaatii pitkäjänteistä ja aktiivista työtä.

Vammaisten kohtaamat ennakkoluulot osa laajempaa suvaitsevaisuuden ja tietämättömyyden ongelmaa, johon on vastattava myös koulutuksen ja kasvatuksen keinoin. Työllistymistä ja sosiaalista elämää voivat haitata ennakkoluulojen lisäksi niin henkiset kuin fyysisetkin esteet, joihin on kyettävä puuttumaan erilaisin tukitoimin.

Vuonna 2009 tuli voimaan vammaispalvelulaki, jonka tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta ja

poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Lain täytäntöönpanossa on kuitenkin ilmennyt huomattavia ongelmia ja eroja eri paikkakuntien välillä asettaen vammaiset ihmiset eriarvoiseen asemaan myös keskenään. Kuntien on tarjottava vammaiselle lain hänelle oikeuttamat palvelut, ja informoitava vammaista hänen oikeuksistaan. Palveluohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Vammaisen tai hänen omaistensa aktiivisuus palvelujen vaatimisessa ei saa vaikuttaa palvelujen saantiin. Laki takaa vaikeavammaisille subjektiivisen oikeuden henkilökohtaiseen avustajaan. Kuitenkin avustajasuhteet ovat usein määräaikaista.

Suomi ei ole ratifioinut YK:n vammaisoikeussopimusta. Suomen on myös kannettava vastuunsa kansainvälisesti ja ratifioitava sopimus viivytyksettä. Suomen on myös perustettava sopimuksen mukainen riippumaton valvontaelin valvomaan vammaisten oikeuksien toteutumista, sekä sopimuksen täytäntöönpanoa. Vammaispalvelulakia on noudatettava joka puolella Suomea. Lisäksi vammaisille on taattava oikeus valita oma asuinalueensa.

Henkilökohtaisille avustajille on luotava oma TES, joka tekee työstä houkuttelevan ja ajaa työntekijöiden oikeuksia.

Suomen on ratifioitava YK:n vammaispoliittinen julistus

Omaishoitajien asemaa ja toimeentuloa on parannettava

Vammaisten mahdollisuuksia päättää itseään koskevista asioista on parannettava.

Julkiset tilat ja julkiset kulkuneuvot tulee suunnitella esteettömyysperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon erilaisten vammaisryhmien tarpeet. Esteettömyysperiaatteet on ulotettava myös mahdollisimman laajasti muun uudisrakentamisen piiriin.

Vammaisten oikeutta adoptioon ei saa kategorisesti kieltää

Seksuaalisen suuntautumisen tasa-arvo

Seksuaalivähemmistöt tyypistään usein vain seksuaalisuuden toteuttajiksi. Homoseksuaali identiteettinä on peräisin 1800-luvulta alkavan kansalaisoikeusliikkeen halusta määritellä tietyllä tapaa käyttäytyvät ihmiset sorretuksi vähemmistöksi. Seksuaalivähemmistö-käsite johtuu syrjinnästä. Ideaalissa maailmassa seksuaalivähemmistö-käsite on yhtä olennainen kuin vaikkapa hiusten värin suhteen vähemmistössä oleva ryhmä.

Lainsäädäntö asettaa nais- ja miesparit eriarvoiseen asemaan suhteessa heteropareihin. Laki rekisteröidystä parisuhteesta antaa samat oikeudet kuin avioliittolaki, lukuun ottamatta ulkoista adoptiota ja oikeutta ottaa sama sukunimi parisuhteen rekisteröinnin yhteydessä.

Samana sukupuolta oleville pareille on myönnettävä oikeus avioliittoon, ja siten myös adoptioon, sijaisperheyteen tai perhekodin pitämiseen samoilla ehdoilla kuin heteropareille

Sortavan lainsäädännön lisäksi tasavertaisuus ei toteudu yhteiskunnan palveluissa. Yhteiskunnan heteronormatiivisuus (oletus kaikkien ihmisten heteroseksuaalisuudesta) näkyy siinä, että seksuaalivähemmistöt ovat monesti tabu kouluopetuksessa, työpaikoilla sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Seksuaalivähemmistöt joutuvat usein ihmisoikeusloukkauksien uhreiksi seksuaalisen suuntautumisensa vuoksi.

Vähemmistöistä täytyy puhua kouluopetuksessa

Lainsäädännössä ja TES:ssä täytyy taata samat oikeudet nais- ja miespareille kuin heteropareille

SPR:n veripalvelun homomiehiiä syrjivä verenluovutuskäytäntö on muutettava

Suomen on työskenneltävä EU:ssa, jotta EU ottaisi ulkopoliitikassaan ja jäsenyyskriteereissään, sekä EU:n perusoikeuskirjan kautta entistä vahvemmin huomioon ihmisoikeuspolitiikan

YK:n täytyy pystyä puuttumaan ihmisoikeusloukkauksiin nykyistä vahvemmin.

Kielitasa-arvo

Suomessa on kaksi kansalliskieltä, joiden lisäksi perustuslaki takaa saamelaisille, romaneille ja muille ryhmille oikeuden ylläpitää omaa kieltään. Viittomakielisten ja vammaisuuden vuoksi käänösapua tarvitsevien oikeudet on taattu lailla. Tämä on tärkeää erilaisiin kielellisiin vähemmistöihin ja etnisiin ryhmiin kuuluvien oman, erityisen kulttuurin ja perinteen ylläpitämiseksi ja tukemiseksi. Palvelujen saanti omalla kielellä on erityisen tärkeää ongelmatilanteissa niin ihmisen oikeusturvan, kuin myös henkisen hyvinvoinnin kannalta. Sosialidemokraattiset Nuoret katsoo, että kielivähemmistöjen oikeudet on taattava jatkossa ja perustuslailliset oikeudet palveluihin on kyettävä turvaamaan myös tulevaisuudessa.

Suomen kansalliskielten opiskelu ja oppiminen on tehtävä mahdolliseksi myös kaikille maassa asuville kieltä taitamattomille. Tämä on ainoa keino taata tasa-arvon toteutuminen ja yksi parhaista integraation välineistä esimerkiksi maahanmuuttajille. Tällä hetkellä monessa paikassa on kuitenkin ongelmia niin kielenopetuksen määrässä, kuin laadussakin.

Oman äidinkielen osaaminen ja opettelu on oltava mahdollista kaikille kouluikäisille lapsille. Äidinkielen hallinta on osa yksilön kasvua ja ajattelun kehittymistä ja mahdollistaa myös muiden kielten oppimisen. Oman äidinkielen opiskelu olisikin mahdollistettava kouluissa kaikkialla Suomessa.

Kieli on oleellinen osa identiteettiä ja jokaisella on oltava oikeus ylläpitää omaa äidinkieltään. Suomen kielivähemmistöjen oikeudet on turvattava myös tulevaisuudessa.

Kielenopetuksen resurssien riittävyys on taattava.

Uskonnon vapaus

Uskonnonvapaus on perusarvo. Jokaisen on voitava valita uskontonsa ja kirkkonsa omien vakaumustensa mukaan, tai oltava kuulumatta mihinkään uskontokuntaan. Samalla myös kaikkien uskontokuntien on oltava tasa-arvoisia. Suomessa uskonnollinen tasa-arvo ei toteudu valtionkirkkojärjestelmämme vuoksi. Kaksi uskontokuntaa on erilaisessa asemassa suhteessa muihin uskontoihin, mm. verotusoikeutensa vuoksi. Sosialidemokraattiset Nuoret vaatii valtion ja kirkon erottamista lopullisesti ja kaikkien uskontojen aseman tasa-arvoistamista.

Kaikilla ihmisillä on myös oltava vapaus ilmaista uskontoaan valitsemallaan tavalla, niin kauan kuin se ei vaaranna muiden oikeuksia. Tästä syystä Sosialidemokraattiset Nuoret ei kannata kieltoja huivien, ristien, kipan tms. käyttämiselle. Uskonnonvapauden rajoittaminen tällä tavoin olisi vaarallinen tie kohti perusoikeuksien rajoittamista.

Samalla on kuitenkin varmistettava, että uskonnonvapauden nimissä ei toimita siten, että jokin ryhmä tulee alistetuksi. Varsinkin lasten ja naisten oikeuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja julkisten toimijoiden on käytävä avointa ja jatkuvaa dialogia uskontokuntien kanssa tasa-arvon ja oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi uskontokuntien sisällä. Lapsen osallistumiselle hartaushetkiin tai muuhun uskonnolliseen toimintaan on oltava huoltajan kirjallinen lupa. Lasta on kuultava hänen kehitystasonsa mukaisesti.

Uskonnonvapautta on vaalittava ja kunnioitettava, jokaisella ihmisellä on oltava oikeus valita niin uskontonsa, kuin sen ilmaisutapakin

Eri uskontokuntien ja niiden jäsenten on oltava tasa-arvoisessa asemassa keskenään; valtio ja kirkko on erotettava toisistaan lopullisesti.

Myös alaikäisten on voitava itsenäisesti erota uskontokunnasta

15.11. Arvo-tekstit

Tietoyhteiskunta-asiakirja

”Imagine a world in which every single human being can freely share in the sum of all knowledge. That’s our commitment.”

– The vision statement of the Wikimedia Foundation

Johdanto

Sosialidemokraattisten Nuorten perusarvoja ovat tasa-arvo, vapaus, oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus. Näiden arvojen pohjalta työskentelemme paremman yhteiskunnan puolesta. Kehittymässä olevat tietoyhteiskuntarakenteet ovat muokanneet jo yhteiskuntaamme ja nykyään lähes kaikki yhteiskunnallinen toiminta on riippuvaista erilaisten tietoverkkojen olemassaolosta. Sosialidemokraattisten Nuorten pyrkimyksenä on, että perusarvomme toteutuvat tulevaisuuden tietoyhteiskunnassa.

Tietoyhteiskunnan kehittymistä selvittävässä tutkimuksissa vertaillaan usein esimerkiksi matkapuhelimien ja laajakaistayhteyksien levinneisyyksiä. Näissä tutkimuksissa Suomi on maailman huipputasoa. Usein kuitenkin unohdetaan, että tietoyhteiskuntakehitystä ei pidä mitata ainoastaan sillä, onko kansalaisilla pääsy tietoverkkoihin. Tilannetta voisi verrata siihen, että eduskuntatalon olemassaoloa pidettäisiin demokratian mittarina.

Pitkälle kehittynyt tietoyhteiskunta mahdollistaa laajemman poliittisen osallistumisen sekä tarjoaa lisää vapautta kulttuurin harjoittamiseen. Lisäksi se edistää julkisen sektorin toimivuutta ja tuottavuutta sekä tarjoaa taloudelliselle toimeliaisuudelle tukevan pohjan. Pelkästään tietotekniikan käyttöönotto ei johda positiiviseen tietoyhteiskuntakehitykseen. On määritettävä arvot, periaatteet ja tavoitteet, joihin sitoudutaan niin lainsäädännössä, julkisella sektorilla kuin koko yhteiskunnassakin.

Julkinen ja poliittinen tietoyhteiskuntakeskustelu ei ole Suomessa riittävän perusteellista. Tietoyhteiskunnasta käytävään keskusteluun on saatava uudenlaisia näkökulmia ja radikaalimpaa lähestymistä.

Tässä ohjelmassa määritellään Demarinuorten linja tietoyhteiskunnan kehittämiseksi.

Osaamista ja avoimuutta julkisen sektorin tietojärjestelmien kehittämiseen

Tietoyhteiskunnasta ja sen toimivuudesta on tullut ihmisille yhtä tärkeä perushyödyke kuin vedestä

ja sähköstä. Ihmisten sosiaalisen ja yhteiskunnallisen toimivuuden kannalta tietoverkot ja tietojärjestelmät ovat välttämättömiä toiminta-alustoja. Julkisen sektorin on pystyttävä vastaamaan tähän haasteeseen, eikä tyytyä odottamaan sitä, että yksityinen sektori hoitaa asian vapaan kilpailun kautta. Suomessa valtio, kunnat ja julkisoikeudelliset laitokset käyttävät liikaa rahaa tehottomiin järjestelmähankintoihin. Usein ohjelmistot ja tietojärjestelmät eivät sovi yhteen, jonka seurauksena on palveluiden heikko laatu.

Julkisen sektorin ongelmana voidaan nähdä myös valtakunnallisten tietoyhteiskuntahankkeiden huono koordinointi ja ohjauksen puutteellisuus. Suomessa on käynnistetty paljon päällekkäisiä projekteja, joiden toteuttamiset ovat usein jääneet pilottitasolle. Kunnissa ja maakunnissa on laadittu paikallisia tietoyhteiskuntaohjelmia ja haluttu toimia itsenäisesti tietoyhteiskunnan saralla. Koska tietoyhteiskunta on kuitenkin kansallisvaltioiden rajat ylittävä asia, tarvitaan niin paikallista kuin maailmanlaajuistakin yhteistyötä. Niinpä paikallistenkin toimijoiden, kuten kuntien tai yritysten, tietämättömyys toisistaan ei ole kenenkään etu. Se, että toimijat ovat liikkeellä tietämättä toisistaan, ei ole kenenkään etu.

Julkisen sektorin tulisi keskittää tietoyhteiskuntahankkeet yhden viraston alle, joka vastaisi kaikkien hankkeiden koordinoinnista. Virasto määritteli myös avoimet standardit tiedonvaihdolle eri järjestelmien välillä. Näin tietojärjestelmien valmistajille ei annettaisi mahdollisuutta vaikeuttaa kilpailua ja uusien innovaatioiden syntyä käyttämällä omia rajoitettuja tiedonsiirtokäytäntöjä. Tällöin myös tietojärjestelmien toimittajien aito kilpailuttaminen mahdollistuisi. Tämä tarkoittaisi kansalaisten näkökulmasta edullisempia ja laadukkaampia tietoyhteiskunnallisia ratkaisuja. Tietoyhteiskuntakehityksessä investointien koordinointi ja selkeä toimintasuunnitelma ovat siten olennaisessa asemassa.

Tärkeää on myös huomioida, että toimiva tietoyhteiskunta ei tarkoita vain pelkästään kaikille turvattua laajakaistayhteyttä, vaan tehokkaassa tietoyhteiskunnassa korostuvat myös tiedon jakaminen, osallistuminen, toiminta, paikallisuus ja yhteisöllisyys. Sosialidemokraattiset nuoret vaativatkin, että kaikissa julkisissa tiloissa ja kaupunkikeskustoissa pitää oululaisen UBI-hankkeen mallin mukaisesti tarjota avoimia langattomia verkkoyhteyksiä sekä kaduille ja virastoihin vuorovaikutteisia palveluita.

Vaadimme, että

Valtion ja kuntien tulee käyttää ainoastaan avoimia standardeja

toteuttavia tietojärjestelmiä. Julkisen sektorin on oltava myös aloitteellinen

tällaisten standardien luomisessa. Tietojärjestelmien on mahdollisuuksien

mukaan tarjottava myös avoimet rajapinnat, jotka mahdollistavat eri

lähteistä tulevien tietojen yhdistämisen.

Julkisen hallinnon tulee ottaa tietoliikenteen runkoverkot

omistukseensa ja kehittää niitä tehokkaasti.

Jokaiselle suomalaiselle tulee taata mahdollisuus laajakaistayhteyteen.

Kaupunkien keskustoissa ja julkisissa tiloissa on tarjottava avoin

ilmainen langaton verkkoyhteys kaikille kansalaisille.

Sähköiset palvelut ihmistä varten

Julkisen sektorin tulee pystyä palvelemaan kansalaisiaan entistä paremmin sähköisesti. Palveluiden kehittämisessä tulee huomioida ihmisen koko elämänkaari ja esteettömyysnäkökohdat.

Kansalaisvaikuttamisen uusi kanava on sähköisissä viestimissä. Julkisen hallinnon on otettava entistä paremmin kansalaiset mukaan vuorovaikutteiseen päätöksentekoon. Asenne- ja toimintamallien muutos on tietoyhteiskunnassa hyvin olennaista ja kiinnostus lähteä mukaan interaktiiviseen maailmaan kasvaa kansan keskuudessa. Esimerkiksi Uudessa-Seelannissa on lisätty kansalaisten osallisuutta ja suoraa demokratiaa avaamalla lakivalmisteluprosessi yleisölle wiki-järjestelmällä.

Suomen menestys kansainvälisissä tietoyhteiskunnallisissa vertailuissa on riippunut paljon siitä, mitä on mitattu. YK:n tekemässä selvityksessä vuonna 2008 arvioitiin laajasti eri maiden julkisen hallinnon verkkopalveluita sen mukaan, kuinka hyvin ne kykenevät tarjoamaan kansalaisilleen tiedon ja perusinformaation ohella konkreettisia, vuorovaikutteisia palveluita ja työkaluja. YK:n selvityksessä Suomi sijoittui viimeiselle jaetulle sijalle 43 yhdessä Hondurasin, Mongolian ja Filippiinien kanssa. Vaikka Suomessa tietoverkot ovat erinomaisessa kunnossa, ei julkinen hallinto vielä kykene tarjoamaan kansalaisille riittävän laadukkaita sähköisiä palveluita.

Tietoyhteiskunnan kehittymättömyyttä kuvastaa myös se, että lukuisat viranomaispalvelut edellyttävät lomakkeiden tulostamista, allekirjoittamista ja postittamista viranomaisille. Sähköinen allekirjoitus tulee saada mitä pikimmiten laajaan käyttöön helpossa, turvallisessa ja yksinkertaisessa muodossa.

Vaadimme, että

Asiakirjat, lomakkeet ja niiden kulku virastoista toiseen on

muutettava täysin sähköisiksi. Esimerkiksi lääkeresepteissä ja

potilastiedoissa tulee siirtyä paperittomiin järjestelmiin.

Lainsäädäntö ja muut hallinnolliset toimet on saatava avoimemmaksi

ottamalla uudella teknologialla kansalaiset mukaan valmisteluprosessiin.

Kansalaisille täytyy tarjota helppokäyttöinen sähköinen

henkilötunniste. Näin pystyttäisiin luopumaan esimerkiksi

pankkitunnusten käytöstä.

Viranomaisten tuottama tieto, esimerkiksi päätösasiakirjat,

julkaisut ja budjetit tulee tarjota keskitetysti. Aineiston on

oltava helposti ja vapaasti käsiteltävässä muodossa.

Kansalaisten osaamisesta ja oikeuksista on huolehdittava

Tehokkaamman ja avoimemman yhteiskunnan toteutumisen edellytyksenä on, että kansalaiset osaavat käyttää palveluita. Se, että ihmisillä on tietokoneita ja kännyköitä, ei tarkoita sitä, että

laitteita osataan täysin hyödyntää eikä varsinkaan sitä, että digitaalista toimintaympäristöä ymmärrettäisiin.

Tietoteknisten laitteiden käyttötaitoja ja muita tietoyhteiskuntaan liittyviä perusvalmiuksia tulee kehittää sisällyttämällä ne osaksi peruskoulun eri oppiaineiden kokonaisuuksia. Lisäksi on kehitettävä kansalaisopistojen ja muiden aikuiskoulutusta tarjoavien toimijoiden tietotekniikan kurssitarjontaa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ikääntyneiden ihmisten tietotaidon kehittämiseen ja ylläpitoon.

Kouluissa tulisi opettaa enemmän mediakasvatusta ja informaatiolukutaitoa. Uhista on valistettava, jotta kansalaiset osaavat pitää huolta muun muassa yksityisyydensuojastaan. Hyvät tietotaidot tietoyhteiskunnasta takaavat aktiivisen kansalaisuuden toteutumisen.

Tärkeää on myös, että ihmisiä ei kouluteta ohjelmistoyhtiöiden asiakkaiksi vaan kuntien ja muun julkisen sektorin tulee tukea sellaista opintotoimintaa, joissa koulutetaan käyttämään vapaita ohjelmistoja.

Nykyinen tietoliikenteen tehovalvonta ja sensuuri aiheuttavat palveluntarjoajille ja valtiolle merkittäviä kuluja. Väärinkäytökset ja rikollinen toiminta hukkuvat kuitenkin massaan ja valvonnalta on helppo piiloutua. Kansalaisten verkkoyhteyksien laajamittainen valvonta loukkaa yksityisyyden suojaa ja viestintäsalaisuutta.

Tietoliikenteen estolistalle joutuu myös täysin laillisia yrityksiä ja yhteisöjä. Lisäksi estolistoja käytetään poliittiseen sensuuriin, kuten on tapahtunut sensuurilistaa kritisoivan sivuston kanssa Suomessa. Vaadimme, että tehovalvonnasta ja sensuurista luovutaan. Poliisilla tulee kuitenkin olla oikeuden päätöksellä, mahdollisuus seurata epäillyn tietoliikennettä.

Täysin vapaata keskustelua ei voi olla ilman nimettömyyttä. Siksi oikeus kirjoittaa nimimerkillä tai nimettömästi on turvattava. On kuitenkin huomioitava, että anonyymiä keskustelua koskevat samat lait kuin muutakin keskustelua.

Kansalaisten tietoteknisistä valmiuksista tulee laatia selvitys, jotta osataan rakentaa toimivia malleja.

Peruskoulujen opetussuunnitelmassa tietoyhteiskuntataitojen kehittäminen tulisi

sisällyttää osaksi jokaisen oppiaineen opintosisältöjä.

Tietoyhteiskuntataitojen koulutusta tulisi kehittää suuntaan, jossa

ihmisiä ei kouluteta ohjelmistoyhtiöiden asiakkaiksi.

Tehovalvonnasta ja sensuurista on luovuttava.

Immateriaalioikeudet

Immateriaalioikeuksilla tarkoitetaan aineettomiin hyödykkeisiin liittyviä omistus- ja käyttöoikeuksia.

Immateriaalioikeudet ovat keskittyneet globaaleille yrityksille, mikä vääristää markkinoita ja vaikeuttaa uusien toimijoiden alalle tuloa. Jälkiteollisessa yhteiskunnassa ihmisten ensijaisena tehtävänä pidetään usein kuluttamista. Tietoyhteiskunnassa tuottajien ja kuluttajien välinen ero kaventuu, koska jokainen voi omistaa tiedon tuotantovälineet.

Lainsäädäntö ei ole kuitenkaan kyennyt seuraamaan yhteiskunnan nopeaa muutosta. Suomessa on tietoyhteiskunta-aikana laadittu jopa uusia lakeja, jotka hidastavat tietoyhteiskuntakehitystä rajoittamalla uuden tiedon luomista, tiedon siirtämistä ja hyödyntämistä. Erityisesti patenti- ja tekijänoikeuksien perusteettoman pitkät suoja-ajat vaikeuttavat uusien innovaatioiden syntymistä ja hyödyntämistä.

Immateriaalioikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä tulee uudistaa siten, että uusien innovaatioiden ja ratkaisujen kehittäminen tulee nykyistä helpommaksi. Tämä tarkoittaa tekijänoikeuksien ja patenttien suoja-aikojen merkittävää lyhentämistä. Erityinen epäkohta on tietokoneohjelmistojen patenttisuoja, joka merkittävästi vaikeuttaa uusien pienien ohjelmistoyritysten alalle tuloa.

Myös immateriaalituotteiden ostajilla täytyy olla kuluttajansuoja ja oikeus käyttää hallussaan olevaa immateriaalia omaan yksityiseen käyttöönsä ilman, että se rikkoo tekijänoikeuslakia. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että musiikin ostajalla on oltava oikeus kuunnella teoksia haluamillaan laitteilla. Vastineeksi näiden uudistusten mahdollisesti aiheuttamista menetyistä tuotoista kulttuurintuottajien toiminnan yhteiskunnallinen tukeminen tulee järjestää uudelleen.

Vaadimme, että

- * Patenti- ja tekijänoikeuksien suoja-aikojen on lyhennettävä.
- * Ohjelmistopatentoinnista on luovuttava maailmanlaajuisesti.
- * Immateriaalituotteen haltijalla on oltava oikeus hyödyntää sitä omaan yksityiseen käyttöönsä.

15.11. Arvo-tekstit

Kansainvälistä poliittinen asiakirja

LIIKKEESSÄ KOHTI PAREMPAA MAAILMAA

Johdanto

“Let there be justice for all.
Let there be peace for all.
Let there be work, bread, water and salt for all.
Let each know that for each the body, the mind and the soul
have been freed to fulfil themselves.”

- Nelson Mandela virkaanastujaisseremoniassaan 10.5.1994

Sosialidemokraattisella liikkeellä on vahva kansainvälinen traditio. Sosialidemokraattisten nuorten globaali kattojärjestö, jo yli satavuotias IUSY onkin maailman suurin poliittinen nuorisjärjestö. Aatteemme peruskivet, vapaus, tasa-arvo ja yhteisvastuu, ovat universaaleja. Niiden edistäminen on tapahtunut kansan tahdosta demokraattisin keinoin. Aatteidemme varaan on rakennettu terveitä, turvallisia yhteiskuntia, joissa taataan yksilön oikeudet ja hyvinvointi. Turvallinen yhteiskunta kunnioittaa ihmisoikeuksia ja takaa jäsenilleen yhtäläiset mahdollisuudet.

Maailmanlaajuisesti ihmisoikeuksien ja hyvinvoinnin toteutuminen vaatii vielä paljon työtä. Ihmisille turvallisuus ja hyvinvointi merkitsevät päivittäisten tarpeiden täyttymistä, kuten ruokaa, suojaa, koulutusta ja oikeutta työhön; elinympäristöä, jossa ei tarvitse pelätä etnisen taustansa, uskontonsa, kansallisuutensa, seksuaalisen suuntautumisensa, sukupuolensa tai mielipiteidensä takia; sekä mahdollisuutta toteuttaa ja kehittää itseään. Turvallisuus on rauhaa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta – näiden tavoitteiden universaalien toteutumisen puolesta liikkeemme vaikuttaa.

Sosialidemokraattisen aatteen mukaisesti päätöksenteon tulee olla kansainvälisesti demokraattista. Poliittinen globalisaatio on välttämätöntä, jotta liikkeemme tavoitteet voidaan saavuttaa kaikkialla maailmassa. Ainut aidosti legitiimi toimija uuden kansainvälisen järjestyksen keskiössä voi olla Yhdistyneet Kansakunnat alajärjestöineen. Uskomme, että YK-yhteistyöllä ja vahvojen alueellisten toimijoiden tuella voidaan saavuttaa tasapainoinen maailmanjärjestys, joka perustuu rauhalle, kestäväälle kehitykselle ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle.

1. KANSAINVÄLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ – KANSAINVÄLISTEN RAKENTEIDEN JA KANSSAKÄYNNIN SELKÄRANKA

Ihmisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja ihmisarvoisen elämän ollessa maailmanjärjestyksen päämääränä, tarjoaa kansainvälinen lainsäädäntö siihen työkalut.

Maailmanlaajuisen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, rauhan ja globaalien hyvinvoinnin takaamiseksi ja edistämiseksi on rakennettu laaja kansainvälisten lakien ja säädösten verkosto. Tämä verkosto määrittelee kansainvälisten järjestöjen toimintaa, ihmisoikeuksia, yhteisten luonnonvarojen käyttöä, ympäristön suojelua, sodankäyntiä, viestintää, kansainvälistä kauppaa, kehitysyhteistyötä, sekä oikeushenkilöiden suhteita toisiinsa.

Kansainvälisen lainsäädännön asema juontuu sen yhteisesti neuvotellusta ja hyväksytystä luonteesta ja siten takaa kansainvälisille toimijoille tosiasiallisen ja ideologisen legitimitetin toiminnassaan. Kaikki valtiot eivät kuitenkaan aina allekirjoita sopimuksia – toimivallan puutteesta johtuva rankaisemattomuus onkin yksi suurimmista kansainvälisen lain ongelmista etenkin ihmisoikeusloukkaustapauksissa.

Suurinta osaa kansainvälisestä oikeussäännöstöstä noudatetaan poikkeuksetta, mutta on erittäin valitettavaa huomata tiettyjen sopimusten ja säädösten kyseenalaistaminen ja rikkominen. Valtiot ja kansainväliset organisaatiot ovat polkeneet kansainvälisiä ihmisoikeus-, ympäristönsuojelu- ja maailmankaupan periaatteita sekä sodankäynnin lakeja omien tarkoitusperiensä saavuttamiseksi, mikä on tuonut maailmaan osaltaan lisää turvattomuutta ja epävarmuustekijöitä.

Tärkeimpänä kansainvälisenä toimijana tulee olla itseoikeutetusti Yhdistyneet Kansakunnat. YK:n yleiskokousta pitää tulevaisuudessa kehittää maailmanparlamentin suuntaan. Tämä sitouttaa valtiot poliittisesti toimimaan kansainvälisten lakien mukaisesti.

Tavoitteena on luoda globaalia lainsäädäntöä, joka takaisi yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet niin valtiotoimijoille, aluetoimijoille, yhteisöille kuin yksilöillekin.

Kansainvälisten sopimusten yhteensopivuus tulisi taata tuomalla kaikki sopimukset YK-järjestelmän alaisiksi.

Kansainvälisen yhteisön on painostettava tärkeisiin sopimuksiin kuulumattomia valtioita liittymään joukkoon, esimerkiksi kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön hyväksyneisiin.

Kansainvälisten sopimusten verkosto ei ole vielä kattava: kehittämistyötä kaikenlaisen kansainvälisen toiminnan saattamiseksi demokraattisen kontrollin alle tulee jatkaa. Kansainvälisen lainsäädännön kehittäminen ja päivittäminen sekä etenkin sen noudattamisen tehostaminen onnistuu ainoastaan valtioiden yhteistyöllä ja yhdessä luotujen kansainvälisten instituutioiden kautta.

Sopimusten rikkomistilanteissa on ehdottoman tärkeää tuoda lakien rikkojat vastuuseen rikkomuksistaan ja tästä on kansainvälisellä yhteisöllä yhteinen vastuu. Yhteisten pelisääntöjen täytyy toimiakseen olla loukkaamattomia.

Suuntausta kansainvälistä tuomiovaltaa käyttävien tuomioistuinten, tribunaalien sekä välimiesoikeuksien luomiseksi tulee tukea. Entisen Jugoslavian ja Ruandan ad hoc -ihmisoikeustribunaalit, kansainvälinen rikostuomioistuin sekä eri kansainvälisten organisaatioiden riitojenratkaisumenettelyt viitoittavat tietä oikeudenmukaisempaan maailmaan.

Pysyvien tuomioistuinten perustaminen pitäisi kuitenkin pääsääntö ja väliaikaisten tribunaalien perustaminen poikkeus kansainvälisen lainkäytön järjestämisessä.

Tavoitteena tulee olla kansainvälisten tuomioistuinten automaattinen toimivalta.

EU:n ja muiden alueellisten organisaatioiden tulee sisällyttää omaan lainsäädäntöönsä kansainväliset normit ja säädökset. Näin kansainvälinen laki tulee suoraan noudatettavaksi kansallisissa oikeusjärjestelmissä ja siten edistää kansainvälisen lain yleistä noudattamista ja rikkomusten rankaisua.

2. YHDISTYNEET KANSAKUNNAT – KANSAINVÄLISEN TURVALLISUUDEN PÄÄVASTUUNKANTAJA

YK:lla on keskeinen rooli kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitäjänä. Tapa hahmottaa kansainvälistä politiikkaa ja valtioiden toimintaympäristöä on muuttunut täysin viimeisen puolivuosisadan aikana. Tästä huolimatta YK on edelleen maailman ainoa aidosti monenkeskinen foorumi, jolla on legitimizeetti toimia kaikkialla, hyvin laajalla ja monipuolisella agendalla.

Viimeisen vuosikymmenen aikana YK:n toiminnassa huomattavaksi ongelmaksi on noussut sen poliittisen ja moraalisen legitimizeetin heikkeneminen. Tämä osittain johtuu YK:n jäsenmaiden poliittisen tahdon puutteesta ja osittain sen byrokraattiseksi muodostuneesta rakenteesta. Raskas ja päällekkäinen organisaatio tekee YK:sta hitaan ja kalliin järjestelmän, jossa voimavarojen kohdentuminen ei ole tehokasta.

Suomi vaikuttaa YK:ssa Euroopan unionin yhteisen koordinaation kautta.

EU:n pitää toimia YK:ssa yhteishengen luomiseksi järjestön rakenteen uudistamiseksi tämänhetkistä maailmanjärjestystä enemmän mukailevaksi. YK itsessään ei ole kaikkivoipa, vaan tarvitsee jäsenmaidensa tukea ja aktiivista osallistumista rakennemuutoksessaan.

Tavoitteena toimivampi YK

2.1 Turvallisuusneuvosto – uudistamista kaipaava vallan keskus

Turvallisuusneuvosto kaipaa rakennemuutosta niin kokoonpanonsa kuin päätöksenteon menettelytapojen suhteen. Alueellinen epätasa-arvo pysyvien jäsenten edustuksessa on räikeää ja valta keskittynyt hyvin pienelle maantieteelliselle alueelle.

Turvallisuusneuvoston kohtuuton valta päätöksenteossa kaipaa uudistusta. Valtatasapainoa tulisi parantaa ECOSOC:in asemaa kehittämällä.

Turvallisuusneuvoston pysyvistä valtiojäsenyyksistä on luovuttava.

Eri maanosien edustusta tulisi monipuolistaa. Olisi toivottavaa, että kehitys kulkisi suuntaan, jossa alueelliset organisaatiot lopulta korvaisivat yksittäiset valtiojäsenet turvallisuusneuvoston pysyvinä jäseninä.

Perinteiseen valtapolitiikka-ajatteluun perustuva veto-oikeus ei nykypäivän maailmassa enää toimi toivotulla tavalla, vaan luo eriarvoisuutta. Tämä ilmiö olisi poistettavissa siirtymällä kahden kolmasosan äänienemmistö-päätöksentekoon.

2.2 Talous- ja sosiaalikomiteasta (ECOSOC) inhimillisen kehityksen neuvosto

YK:n talous- ja sosiaalikomitea ECOSOC on maailmanlaajuisen sosiaalisen kehityksen ytimessä. Tällä hetkellä sen rooli YK:ssa on kuitenkin heikko verrattaessa esimerkiksi turvallisuusneuvoston toimintakapasiteettiin.

ECOSOC:sta tulee luoda uusi turvallisuusneuvostoon verrattava elin, inhimillisen kehityksen neuvosto (Economic and Social Council/Human Development Council).

Tämän taloudellissosiaalisen neuvoston tehtävänä olisi kansainvälisten talous-, sosiaali- ja ympäristöinstituutioiden toimintasuunnitelmien ja päämäärien jatkuvuuden ja järjestelmällisyyden takaaminen sekä koordinointi.

Neuvostolla olisi taloudellissosiaalisissa asioissa samankaltaiset valtuudet kuin turvallisuusneuvostolla rauha- ja turvallisuuskysymyksissä. Sen kontrollivalta tulisi ulottaa koskemaan mm. Maailman kauppajärjestö WTO:n toimintaa.

Lisäksi Kansainvälisen työjärjestö ILO:n konsultoivaa roolia tässä elimessä tulisi voimistaa.

2.3 Kansainvälinen tuomioistuin järjestyksen ylläpitäjänä

Kansainvälisen tuomioistuimen perustussäännön mukaan vain valtiot voivat vedota tuomioistuimeen kiistoissaan ja silloinkin vain osapuolten tunnustaessa tuomioistuimen

tuomiovallan kyseisessä kiistassa.

Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla tuomioistuimen tuomiovallan automaattinen, ipso facto, hyväksyminen kansainvälisellä tasolla, sekä kansainvälisten organisaatioiden haaste-oikeus. Valtiottomilla kansoilla on oltava oikeus tuoda tapauksia kansainvälisen tuomioistuimen eteen.

2.4 YK:n erityisjärjestöt

Yhdistyneisiin kansakuntiin kuuluu 14 erityisjärjestöä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, talousarvionsa ja päämajansa.

Erityisjärjestöjen tulee olla kunkin alansa tieteellinen ja tutkimuksellinen erityisosaja. Niiden tulee kehittää ja tukea alansa kansainvälistä lainsäädäntöä sekä valvoa jäsenvaltioidensa toimintaa.

Jäsenvaltioilla tulee olla vastuu erityisjärjestöjen johtamisesta, sekä niiden toiminnan tehokkuudesta.

Erityisjärjestöillä on velvollisuus huomauttaa valtioita sopimusten rikkomisesta ja lopulta saatava ne edesvastuuseen.

Suomen pitää aktiivisesti vaikuttaa EU:n linjaan Kansainvälisen työjärjestö ILO:n aseman vahvistamiseksi sekä kansainvälisen työsopimuslainsäädännön laatimisessa että valvomisessa.

Maailmankauppajärjestö WTO tulee liittää virallisesti YK:n erityisjärjestöksi pikimmiten.

3. KRIISINHALLINTA YK:N AVAINVELVOLLISUUTENA

Vakiintuneen kansainvälisen oikeuden mukaan Yhdistyneillä Kansakunnilla on ensisijainen rooli kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämisessä ja edistämisessä. YK:n yleiskokous on maailman laajin foorumi, jolla kaikilla maailman valtioilla on tasa-arvoinen mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Jo itsessään se on arvo, jota tulee vaalia. Vieläkin merkittävämpää on, että globaalilla tasolla on foorumi, jolla kriisinhallintaa käsitellään. On tärkeää, että päätökset toimenpiteistä sekä vastuualueista tehdään yhteisesti ja avoimesti.

YK:n turvallisuusneuvosto antaa mandaatin aseellisiin rauhanpakotustehtäviin sekä muihin aseellisiin interventioihin.

Kansainvälisen kriisinhallinnan on oltava YK-vetoista.

3.1 Painopisteessä konfliktien ja kriisien ennaltaehkäisy

YK:n erityisjärjestöt, alajärjestöt sekä toimintaohjelmat työskentelevät päivittäin kansainvälisen hyvinvoinnin edistämiseksi, kriisien ennaltaehkäisemiseksi sekä kriisien jälkeen yhteisöjen rakentamiseksi. Näiden järjestöjen ja toimintaohjelmien tehtäväkentät käsittävät inhimillisen elämän perusasiat sekä suunnitelmat korkeampaan elintasoon pyrkimiseksi.

Kriisien ennaltaehkäisy on inhimillisempää ja tulee maailmanyhteisölle huomattavasti halvemmasi kuin konfliktien selvittely ja niiden jälkeinen yhteiskuntien jälleenrakennus.

Ennaltaehkäisyyn tulee siis panostaa rahaa ja resursseja. Yksinkertaisesti jo inhimillisen elämän tasapuolinen takaaminen, kuten turvallinen asunto, perusterveydenhuolto, peruskoulutus, työ sekä sananvapaus ja mahdollisuus poliittisesti vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa, luovat edellytykset rauhanomaiselle ja turvalliselle yhteiskunnalle niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Näiden päämäärien saavuttamiseksi YK:n erityisjärjestöillä ja –ohjelmilla on keskeinen rooli ja niiden tekemää työtä tulee kansainvälisen yhteisön jatkuvasti tukea ja kehittää.

3.2 Kriisien hallinta ja jälkihoito globaalina velvollisuutena

Kriisien hallinnassa EU:n kaltaisilla organisaatioilla on paljon annettavaa. 90-luvun opetukset Balkanilla ja Afrikassa todistivat, etteivät eurooppalaiset valtiot voi seisoa sivussa ja seurata hiljaa

laajamittaisia kansanmurhia. EU:n kriisinhallintajoukkoja on tähän mennessä käytetty Balkanilla ja Kongon demokraattisessa tasavallassa.

Eurooppalaisena vahvuutena maailmannäyttämöllä on siviilikriisinhallinta. Unionin siviili- ja sotilaallinen kriisinhallintakyky yhdistyneenä sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen sekä poliittisten, humanitaaristen ja taloudellisten välineiden käyttöön lisää sen vastuuta laajan turvallisuusajattelun toteuttajana.

EU:n tulee toimia YK:n apuna kriisinhallintaoperaatioissa. Sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin, joilla ei ole Etyj:n tai YK:n mandaattia, tulee osallistua vain poikkeustapauksissa.

EU:n on parannettava kriisinhallintakapasiteettiaan lisäämällä jäsenvaltioiden välistä koordinaatioita. EU:n kriisinhallintajoukkojen koulutukseen on panostettava – joukkojen maineen pitää olla hyvä operaatioiden onnistumiseksi.

Kriisinhallintajoukkojen lähettämiseen Euroopan ulkopuolelle tulee myös olla täysi valmius.

Unionin nopean toiminnan joukkojen käyttövalmiutta tulee parantaa.

Euroopan puolustusvirastoa tulee käyttää EU:n kriisinhallintakapasiteetin ylläpitämiseksi ja koordinoimiseksi.

Unionilta on riitettävä rahaa ja resursseja myös kriisien jälkihoitoon ja kriisialueiden jälleenrakennukseen.

3.3. Ilmastonmuutos – kriisinhallinnan uusi haaste

Ympäristö ja turvallisuus kuuluvat samaan jatkumoon ja ovat sidoksissa toisiinsa. Ilmastonmuutos on täten globaalisti myös turvallisuuskysymys. Sen eteneminen voi pahentaa sosiaalisia ja poliittisia konflikteja eri puolilla maailmaa, kun vesivarastot hupenevat ja sadot pienenevät. Myös energiavarojen väheneminen voi aiheuttaa konflikteja.

Ilmastonmuutos tuo muassaan uudenlaisen konfliktityypin. Kansalliset armeijat jäävät sivuosaan ja suurimman huolen aiheuttavat romahtavat valtiot ja niiden vaikutus ympäröivään seutuun. Konfliktien takana on toki aina myös muita tekijöitä, mutta ilmastonmuutos todennäköisesti kuitenkin kiihdyttää konflikteja.

Ilmastonmuutos pitäisi ymmärtää enemmän poikkileikkaavana teemana, joka on osana kaikkea politiikan tekoa. YK:n tulee laatia ilmastonmuutoksen vaikutuksista globaaliin turvallisuuteen jatkuvia selvityksiä kriisien ennalta aavistamiseksi.

EU:n, YK:n ja Naton kriisinhallintayhteistyötä on jatkossa kehitettävä siten, että ilmastouhkien kriisitarpeisiin voidaan varautua.

Ilmastonmuutoksen on myös arvioitu synnyttävän ihmiskunnan historian suurimman, jopa satojen miljoonien ihmisten pakolaistulvan maapallolla. Asiantuntijoiden mukaan ympäristöpakolaisten määrä on jo suurempi kuin esimerkiksi sotien, sekä poliittisten ja uskonnollisten vainojen aiheuttamien pakolaisten määrä.

YK:n järjestöjen on varauduttava kasvavaan pakolaistulvaan. EU:n on kannettava osuutensa globaalista vastuusta pakolaisten vastaanottamisessa.

4. VAIKUTTAVAAN YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOPOLITIikkaAN

YK:lla on erittäin tärkeä rooli myös ympäristönsuojelussa kansainvälisellä areenalla. YK:n johdolla käydyissä neuvotteluissa on ymmärretty puhtaan ja turvallisen, monimuotoisen ympäristön olemassaolon ja säilymisen olevan universaali kolmannen sukupolven ihmisoikeus ja että tämän periaatteen saavuttamiseksi on saatava konkreettisia sopimusverkostoja aikaiseksi.

Ympäristösopimusten kattavuutta tulee kasvattaa. Niiden säännökset tulisi läpäisyperiaatteen mukaisesti huomioida myös mm. globaaleja taloudellisia sopimuksia tehtäessä

Maailemankauppajärjestö WTO:n piirissä.

Globaalisti yksi tärkeimpiä kysymyksiä on ilmastonmuutos sekä sen torjumiseksi ja siihen sopeutumiseksi tarvittavien toimien löytäminen. Yhdistyneiden kansakuntien vuonna 1992 hyväksymä ilmastonmuutosten hallintaa koskeva puitesopimus UNFCCC loi tärkeät kehykset globaalien päästösopimusten jatkoneuvotteluille, joiden välituloksena solmittua Kioton pöytäkirjaa eivät kaikki tärkeimmät teollisuusvaltiot valitettavasti ratifioineet.

Ilmastonmuutoksesta kertovissa tutkimuksissa yleisimmin käytetty laskelma kertoo, että jo 2 celsiusasteen lämpötilan nousu johtaa suuriin muutoksiin planeettamme elinolosuhteissa ja pakottaa ihmiskunnan sopeutumaan ilmastonlämpenemisen aiheuttamiin muutoksiin.

Ilmastonmuutokset seuraukset, kuten merenpinnan nouseminen, ekosysteemien muuttuminen sekä lisääntyneet terveysongelmat, vaikuttavat joihinkin alueisiin ja sosiaalisiin ryhmiin erilaisella tavalla kuin toisiin. Toisaalta myös ihmisten kyky ja resurssit sopeutuvat muutoksiin ovat erilaiset. Erityisen haavoittuvia ovat köyhät yhteisöt, varsinkin sellaiset, jotka ovat keskittyneet ilmastonmuutoksen ääri-ilmiöiden korkean riskin alueille.

Mikäli ilmastonmuutokseen sopeutumista ja torjumista ei aloiteta nyt, eniten kärsivät ne, jotka ovat jo kaikkein heikoimmassa asemassa. Ilmastonmuutos vaatii valmiutta globaaliin taakanjakoon ja solidaarisuuteen. Kehitysmaita on autettava saavuttamaan kansainväliset päästötavoitteet. Yksi tärkeimmistä toimista tässä on teknologian siirto. Sen sijaan, että länsimaat ja suuryritykset pitävät kiinni omista tekniikoistaan, tulee patenttijärjestelmiä uudistaa siten, että kehitysmaille on edullista ottaa käyttöön ympäristöystävällistä teknologiaa.

Maapallon lämpeneminen vaikuttaa miljoonien ihmisten terveyteen erityisesti alueilla, joiden sopeutumiskyky on alhainen. Ilmastonmuutos kasvattaa myös monien tartuntatautien esiintymisaluetta.

Kioton pöytäkirjan velvoitekauden päättyessä vuonna 2012 on saatava voimaan mahdollisimman kattava ja kaikkia osapuolia velvoittava sopimus, jossa päästövähennysvelvoitteet jakautuvat reilusti ja oikeudenmukaisesti maiden kesken.

Tavoitteena tulee olla globaali sopimus määrällisistä, sitovista ja asetettuihin tavoitteisiin nähden riittävästä päästövähennyksistä. Sopimuksen laskelmien pitää perustua päämäärään, ettei ilmasto lämpeisi yli 2°C verrattuna esiteolliseen tilanteeseen. Sopimuksen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2050 mennessä 80 prosentilla.

Laajamittaisen ilmastonmuutoksen torjuminen vaatii muutosta energia- ja kasvupolitiikassa, sekä kulutustavoissamme.

Vaadittujen toimien tekemisen yleinen hyväksyntä vaatii sitä, että ilmastonmuutoksen torjunnan sosiaaliset vaikutukset otetaan huomioon, niin negatiiviset kuin positiivisetkin, ja, että niitä hallinnoidaan reilusti.

Ilmastonmuutoksen täydellinen pysäyttäminen on mahdotonta, mutta muutoksiin sopeutuminen tulee myös aloittaa riittävän ajoissa. Erityisen tärkeää sopeutumisen osalta on arvioida ilmastonmuutoksen alueelliset vaikutukset.

Kansainvälisesti on varmistettava terveydenhuoltojärjestelmien kyky reagoida ilmastonmuutoksen kärjistämiin laajoihin terveysongelmiin.

Muutos vähähiiliseen talouteen tulee merkitsemään valtavaa mullistusta nykyisessä tuotannossa. On selvää, että markkinoilla tulee olemaan sekä voittajia että häviäjiä. Yrityksistä voittajia ovat ne, jotka tekevät tarvittavat muutokset ajoissa ja pääsevät näin markkinajohtajan asemaan – häviäjiä taas ne, jotka luottavat siihen, että mikään ei muutu eikä heidän tarvitse myöskään muuttaa

tuotantomenetelmiään.

Sosialidemokraattisten nuorten mielestä yhteiskunnallisia muutoksia on ennakoitava esimerkiksi koulutusjärjestelmän avulla. Työntekijät eivät saa joutua työttömyyden kautta muutoksen maksumiehiksi. Tulevaisuuden työpaikat syntyvät panostamalla ympäristöystävällisiin teknologioihin.

5. KEHITYS- JA KAUPPAPOLITIikka – AVAIN HYVINVOINTIIN

Kehitys- ja kauppapolitiikan on kuljettava käsi kädessä maailmanlaajuisen sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseksi. Edistyksellinen kehityspolitiikka ja oikeudenmukainen kauppapolitiikka sekä kansainväliset investoinnit ovat täynnä mahdollisuuksia edesauttaa kestävä kehitystä ja talouskasvua. Äärimmäisen köyhyyden poistaminen sekä ihmisoikeuksien ja ympäristönsuojelun vahvistaminen ovat niiden tärkeimpiä tehtäviä.

5.1 Kehityspolitiikan maailmanlaajuiseen kumppanuuteen

Kehityspolitiikan tärkein tavoite on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen. Poliitiikalla tulee edistää ihmisoikeuksia, demokratiaa, hyvää hallintoa, tasa-arvoa ja oikeusvaltion toteutumista. Se vaatii kestävä taloudellista ja sosiaalista kehitystä vähiten kehittyneissä maissa ja niiden integroimista asteittain maailmantalouteen.

Kehitys ja ihmisoikeudet ovat toisiaan tukevia ja toisistaan riippuvia elementtejä. Köyhyyden poistamisessa on tärkeää lisätä yhteisön ja yksilön vaikutusmahdollisuuksia oman elämänlaatunsa parantamiseen. Kehitys vaatii perinteisten kansalais- ja poliittisten oikeuksien lisäksi taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien vahvistumiseksi on parannettava kehitysmaiden kansalaisyhteiskunnan, median ja poliittisten puolueiden tasavertaisia toimintamahdollisuuksia. Alueellista eriarvoisuutta on vähennettävä muun muassa vahvistamalla paikallishallintoa

YK:n vuosituhatavoitteet viitoittavat tietä toimivaan kehityspolitiikkaan, mutta tavoitteiden toteutuminen suunnitellusti vuoteen 2015 on valitettavasti epätodennäköistä teollisuusmaiden puutteellisen sitoutumisen vuoksi.

Kehityspolitiikan keskipitkän aikavälin tavoite tulee olla YK:n vuosituhatavoitteiden toteuttaminen.

Suomen ja EU:n tulee aktiivisesti toimia erityisesti vuosituhatjulistuksen kahdeksannen kehityspäämäärän – globaali kumppanuus kehitykselle – luomiseksi.

Julkisten kehitysyhteistyömäärärahojen nostaminen 0,7 %:iin BKT:sta sekä riittävä organisatorinen valmius kehitysyhteistyöhön ovat välttämättömiä askelia kehitystavoitteiden saavuttamiseksi.

Kehityspolitiikan onnistumiseksi on yhteistyössä kehitysmaiden kanssa oltava aitoa kumppanuutta, poliittista vuoropuhelua, kansalaisyhteiskunnan osallistumista ja tasa-arvoa.

Kehitysyhteistyömäärärahat pitää ohjata kehittyville maille lahja-apuna ja investointitukina.

Parhaiten suoriutuville maille tulee kehittää vakaampia tukimuotoja, jotka sisältävät suoraa budjettitukea maan kehittämiseen.

5.2 Koulutus ja terveys kehityksen moottorina

Pitkäjänteisellä kehityspolitiikalla tulee vahvistaa kehitysmaiden paikallisia valmiuksia ja edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Nuorten ja naisten yhteiskunnallisen osallistumisen lisääminen vaatii erityistä huomiota. Tyttöillä ja naisilla on oltava mahdollisuus opiskella ja hankkia koulutusta. Jokaisella yksilöllä on oltava mahdollisuus päättää omaan seksuaalisuuteensa, kuten läheisten suhteiden solmimiseen, avioitumiseen, ehkäisyyn käyttöön ja lasten hankintaan liittyvistä asioista.

Tietoa, koulutusta ja palveluita on lisättävä vahvistamalla tyttöjen ja naisten asemaa, edistämällä turvallista äitiyttä, vähentämällä ei-toivottuja raskauksia sekä ehkäisemällä sukupuolitautien ja hiv-tartuntojen leviämistä.

Tietämystä seksuaaliterveyden ja -oikeuksien sekä tyttöjen ja naisten aseman parantamisen merkityksestä ihmisten hyvinvoinnin lisäämisessä ja kestäväns kehityksen edistämässä lisättävä.

5.3 Kauppapolitiikka kehityksen palveluksessa

Maailmankauppajärjestö WTO:n toiminta on keskeisessä yhteydessä moneen muuhun sektoriin, kuten kehityspolitiikkaan, ympäristönsuojeluun, ilmastonmuutoksen torjuntaan ja siihen sopeutumiseen ja työntekijöiden oikeuksien toteutumiseen. WTO:n asema YK-järjestelmän ulkopuolella toimivana järjestönä on kuitenkin ongelmallinen. Vaikka WTO tekee yhteistyötä YK:n kanssa, WTO:n rooli on useilla sektoreilla YK:n säännöksiä voimakkaampi sopimusten taloudellisen luonteen ja tehokkaan sanktiojärjestelmän takia.

WTO pitää liittää virallisesti YK:n erityisjärjestöksi. ECOSOC:in kontrollivalta tulee ulottaa koskemaan WTO:n toimintaa.

Kehitysmaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia kauppaneuvotteluissa on edistettävä. On tuettava ratkaisuja, jotka ottavat huomioon vähiten kehittyneiden maiden erikoistarpeet.

Maailmankauppajärjestö WTO:n monenkeskisten kauppaneuvottelujen sääntöpohjaisen ja tasa-arvoisen kauppajärjestelmän tulee palvella köyhienkin maiden etuja, muun muassa sallimalla siirtymäaikana korkeampia tulleja, jolloin ne voivat antaa teollisuutensa ja osaamisensa kehittyä. Työelämän perusnormit (ILO Core Labour Standards), eli ammatillinen järjestäytymisoikeus, oikeus solmia kollektiivisia työehtosopimuksia, pakkotyön kielto ja lapsityövoiman kielto, tulee sisällyttää WTO-sopimukseen.

WTO-sopimusten tulee olla yhteensopivia YK:n ympäristö- ja ilmastopöimusten kanssa.

Kansainvälistä palvelujen kaupan yleissopimusta GATS:ia on menneisyydessä monesti yritetty käyttää välineenä julkisten palvelujen yksityistämiseksi tai pakkokilpailuttamiselle. Jatkossakin on turvattava julkisten palveluiden, kuten koulutuksen, terveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja vesihuollon asema.

GATS:in soveltamisalasta on rajattava pois yleishyödylliset palvelut, kuten koulutus, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut ja vesihuolto.

Koulutuksen kansainväliselle vaihdolle on mahdollisimman pian löydettävä kansainvälinen viitekehys kauppasopimusten ulkopuolelta. Luontevin taho tämän luomiselle on UNESCO, jonka työ koulutuksen maailmanlaajuisessa edistämässä on laajalti tunnustettu.

Kehitysmaiden tärkeimpiä vientituotteita ovat maataloustuotteet. Teollisuusmaat ovat kuitenkin jo vuosia lastanneet maatalousylituotantonsa maailmanmarkkinoille erilaisten vientitukien avulla. Tällölin kehitysmaiden maataloustuottajien tulot laskevat ja heidän kilpailumahdollisuutensa laskevat olemattomiin.

Kehitysmaiden tuotteille on taattava pääsy teollisuusmaiden markkinoille.

Teollisuusmaiden, mukaanlukien EU:n, tulisi pikimmiten poistaa maataloustuotteiden vientituet ja muuttaa maatalouspolitiikkaansa kehitysmaat huomioivaksi. Tässä yhteydessä teollisuusmaiden on tuettava kehitysmaiden maataloustuotannon ekologista kestävyyttä tutkimus- ja kehitysohjelmin sekä tarvittaessa suoralla tuella.

5.4 Globaali talous kehityksen moottorina

Globaalit talousinstituutiot voivat oikein toimiessaan olla äärimmäisen tärkeitä tahoja maailmantalouden vakauttajina ja globaalin kehityksen edistäjinä. Kansainvälinen Valuuttarahasto

(IMF) ja Maailmanpankki ovat kuitenkin menneisyydessä olleet valitettavan tunnettuja yksinkertaistavasta uusliberalistisesta politiikastaan ja kohtuuttomista rakenneuudistusvaatimuksistaan, jotka ovat estäneet monen maan vakaan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen.

Kehitysmaiden velkaongelma vaatii ratkaisua. Suurin osa veloista on peräisin siirtomaa-ajalta tai sen jälkeiseltä diktatuurialjalta. Monet näistä hallinnoista ovat nyt kaatuneet, mutta velat ovat vain kasvaneet. Lainojen korot nousivat 70-luvulla öljykriisin jälkeen. Nykyään maat maksavat enemmän velkoja takaisin kuin saavat kehitysyhteistyön muodossa.

Osana kehitys- ja kauppapolitiikkaa pitäisi myös huomioida monikansallisten yritysten rooli kehitystavoitteiden saavuttamisessa. Monikansallisten on mahdollisuus edistää ihmisoikeuksien, eritoten työelämän oikeuksien toteutumista kehitysmaissa, toimimalla vastuullisella ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

IMF:n ja Maailmanpankin sisäisiä toimintatapoja on muutettava demokraattisemmiksi. Yksittäisten valtioiden ylikorostunutta valtaa järjestöissä on rajoitettava.

IMF:n vastuulle tulee sen alkuperäisen tehtävän mukaisesti määritellä kansainvälisen talousjärjestelmän vakauden ylläpitäminen ja taloudellisten kriisien torjunta.

Veroparatiisit on purettava. Toimintatapoina on verotuksen minimitason määrittäminen ja pitkällä aikavälillä verotuksen yhtenäistäminen.

Maailmanpankin tulee tukea globaalia kehityspolitiikkaa ja YK:n vuosituhattavoitteita riittäväällä investointituilla reiluin ehdoin.

Kehitysmaiden velkojen anteeksianto-ohjelman toteuttamista on nopeutettava ja ohjelmaa on laajennettava.

On otettava käyttöön innovatiivisia kehitysrahoituslähteitä, kuten valuutanvaihto-, lentolippu- ja hiilidioksidiverot.

Monikansallisia yrityksiä pitää kauppapolitiikan keinoin kannustaa kantamaan globaali vastuunsa kehityksestä.

Suomen sekä muiden teollistuneiden maiden tulisi tehdä OECD:n toimintaohje monikansallisille yrityksille sitovaksi velvoitteeksi.

6. ALUEELLISTUMISESTA TYÖKALU MAAPALLOISTUMISEN HALLINTAAN

Vahvaa alueellista yhteistyötä tarvitaan sekä maailmanlaajuisen oikeusjärjestyksen lujittamiseksi että alueellisten ongelmien ratkaisemiseksi.

EU:n on edistettävä muiden maanosien sisäistä yhteistyötä ja tarjottava asiantuntemustaan rakenteiden lujittamiseksi. Esimerkiksi Etelä-Amerikan Mercosur ja Afrikan unioni voivat oikein tuettuna pitkällä aikavälillä kyetä saavuttamaan tarpeeksi hyvän toimintakyvyn maanosien ongelmien identifiointiin ja ratkaisemiseen.

EU-tasolla täytyy Pohjois-Euroopan lähialueyhteistyöhön panostaa niin taloudellisesti kuin poliittisestikin. EU on pidettävä esillä ihmisoikeusperiaatteitaan ja muita poliittisia tavoitteitaan taloudellisten päämääriensä ohella. Pohjoisen ulottuvuuden tulisi saada EU:ssa oma budjettilinjansa.

Suomen rooli lähialueyhteistyössä tulee olla vahva niin kansallisesti kuin EU:nkin kautta.

Kansallisesti tulee keskittyä paikallistason projekteihin lähialueiden demokraattisuuden ja turvallisten kansalaisyhteiskuntien edistämiseksi.

Pohjoisen ulottuvuuden, pohjoismaisen yhteistyön ja Itämeren alueen erilaisten edustuksellisten foorumien välille tulee kehittää kiinteämpää yhteistyötä ristikkäisyyksien välttämiseksi.

YHTEENVETO

Demokratian ja tasa-arvon toteutuminen on yhteinen vastuumme, jota ei ole mahdollista toteuttaa

keskittymällä vain omaan kansallisvaltioon tai sen lähipiiriin. Kansallisvaltion suvereniteetti on nykymaailmassa haihtuva illuusio – olemme (lähestulkoon täysin) riippuvaisia ympärillämme toimivasta kansainvälisestä verkostosta.

Sosialidemokraattisten Nuoret tekevät ja edistävät työtä rauhan, demokratian ja ihmisoikeuksien puolesta ja sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Asiakirjaamme kootut teemat ja niiden painotukset ovat vankka perusta oikeudenmukaiselle ja tasa-arvoiselle maailmanyhteisölle.

15.11. Arvo-tekstit

Euroopan Unioni -asiakirja

SOSIALIDEMOKRAATTISTEN NUORTEN EUROOPAN UNIONI -ASIAKIRJA
TULEVAISUUDEN EUROOPPAAN

Johdanto

” The original federation must remain open to all other European countries: it must gradually and peacefully restore the values and institutions of democratic civilization to countries where they have been lost and can only be revived within a Europe purged of baneful influences and based on laws of justice and peace.”

- Altiero Spinelli

Sosialidemokratia pohjaa kansainväliseen perinteeseen. Perusarvojamme tasa-arvoa, vapautta, oikeudenmukaisuutta, solidaarisuutta ja demokratiaa tulee meidän mielestämme toteuttaa maailmanlaajuisesti. Taloudellinen ja sosiaalinen globalisaatio vaativat rinnalleen demokraattisia ylikansallisia rakenteita – arvojamme ei voi edistää ilman niitä. Euroopan unioni on ylikansallinen rakenne, joka on onnistunut alkuperäisessä tehtävässään. Se on taannut Eurooppaan rauhan ja vakauden. Euroopan unionin päämääränä tulee Sosialidemokraattisten nuorten mielestä olla kansanvallan, hyvinvoinnin ja tasa-arvon levittäminen niin Euroopassa kuin maailmanlaajuisesti.

Meidän tavoittemme on tehdä Euroopan unionista demokraattisempi ja sosiaalisempi. Todellisen muutoksen aikaansaamiseksi unionille pitää säätää yksi perustus sopimus. EU voi saada oikeutuksensa ainoastaan kansasta. EU:n päätöksenteon on muututtava avoimeksi, selkeäksi ja kansantajuiseksi. Sosialidemokraattisille nuorille tämä tarkoittaa kaksikamarista parlamenttia, jossa alahuoneella eli nykyisellä Euroopan parlamentilla on täysimittainen sanavalta kaikkiin asioihin, ja jossa ylähuoneen muodostaa nykyinen ministerineuvosto. Jäsenmaiden parlamenttien kontrollivalta hallitustensa EU-politiikasta on kuitenkin taattava.

Kansalaisten perusoikeuksien vahvistaminen on avainroolissa sosiaalisen Euroopan toteuttamisessa. Neljän perusvapauden ja kilpailun edistäminen eivät saa enää olla EU:n tärkeimpiä ohjenuoria: perusoikeusasiakirjan unionin kansalaisille takaamien oikeuksien puolustamisen on noustava johtotähdeksi. Perusoikeuskirjan tavoitteita on toteuttava EU-tason lainsäädännöllä ja oikeuskäytännöllä. Tämä tarkoittaa ihmisten hyvinvoinnin huomioimista unionin talouspolitiikassa,

sekä työllisyys-, koulutus-, terveys- ja sosiaalipolitiikan kasvavaa roolia EU:n päätöksenteossa, budjetissa ja oikeudenkäytössä.

EU:n on maailman suurimpana talousalueena ja ylikansallisena demokratiana kannettava vastuunsa maailmanlaajuisesta turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. EU:n on panostettava voimavaroja järjestäytyneeseen ja vahvaan yhden äänen ulkopolitiikkaan. Yhdistyneiden kansakuntien kehityksen tukeminen kohti ylikansallista demokraattista elintä, äärimmäisen köyhyyden poistamisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan ja siihen sopeutumisen on oltava unionin ulkopolitiikan kulmakiviä.

1. DEMOKRAATTINEN JA YHTENÄINEN KANSALAISTEN EUROOPPA

Euroopan unioni on käymässä läpi suurta muutosta. Vappuna 2004 tapahtunut, pitkään valmisteltu itälaajentuminen on lopullisesti muuttanut unionin luonteen suppeasta länsieurooppalaisesta kerhosta maanosanlaajukseksi yhteisöksi. Laajentumisen haasteisiin ja kansalaisten tarpeisiin vastaaminen vaativat uutta suuntaa unionille.

Unionissa on säädettävä yhtenäinen perustussopimus, jossa kansanvallan ja kansalaisten oikeuksien vahvistaminen nousevat päärooliin. Uuden sopimuksen myötä unionin painopiste voitaisiin siirtää markkinaliberalismista kansalaisten Eurooppaan: ihmisten hyvinvointia tukevaan talous-, työllisyys-, koulutus-, terveys- ja sosiaalipolitiikkaan sekä energia- ja ilmastopolitiikkaan.

1.1. EU:n instituutioiden demokratisoiminen

Unionin rakenteiden ja päätöksentekomenettelyn uudistamisessa Lissabonin perussopimus on välttämätön askel ja perusta tuleville uudistuksille sekä unionin poliittiselle syventämiselle. On kuitenkin valitettavaa, että sopimuksen päädyttiin osin demokratian hengen vastaisella menettelyllä suljettujen ovien takana. Perustuslaillisen sopimuksen prosessiin sisältynyt mahdollisuus EU:n tuomiseksi lähemmäksi kansalaisia jäi käyttämättä. Tämä korostaa eurooppalaisen kansalaisuuden kehittämiseen tähtäävien aloitteiden merkitystä tulevaisuudessa.

Lissabonin perussopimus tulee saattaa voimaan kaikissa jäsenvaltioissa ennen europarlamenttivaaleja ja uuden komission virkaanastumista 2009. Tällöin uusi parlamentti ja komissio saavat selkeän toimintakehyksen alkavalle viisivuotiskaudelleen.

Lissabonin perussopimuksen voimaantulon jälkeen on aiheellista tarkastella joidenkin vuosien ajan uuden sopimuksen toimivuutta. Havaintojen pohjalta tulee ottaa suunta unionin demokraattisen ja institutionaalisen reformin loppuunsaattamiseen.

Osana tätä prosessia on vihdoin täysimittaisesti tunnustettava EU:n rooli poliittisena, ei pelkästään taloudellisena toimijana Euroopassa ja maailmassa. Institutionaalisten muutosten ohella tämä tarkoittaa yleistä muutosta asenteissa sekä perustussopimuksen muotoiluun siten, että sisämarkkinoiden näkökulma ei enää kaikissa kysymyksissä nouse hallitsevaan asemaan laajempiin poliittisiin näkökulmiin nähden. Uuden perustussopimuksen tulee viime kädessä pohjautua kansalaisten perusoikeuskirjaan, ei sisämarkkinoita koskeviin sopimuksiin.

Olemassa olevat perussopimukset tulee kirjoittaa uudelleen yhden yhtenäisen perustussopimuksen muotoon.

Perusoikeusasiakirjan antaman pohjan mukaisesti on perustussopimukseen saatava velvoittavat artiklat kansalaisten sosiaalisista, taloudellisista ja koulutuksellisista oikeuksista ja valtioiden ja unionin velvoitteesta toteuttaa ne.

Niillä politiikan sektoreilla, joilla EU:n toimivaltaa halutaan rajoittaa, tulee tämän tapahtua perustussopimukseen kirjattavien kompetenssia koskevien säädösten pohjalta. Joillakin

perustussopimuksen toimialoilla voidaan kuitenkin kansalliset ulosjättäytymiset yhä sallia. Unionissa on toteutettava loppuunviety toimeenpanovallan ja lainsäädäntövallan erottaminen toisistaan siten, että neuvostosta tulee pelkästään parlamentin ylempään kamariin verrattava elin. Jäsenmaiden parlamenttien kontrollivalta hallitustensa EU-politiikasta on kuitenkin taattava. Unionitasolla toimeenpanevan vallan tehtävät jäävät tällöin komissiolle. Parlamentilla tulee olla neuvoston rinnalla tasavertainen asema kaikessa päätöksenteossa. Yksimielisyysvaatimuksesta neuvoston päätöksenteossa on kattavasti luovuttava ja määräenemmistöpäätöksenteosta tehtävä vallitseva. Komissiosta tulee tehdä parlamentaarinen hallitus siten, että EU-vaalit voittaneen poliittisen ryhmän tai koalition puheenjohtajaehdokkaakseen nimeämä henkilö kokoaa vaalien jälkeen uuden komission vastaavia poliittisia näkemyksiä edustavat jäsenet eri maista – sovittujen kiertoperiaatteiden mukaisesti.

1.2 Oikeudellinen Eurooppa

Kansalaisten perusoikeuksien vahvistaminen on avainroolissa tavoitteemme, sosiaalisen Euroopan, toteuttamisessa. Euroopan ihmisoikeussopimuksen yhtenäinen toteuttaminen kaikkialla mantereellamme on kiinni EU:sta, jonka instituutiot, toimeenpanovalta ja lainsäädäntö eivät vielä ole yksiselitteisesti sopimuksen piirissä. Unionin toimielinten saattamiseksi kansainvälisten ihmisoikeussopimusten piiriin EU:n on liityttävä Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja tunnustettava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivalta.

EU:ssa on pitkään vallinnut tilanne, jossa Euroopan yhteisöjen (EY-) tuomioistuin tulkitsee sekä omaa toimivaltaansa että tekee asiassa lopullisen päätöksen. EY-tuomioistuin on tällä tavoin kasvattanut valtaansa monille sektoreille, joilla ei vielä ole lainsäädäntöä eikä välttämättä edes perussopimuksien takaamaa toimivaltaa. Tällaiset toimivaltaylitykset ovat demokraattisten elinten ulottumattomissa olevaa poliittista vallankäyttöä.

EU:n perussopimuksien toimivaltakysymyksiä ratkomaan tulee perustaa erillinen perussopimustuomioistuin. Sen toimivallaksi tulee määritellä unionin muiden elinten toimivaltakysymysten ratkaiseminen: myös unionin muiden tuomioistuinten toimivaltaylityksistä päättäminen.

Samalla EY-tuomioistuin on jo vuosikymmenet pitänyt tärkeimpinä oikeusperiaatteinaan vapaan liikkuvuuden ja kilpailun edistämistä: nämä tavoitteet eivät kuitenkaan vastaa enää EU:n tavoitteita tänä päivänä.

EY-tuomioistuimen, tulevaisuudessa EU-tuomioistuimen, oikeuskäytäntö on ohjattava uusille urille. Vapaan liikkuvuuden ja kilpailun edistäminen eivät saa enää olla tuomioistuimen tärkeimpiä oikeusperiaatteita: kansalaisten perusoikeuksien ja täten heidän hyvinvointinsa toteuttamisen on noustava korkeimmaksi tavoitteeksi.

EU-tuomioistuimelle tulee antaa tulkintavalta perusoikeuksia puoltavien päätösten tekemiseksi. Unionin perusoikeuskirjaan ei tule sallia kansallisia poikkeuksia.

EY-tuomioistuimen oheen vuonna 1989 perustetun ensimmäisen asteen tuomioistuimen rooli varsinaisen tuomioistuimen työtaakan helpottajana ei ole onnistunut. Ensimmäisen asteen tuomioistuimeen oli tarkoitus koota mm. kansalaisten tekemiä kanteita unionin toimielimiä vastaan. Jutturuuhka kuitenkin haittaa kansalaisten oikeusturvaa. EU:n oikeusasiamiehestä on tullut tämän vuoksi suosittu elin: kansalaisten on liian hidasta hakea oikeutta unionin toimielimiä vastaan tuomioistuinteitse. Oikeusasiamiehen pitäisi kuitenkin olla vain oikeusturvan viimesijainen keino. EU:n ensimmäisen asteen tuomioistuinta on kehitettävä hallintotuomioistuimen suuntaan

kansalaisten oikeusturvan selkeyttämiseksi oikeusjutuissa unionin toimielimiä vastaan. EU:n kansalaisten oikeusturvalle on säädettävä vähimmäissäännökset. Ensimmäisen asteen tuomioistuimen roolin selkeyttämiseksi siitä on eriytettävä kilpailuoikeudelliset kanteet perustettavaan uuteen erikoistuomioistuimeen, sisämarkkinaoikeuteen. EU:lle on lisäksi perustettava erillinen työtuomioistuin työmarkkinoihin liittyviä ennakkoratkaisupyyntöjä varten. EU:lle on perustettava itsenäinen syyttäjänvirasto, jolla on oikeus nostaa EU:n elimien puolesta kanteita.

1.3 Kansalaisten Eurooppa

Euroopan unioni on olemassa ennen kaikkea kansalaisiaan, ei taloutta, varten. Unionin kansalaiset kuitenkin helposti mieltävät unionin päätöksenteon etäiseksi, salailevaksi ja vaikeasti ymmärrettäväksi. Samaan aikaan yhteisenä rauhan projektina syntyneen unionin tavoitteet ovat hämärtyneet.

Unioni on pyrkinyt lähemmäs kansalaisiaan parantamalla tiedotustaan ja avoimuuttaan sekä mahdollistamalla kansalaisaloitteiden tekemisen. Tämä on kuitenkin vain hyvä alku, josta on vielä pitkä matka kansalaisille läpinäkyvään ja ymmärrettävään hallintoon, jonka päätöksiin he kokevat voivansa vaikuttaa.

Parlamenttivaaleissa on siirryttävä pitkien listojen käyttöön.

Parlamenttivaaleissa valittujen parlamentaarikkojen on julkistettava vaalirahoituksensa lähteet.

Unionin on mahdollistettava Euroopan laajuiset neuvoo-antavat kansanäänestykset.

Lobbareiden rekisteröitymisen on oltava pakollista Euroopan parlamentissa.

Unionin asiakirjojen julkisuutta on laajennettava ja niiden saatavuutta on helpotettava. Unionille tulisi luoda selkeä, kansalaisille avoin asiakirjapankki.

EU-kielen ymmärrettävyyden parantamiseksi teknokraattisia termejä on vältettävä. Asetukset on nimettävä uudelleen laeiksi ja direktiivit puitelaeiksi.

Unionin kansanvaltaisuuden varmistamiseksi on pidettävä huolta unionin lainsäädännön selkeydestä. Unionin lakeja ja puitelakeja säädettäessä ei saa olla suuressa määrin epäselvää, mitä EY-tuomioistuin sen perusteella tulee päättämään.

Unionin toiminnan tuomisessa kansalaisten lähelle oma roolinsa on niin puolueilla, Euroopan parlamentin jäsenillä, ministereillä ja valtioiden johtajille kuin kansanedustajilla. Yleisessä EU-kielteisyydessä myös median toiminnalla on iso merkitys. EU-asiat voidaan esittää monella tapaa.

SDP:n on profiloiduttava selkeästi kansainvälisenä puolueena, joka on osa Euroopan sosialidemokraattien ja sosialistien puoluetta PES:lta, ja joka harjoittaa määrätietoista politiikkaa niin unionin, valtakunnan ja kunnan tasolla. Tämä edellyttää unionin tason päätöksenteon nostamista esille myös niin eduskunta-, presidentin- kuin kunnallisvaaleissakin.

SDP:n on sitouduttava PES:n laatimiin EU-parlamenttivaaliohjelmiin.

Euroopan parlamentin jäsenten pitää ottaa aktiivisesti osaa kotimaansa poliittiseen keskusteluun ja kertoa julkisuudessa parlamentissa käsittelyssä olevista asioista.

Ministerit ja valtioiden johtajat eivät saa pakoilla omaa vastuutaan tekemistään päätöksistä piiloutumalla EU:n byrokraattien selän taakse.

Kansanedustajilta vaaditaan entistä suurempaa EU-tuntemusta. Kansanedustajien roolia hallituksen valvojana EU-asioissa tulisi entisestään vahvistaa. Ollessaan oppositiossa SDP:n on rohkeasti haastettava yhteistyössä europarlamentaarikkojensa kanssa hallituksen harjoittama Eurooppa-politiikka.

EU-asioiden avoin ja rehellinen käsittely mediassa on paras tapa lisätä kansalaisten EU-tuntemusta ja kenties myönteisyyttä yhteistä projektia kohtaan. Kaikilla poliittisilla toimijoilla niin kansallisella

kuin EU-tasollakin on vastuu siitä, että asiat esitetään totuudenmukaisesti.

Alueiden komitean sekä talous- ja sosiaalikomitean rooli unionin päätöksenteossa ei ole tällä hetkellä selkeä. Komiteoilla on yritetty paikata virallisten asiantuntija-, asianosais- ja eturyhmäkuulemisten puuttumista Euroopan parlamentissa. Komiteat ovat kuitenkin nykyisellään hitaita ja byrokraattisia. Kansalaisyhteiskunnan asemaa unionin päätöksenteossa ei myöskään ole määritetty. Nykytilanteessa päätöksentekoon kohdistuva ulkopuolinen vaikuttaminen on täten pääosin epävirallisista ja dokumentoimattomista, jossa suurilla teollisuuden lobbausyksiköillä on parhaat vaikutusmahdollisuudet.

Alueiden komitea ja talous- ja sosiaalikomitea on lakkautettava. Niiden tilalle on luotava virallinen asiantuntija-, eturyhmä-, alue- ja kansalaisjärjestökuulemismenettely Euroopan parlamenttiin ja virallinen eurooppalainen kolmikantajärjestely. Epävirallista lobbausta on suitsittava.

Kun komissio kuulee kansalaisjärjestöjä ja -ryhmiä, on asianomaisen valiokunnan Euroopan parlamentissa ja neuvoston käsiteltävä kuulemisen tulokset virallisesti.

Unionin nostettava merkittävästi taloudellista tukeaan koko unionin alueella toimiville kansalaisjärjestöille.

Unionin on lisättävä tukeaan Eurooppa-puolueille.

1.4 Integraation syventäminen ja tulevat laajentumiset

Integraation täytyy edelleen jatkaa syventymistään, jotta EU voisi todella vasta kansalaisten tarpeisiin ja luoda hyvinvointia. EU:n laajentumiset vuosina 2004 ja 2007 tekivät integraation syventymisestä haastavampaa kuin aiemmin, sillä nyt mukana on 27 maata eroavina poliittisine kulttuureineen ja kansallisine ristiriitoineen. Jäsenmaiden pitää kantaa vastuunsa yhteisen eurooppalaisen hankkeen jatkumisesta ja toimia niin eurooppalaisen kuin globaalin yleisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

EU voi kehittyä entisestään moniytimisempään suuntaan: jo tällä hetkellä esimerkiksi euro- ja Schengen-alue eivät koske kaikkia EU-maita.

Laajentumisen täytyy silti jatkua. Naapuruuspolitiikkaa pitää syventää, jotta mahdolliset uudet jäsenmaat kehittyisivät kohti EU-jäsenkelpoisuutta, ja jotta EU:n ulkorajoilla ei olisi eikä syntyisi suuria elintasokuiluja. Päätösten uusien jäsenmaiden hyväksymisestä tulee jatkossakin perustua ensisijaisesti etukäteen asetettuihin kriteereihin, ei ennakkoasenteisiin tarkemmin määrittelemättömästä ”eurooppalaisuudesta”.

Samalla tarvitaan kuitenkin periaatteellista ja avointa keskustelua siitä, mikä on Eurooppa EU:n näkökulmasta, millaisille arvoille sen tulee perustua, ja mikä on unionin tehtävä maailmassa. EU:n pitää kantaa vastuunsa siitä, mitkä maat otetaan mukaan ja missä vaiheessa: jäseniksi ei ole syytä ottaa valtioita, jotka eivät aidosti ole valmiita sisämarkkinoiden ja vapaan liikkuvuuden aiheuttamiin paineisiin. Perimmältään myös laajentumisten tehtävänä tulee nähdä yleiseurooppalaisen rauhan ja hyvinvoinnin vahvistaminen.

Tulevaisuudessakin on oltava mahdollista käyttää euroalueen kaltaisia erityismenettelyjä yhteistyön edistämiseksi aloilla, jossa suurin osa jäsenmaista haluaa edetä integraatiossa pienen vähemmistön vastustaessa.

Uusina jäseninä EU:hun liittyvien maiden on täytettävä Kööpenhaminan kriteerit (demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen kunnioittaminen, toimiva markkinatalous) ja olla valmiita jäsenyyteen taloudellisesti, sosiaalisesti ja oikeudellisesti.

Kööpenhaminan kriteerien toteutumista tulee seurata myös uuden jäsenmaan liittymisen jälkeen. Unionin on tuettava lähialueidensa demokratiakehitystä suuntaamalla suoraan rahaa Eurooppa-

puolueille niiden sisarorganisaatioiden tukemiseen unionin lähialueilla. Länsi-Balkan ja Turkki ovat laajentumisen tervetulleita askelia.

2. SOSIAALINEN EUROOPPA

Sosiaalinen Eurooppa on Sosialidemokraattisten Nuorten vastaus Euroopan unionin uudeksi, kansalaisten hyvinvoinnin tärkeimmälle sijalle nostavaksi suunnaksi. Sosiaalinen Eurooppa ei tarkoita pelkästään painopisteen siirtämistä työllisyys-, koulutus-, terveys- ja sosiaalipolitiikkaan sekä energia- ja ilmastokysymyksiin, vaan myös koko tähänastisen taloudellisen yhteistyön uudelleenarvioimista ja kurssin korjaamista kohti kansalaisten hyvinvoinnin arvostamista. Se tarkoittaa myös entistä solidaarisemman ja oikeudenmukaisemman ulkopolitiikan tekemistä.

EU:n talouskasvua on näin jaettava kestäväksi sosiaalisesti kehitykseksi koko unionin alueella. Unionin tulevaisuus riippuu sen sosiaalisesta kilpailukyvyistä, sen jäsenvaltioita yhdistävästä kehityksestä ja sen kansalaisten työkyvystä ja solidaarisuudesta. Euroopan unioni ei voi, eikä sen tule, saavuttaa tavoitettaan tulla maailman kilpailukykyisimmäksi alueeksi alhaisilla veroilla ja työvoimakustannuksilla sekä sosiaalisella epätasa-arvolla. Unionin kilpailukyvyyn tulee perustua sosiaaliseen vakauteen ja osaavaan työvoimaan.

Yhteinen talouspolitiikka vaatii rinnalleen yhteistä työllisyys-, koulutus-, terveys- ja sosiaalipolitiikkaa yhteisiin tavoitteisiin sitoutumisen muodossa. EU:n perussopimuksen ja kansalaisten perusoikeusasiakirjan takaamat taloudelliset, sosiaaliset ja koulutukselliset oikeudet tulee toteuttaa minimisäännösten kautta. Jäsenmailla tulee silti säilyä oikeus itsenäisesti kehittää sosiaalipoliittisia järjestelmiään.

Vaadimme EU:n komissiota laatimaan EU:n kansalaisten perusoikeuksien, erityisesti sosiaalisten, taloudellisten ja koulutuksellisten oikeuksien käytännön toteuttamisesta valkoisen kirjan – linjapaperin, joka viitoittaa perusoikeuksien edistämisen konkreettisia toimia.

2.1 Eurooppalainen nuorisopolitiikka

Eurooppalaisten nuorten osallisuus yhteiskunnassa on perustavanlaatuinen kysymys mantereemme nykypäivän ja tulevaisuuden kannalta. Yhteisöllisyys on muuttanut muotoaan voimakkaasti viimeisten viidenkymmenen vuoden aikana – perinteiset perhe- ja kyläyhteisöt ovat hajautuneet kaupunkien uudenmallisiksi löyhemmiksi sosiaalisiksi verkostoiksi. Uutena väestöryhmänä ovat nousseet itsenäiset nuoret, jotka viettävät jopa kymmenestä viiteentoista vuotta vapaamuotoisessa elämänvaiheessa peruskoulutuksen ja vakituisen työelämään siirtymisen välissä.

Nuoret ovat nyky-Euroopassa hyvin moninainen ryhmä. Heidän elämäntilanteensa ymmärtäminen ja taloudellisten, sosiaalisten ja koulutuksellisten oikeuksiensa takaaminen vaatii uudenlaista politiikkaa, jossa koulutuksen, työ- ja perhe-elämän tarpeet sovitetaan joustavasti yhteen. EU-tasolla haasteeseen on reagoitu vuonna 2005 allekirjoitetussa Eurooppalaisessa nuorisosopimuksessa, jossa EU-valtiot osana Lissabonin strategiaa sitoutuvat takaamaan nuorille oikeuksia työelämässä, koulutuksessa ja näiden sovittamisessa perhe-elämään.

Eurooppalaisen nuorisopolitiikkaa tulee kehittää edelleen. Kansallisten hallitusten pitää sitoutua vuonna 2005 sovittuihin tavoitteisiin ja syventää niitä.

Edustuksellisten nuorisojärjestöjen ja nuorisokomiteoiden tulisi olla osallisia kaikissa nuoria koskevissa prosesseissa.

Euroopan unionin toimia nuoriso- ja opiskelijaliikkuvuuden edistämiseksi pitää tehostaa – vaihto-ohjelmat lisäävät erilaisuuden ymmärtämistä ja kielitaitoa sekä tuovat yhteisen eurooppalaisen projektin hedelmät kaikkien nuorten tavoitteille.

2.2 Peruspalvelut

Sosiaalisen Euroopan pitää tarjota tuki laadukkaiden julkisten palveluiden säilyttämiselle. Oikeus korkealaatuisiin peruspalveluihin on kansalaisten perusoikeus. EU-tasolla peruspalveluista puhutaan yleensä termillä yleishyödylliset palvelut, jonka merkitystä ei yksiselitteisesti sovittu.

Yleishyödyllisten palveluiden käsite pitää määrittää tarkasti EU-puitelain tasolla, jotta sen tulkinta ei jää EU:n tuomioistuimelle.

Yleishyödyllisiksi tulisi määrittää turvallisuuteen, oikeuslaitokseen, terveyteen, koulutukseen, veteen, energiaan, julkiseen liikenteeseen, posti- ja telepalveluihin, julkisiin tiedotusvälineisiin, kulttuuriin, perhepalveluihin ja sosiaaliturvaan liittyvät palvelut.

Nykyinen EU-direktiivi julkisten hankintojen kilpailuttamisesta johtaa helposti julkisten toimintojen alasajoon ja kilpailuttamiseen yksityisillä. Suomen harvaan asutuissa olosuhteissa kyseisten hyödykkeiden markkinat eivät kuitenkaan monella alueella toimi vähäisen väestöpohjan ja suurien etäisyyksien vuoksi. Monopolistiset markkinat johtavat korkeampiin kustannuksiin kuin julkinen tuotanto tai yksityisten kanssa sopimuksin toteutettavat hankinnat.

EU-direktiiviä julkisten hankintojen kilpailuttamisesta pitää muuttaa. Kilpailuttamisen ei tule olla pakollista niiltä osin, kun on näyttöä alueen markkinoiden monopolistisuudesta.

Peruspalveluiden raameja on määritelty tähän mennessä lähinnä unionin kansalaisten liikkuvuutta ajatellen, jotta he saisivat myös uudessa kotimaassaan yhtäläisesti peruspalveluita. Keskustelua on laajennettava koskemaan eurooppalaisia peruspalveluita ja kansalaisten hyvinvointia kokonaisuudessaan.

EU-tasolla pitää säätää minimisäännöksiä oikeudesta sosiaaliturvaan, jotka jäsenvaltiot saavat toteuttaa oman sosiaaliseen malliinsa sopivalla tavalla – olivatpa ne sitten työpaikan kautta, valtion takaamia, pakollisen vakuutuksen kautta tai muutoin järjestettyjä.

Perusterveydenhuolto ja kohtuuhintaiset lääkkeet pitää taata kaikille Euroopassa.

Eurooppalaisen sairaskorvauskortin kattavuutta pitää laajentaa ja se pitää olla kaikilla EU-kansalaisilla automaattisesti osana kansallista Kela-korttia tai vastaavaa.

EU:n tulee tukea lääketutkimusta ja lääkepatenttijärjestelmän kehittämistä sosiaalisempaan suuntaan.

EU:n tulisi luoda yleiseurooppalaiset raamit geneeristen eli korvaavien lääkkeiden käytön edistämiseksi.

2.3 Koulutus

Eurooppalaisen koulutuspolitiikan lähtökohtana tulee olla tasa-arvoisen ja maksuttoman laadukoulutukseen takaaminen kaikille. Tasa-arvon toteuttaminen tarkoittaa sitä, ettei pelkästään koulutukseen pääseminen ole tasa-arvoista, vaan myös oppimistulokset heijastavat tasa-arvoa. Koulutuksen pitää olla kaikille avointa ja ilmaista myös lapsuuden jälkeen. Keskustelussa elinikäisestä oppimisesta ja kansalaisoppimisen tunnustamisesta liikutaan silti usein kaukana konkretiasta.

Opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden liikkuvuudessa on edelleen suuria ongelmia – monet maat eivät ole käytännössä toimeenpanneet Bolognan ja Kööpenhaminan prosessien tavoitteita.

Tutkintojen tunnustamisessa on täten edelleen suuria käytännön ongelmia.

EU-alueella koulutuksen rahoituksen tulee pohjata kansallisille verovaroille.

Koulutuksen pitää olla ilmaista kaikille ikäryhmille. Oppimista pitää tukea elämänmittaisena prosessina, jossa ihminen oppii koulunpenkin jätettyäänkin uusia asioita jatkuvasti työelämän

ohessa ja myös työelämän ulkopuolelle jäätyään. Kansalaisoppimisen arvo pitää tunnustaa virallista koulutusta täydentävänä ansiona.

EU-tasolla pitää etsiä keinoja koulupudokkaiden määrän vähentämiseen ja toisen asteen päättäneiden oppilaiden määrän kasvattamiseen – tällä hetkellä kuudennes eurooppalaisista nuorista on vailla peruskoulun jälkeistä koulutusta.

EU:n pitää tukea eurooppalaisia koulutuksen kehittämishankkeita. Erityisesti opettajainkoulutuksen kehittämishankkeisiin pitää suunnata EU-rahaa sekä tukea opettajien ja opettajaksi opiskelevien eurooppalaista vaihtoa.

Kansallisten hallitusten on sitouduttava Bolognan ja Kööpenhaminan prosessien tutkintojen vertailtavuus -tavoitteiden välittömään toteuttamiseen. Syrjinnästä pitää päästä eroon puuttamalla siihen tarvittaessa EU-tason lainsäädäntökeinoin.

Opiskelijaliikkuvuutta on tuettava eurooppalaisten ohjelmien kautta. Lisäresursseja on panostettava ammattiin opiskelevien liikkuvuusohjelmiin, sillä he ovat aliedustettuina eurooppalaisissa vaihtotilastoissa.

Opiskelija-, opettaja- ja tutkijaliikkuvuuden lisäämisessä tavoitteena tulee olla yhtenäinen eurooppalainen koulutusalue, joka nousee koulutuksen laadultaan maailman kärkikastiin. Painopisteenä tulee olla myös EU-tietoisuuden lisääminen kouluissa.

2.4 Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia

Sosialidemokraattisten nuorten tavoitteena on Eurooppa, jossa kaikki elävät tasa-arvoisessa, oikeudenmukaisessa ja keskinäiseen solidaarisuuteen perustuvassa yhteisössä. Ihanteena on yhteiskunta, johon ihmiset osallistuvat vapaasti tulematta syrjityksi taloudellisen, sosiaalisen tai kulttuurisen taustansa vuoksi taikka sukupuolensa, seksuaalisen suuntautumisensa, vakaumuksensa, kansalaisuutensa perusteella.

Syrjintä taloudellisen, sosiaalisen tai kulttuurisen taustan vuoksi taikka sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisensa, vakaumuksen, vammaisuuden tai kansalaisuuden perusteella on kiellettävä sekä työelämässä että julkisissa palveluissa.

Sukupuolittunutta palkkasyrjintää vastaan tulee luoda EU-tasolla nykyisiä tehokkaampia säädöksiä. Sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista työmarkkinoilla tulisi edistää maksamalla vanhemmuuden kustannukset yhteisistä varoista, takaamalla universaali päivähoito-oikeus sekä kannustamalla molempia sukupuolia osallistumaan lasten kasvatukseen tasapuolisesti.

EU:n elimissä on pyrittävä sukupuolten väliseen tasapainoon. Nimetyissä elimissä pitäisi olla vähintään 40 % kumpaakin sukupuolta edustettuna.

EU:n tulee vaatia kaikilta jäsenmailtaan avioliittolain ja adoptio-oikeuden ulottamista samaa sukupuolta oleviin pareihin.

EU:n on tuettava vammaisten osallistumista täysimittaisesti yhteiskuntaan. Kaikki, jotka kykenevät työhön, on saatava työmarkkinoille tahtonsa mukaan.

EU:n tulee olla toiminnassaan noudattaa maallista järjestystä, jossa uskonnolliset yhteisöt ja julkinen valta on eriytetty toisistaan. EU ei saa asettaa yhtä kirkkokuntaa tai uskontoa toisten, tai uskonottomuuden, edelle.

2.5. Maahanmuuttopolitiikka

Sosialidemokraattiset nuoret tähtäävät avoimempaan Eurooppaan. Sosiaalisen tasa-arvon tulee koskea kaikkia, eikä vain EU:n kansalaisia. EU:n maahanmuuttopolitiikka on kuitenkin tällä hetkellä lapsenkengissä: sen painopiste on rajavalvonnassa ja laittoman maahanmuuton estämisessä, vaikka siirtolaisuutta Eurooppaan ei voi pysäyttää. Nykyinen politiikka aiheuttaa enemmän ongelmia kuin lisäarvoa.

EU:n maahanmuuttopolitiikan kurssia on korjattava laittoman maahanmuuton estämisestä laillisen

maahanmuuton hallintaan.

Kumppanuussopimuksia kolmansien maiden kanssa on lisättävä taloudellisen, sosiaalisen ja poliittisen integraation edistämiseksi ja laittoman maahanmuuton muuttamiseksi lailliseksi, kontrolloiduksi maahanmuutoksi, joka takaa tulokkaille tasa-arvoisen elämän.

EU tulee lopettaa rajavalvontansa ulkoistaminen naapurimaille, jotka eivät kunnioita ihmisoikeussopimuksia. Unionin rahoittamat siirtolaisleirit Pohjois-Afrikassa on lakkautettava. EU:n pitää luoda kansalaistamis-, oleskelulupa- ja turvapaikkahakemusten käsittelystä kehyslainsäädäntöä, joka vaatii avointa ja tasa-arvoista sekä kansainvälisiä sopimuksia kunnioittavaa menettelyä.

Väestörakenteellisesti ikääntyvää Eurooppaa tarkasteltaessa voidaan myös sanoa, että maanosamme tarvitsee lisää maahanmuuttajia selviytykseen yhteiskuntarakenteensa ylläpitämisestä. Olisi kuitenkin epäeettistä ottaa EU:iin töihin kolmansien maiden koulutettua väestöä panostamatta itse mitään. Yhteiskunnan on tuettava maahanmuuttajan sopeutumista jäsenmaahan.

Euroopan pitää avautua kolmansien maiden nuorille ja opiskelijoille sekä kouluttaa heidät itse, esimerkiksi aiemmin kuvattujen kumppanuussopimusten kautta.

Perheenyhdistämisoikeutta tulee helpottaa EU-tason säädöksin.

Kielikoulutukseen on panostettava enemmän rahaa, resursseja ja ammattitaitoa.

Etniseen syrjintään työmarkkinoilla on puututtava tiukemmin.

EU:n tulee suositella jäsenmailleen kansainvälisyys- ja suvaitsevaisuuskasvatuksen sisällyttämistä opetussuunnitelmiin.

2.6 Työllisyys

Yritysten vapaan sijoittumisoikeuden vastapainoksi niiden keskeisemmät työnantajavelvollisuudet on tehtävä unionissa ylikansalliseksi. Emme saa antaa ylikansallisten yhtiöiden asettaa jäsenmaita ja työntekijöitä tilanteeseen, jossa kilpaillaan alhaisilla veroilla ja palkoilla, huonolla irtisanomissuojalla ja kurjilla työolosuhteilla. Työmarkkinadiialogia on käytävä myös Euroopan tasolla. Näin myös luodaan parhaat edellytykset työntekijöiden vapaalle liikkuvuudelle.

Maahanmuuttajien rooli eurooppalaisilla työmarkkinoilla tulee olemaan korvaamaton. Työperäistä maahanmuuttoa toteutettaessa on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajien perusoikeudet työelämässä, tasavertaiset työehdot ja työturvallisuus toteutuvat, ja että eurooppalainen työvoiman kysyntä ei köyhyttä lähtömaita koulutetusta työvoimasta.

Jäsenmaiden työoikeutta ja työehtosopimuksia on harmonisoitava niin, että työsuhteen tunnusmerkit, irtisanomisoikeus ja syrjimättömyys on kaikkialla määritelty samoin.

Työnantajan irtisanomistilanteiden uudelleensijoittamis-, työllistämisen-, ja kouluttamisvelvoitteet on ulotettava jäsenmaiden rajojen yli.

Sekä työntekijöiden että työnantajien järjestäytymistä on tuettava jäsenmaissa ja EU-tasolla työmarkkinadialogin mahdollistamiseksi.

Kansallisten ammattiyhdistysliikkeiden on saatava rajat ylittävä kanneoikeus työehtosopimusasioissa.

Vuokra- ja siirtotyövoimaan sovellettavat työehtosopimukset on unionin tasolla määriteltävä työn ja tekopaikan mukaan.

Euroopan unioniin on luotava oikeusperusta unioninlaajuisille työehtosopimuksille. Tältä pohjalta on Euroopan tasolla neuvoteltava yhteiset työehtosopimuksen minimiehdot.

EU:n on tuettava Yritysten yhteiskuntavastuun periaatetta (CSR = Corporate social responsibility).

Sosiaalivakuutusten ja työsuhdeperustaisten etuuksien säilymistä ja jatkuvuutta koko unionin alueella on yhtenäistettävä. Työeläkkeiden ja työsuhdeturvan määräytymisperusteita on yhtenäistettävä jäsenvaltioiden välillä.

Erityisen huomion kohteena tulee olla työelämän ja perheen yhteensovittaminen, nuorisotyöllisyyden edistäminen ja pätkätoita tekevien työntekijäoikeuksien saattaminen vastaavalle tasolle kuin vakituksessa työsuhteessa.

Unionin ja sen jäsenmaiden tulee toteuttaa hankkeita yhteistyössä kolmansien maiden kanssa, joissa rekrytoitavat maahanmuuttajat suorittavat räätälöidyn, unionin tai jäsenmaan tarjoaman ammattiin valmistavan koulutuksen sen sijaan, että rekrytoitaisiin laajamittaisesti lähtömaiden valmiiksi kouluttamaa työvoimaa.

EU:n jäsenmaiden pitää toimia kahden kerroksen työmarkkinoiden muodostumista vastaan – kaikille on taattava tasa-arvoiset oikeudet työntekijänä.

EU:n on tuettava vammaisten osallistumista täysimittaisesti yhteiskuntaan. Kaikki, ketkä kykenevät työhön, on saatava työmarkkinoille tahtonsa mukaan.

3. TALOUDELLINEN EUROOPPA

Talouspolitiikassa tavoitteena tulee viime kädessä olla eurooppalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen ja ylläpitäminen. Tämä vaatii yhtenäistä taloudellista päätöksentekoa ja yhteisiä pelisääntöjä. Lissabonin strategiassa lausuttuja tavoitteita voidaan edelleen pitää käyttökelpoisena unionin talouspolitiikan ohjenuorana.

Yhteiseen valuuttaan, euroon, siirtyminen on ollut yksi unionin suurimpia saavutuksia. Yhteinen valuutta on symbolisesti tärkeä askel Euroopan integraatiossa. Se helpottaa EU-maiden kansalaisten ja yritysten arkipäiväistä kanssakäymistä ja vakauttaa Euroopan taloutta pienentäen kurssiriskejä.

Talous- ja rahaliiton puitteet tällä hetkellä asettavaa kasvu- ja vakaussopimusta ei voi nykyisellään pitää tyydyttävänä. Se ei tarjoa riittävästi mahdollisuuksia elvyttävälle finanssipolitiikalle, mikä matalasuhdanteessa johtaa joko leikkaavaan ja palkansaajien asemaa heikentävään politiikkaan tai vaihtoehtoisesti sopimuksen jättämiseen käytännössä huomiotta, mikä puolestaan syö harjoitettavan talouspolitiikan uskottavuutta. Aidon elvyttävän politiikan ja pitkällä aikavälillä kestävämmien, populististen menonlisäysten välille on silti jatkossakin kyettävä tekemään selvä ero.

Periaatteellisella tasolla ei myöskään voida pitää hyväksyttävänä, että rahapolitiikka on Euroopan keskuspankin kautta erotettu muusta päätöksenteosta omaan epädemokraattiseen järjestelmäänsä. Kasvu- ja vakaussopimus on uudistettava siten, että talouspolitiikan tavoitteeksi tunnustetaan julkilausutusti inflaation torjunnan ohella myös hyvinvointi, työllisyys ja sosiaalinen kestävyys. Elvyttävälle kansalliselle finanssipolitiikalle on annettava aidot mahdollisuudet ja toisaalta selkeät kriteerit.

Uudistetusta sopimuksesta on kyettävä pitämään kiinni ja sen ehdoista luistamisesta tulee automaattisesti aiheutua seuraamuksia jäsenvaltioille. Sopimuksen valvontatoimista päättäminen pitää siirtää ministerineuvostolta Euroopan komission vastuulle.

Viime kädessä EU-parlamentin tulee ohjata unionitason talous- ja rahapolitiikkaa. Käytännössä tätä ohjausta varten on perustettava uusi elin, johon parlamentti valitsee jäsenet ja joka määrittää noudatettavan rahapolitiikan puitteet ja valitsee EKP:n johdon.

Veropolitiikka on keskeinen talouspoliittinen instrumentti, ja EU:n veropoliittisen ulottuvuuden toteuttaminen on tästä syystä tärkeää eurooppalaisen talouspolitiikan onnistumisen kannalta. Tällä tavoin voidaan myös torjua hyvinvoinnille haitallista verokilpailua sekä erilaisia veroparatiisi- ym. käytänteitä. Jälkimmäisten vastaisen työn rooli on tärkeä myös rahanpesun ja muun järjestäytyneen rikollisuuden sekä terrorismin torjunnassa.

Veropolitiikka tulee ottaa mukaan enemmistöpäätöksenteon piiriin ja unionin toimivaltaan.

Lyhyellä aikavälillä tavoitteena tulee olla minimitasojen asettaminen kansalliselle pääoma- ja yritysverotukselle.

Pitkällä aikavälillä tulee asettaa kansalliselle ansiotuloverotukselle minimitaso ja yhtenäistettävä pääoma- ja yritysverotus unionin alueella.

EU:n on toimittava määrätietoisesti ja yhtenäisesti veroparatiisien lakkauttamiseksi ja rahanpesun estämiseksi.

Unionitason talouspolitiikka ei tule korvaamaan kansallisia politiikkoja vaan täydentää niitä. Erityishuomiota tulee kiinnittää osaamisen ja koulutuksen vahvistamiseen, uusien innovaatioiden ja tekniikan kehittämiseen ja niiden hyödyntämiseen tuotannossa sekä julkisten palveluiden aseman turvaamiseen jatkossakin. Viimeksi mainittuun liittyen tulee huomiota kiinnittää erityisesti kansallisten eläkejärjestelmien kestävyYTEEN.

EU:n budjettia on kasvatettava. Budjetin rahoitus on perustettava EU-maiden jäsenmaksujen sijaan eurooppalaiseen arvonlisäverokantaan.

Maatalouspolitiikkaan käytettävän rahan kokonaismäärää EU-budjetissa on vähennettävä.

Koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen sekä julkisten peruspalveluiden tukemiseen on panostettava enemmän.

Panostuksia sosiaalirahastoihin ja alueellisten taloudellisten ongelmien torjuntaan on lisättävä.

Projektiluontoisesta rahoituksesta tulee siirtyä pitkäjänteiseen rahoitukseen.

4. EUROOPAN YHTEINEN ILMASTO-, YMPÄRISTÖ- JA ENERGIAPOLITIikka

Euroopan unioni on noussut johtavaksi maailmanlaajuiseksi toimijaksi ilmastonmuutoksen torjumisessa. EU:n kunnianhimoiset ilmastotavoitteet antavat suuntaa pitkälle tulevaisuuteen, mutta ne ovat kuitenkin toistaseksi erillisiä EU:n muista strategioista.

Unionin ilmasto- ja energiapolitiikan kannalta keskeisimmät lainsäädäntötoimet pitkälle tulevaisuuteen tehdään lähivuosina. Sosialidemokraattisten nuorten mielestä sosialidemokraattisen liikkeen tulee ottaa aktiivisesti osaa käytävään keskusteluun. Parhailaan käsittelyssä olevan ilmasto- ja energiapaketin sisällöstä on pyrittävä muokkaamaan mahdollisimman sosialidemokraattinen – eli ilmaston, ympäristön ja ihmisen kannalta paras ratkaisu.

Suomen on sitouduttava aktiivisesti EU:n päästövähennystavoitteisiin ja sitä tukeviin energiatehokkuus- ja uusiutuvien energialähdetavoitteisiin. Tavoitteet on integroitava myös EU:n muihin strategiaihin, kuten Lissabonin strategiaan ja sen mahdolliseen seuraajaan.

Unionin asettamien päästövähennyksien saavuttamiseksi keskeinen toimi on päästökaupan uudistaminen. Päästökauppaa on uudistettava siten, että sitä vaivanneista lastentaudeista, kuten liiallisten kiintiöiden myöntämisestä seuranneista windfall-voitoista, päästään eroon. On varmistettava, että päästökauppa ohjaa aidosti energiatehokkuuteen ja uusiutuvien energianlähteiden käyttöön. Vanhasta järjestelmästä on siirryttävä yhteen, Euroopan laajuisen päästökauppaan.

Päästöoikeudet tulisi pääosin huutokaupata.

Päästöoikeuksien huutokaupasta saatavat voitot tulisi ainakin osin käyttää puhtaan teknologian ja uusiutuvien energialähteiden innovaatioiden edistämiseen sekä kehitysmaiden ilmastopolitiikan tukemiseen.

EU- ja kansallisella tasolla on panostettava uusien teknologioiden tutkimiseen ja kehittämiseen.

Uudella tekniikalla parannetaan energiatuotannon ja käytön tehokkuutta sekä kehitetään ympäristön kannalta kestäviä vaihtoehtoja fossiilisille energialähteille. Myös erilaisten hiilensitomiseen liittyvien tekniikoiden tutkimusta on jatkettava.

Sovittujen ilmasto- ja energiatavoitteiden sisäisessä taakanjaossa EU:ssa tulisi ottaa huomioon sekä jo tehdyt toimet että maan suhteellinen vaurautaso.

On hyödynnettävä kaikki mahdolliset energiatehokkuutta lisäävät toimet sekä laajennettava uusiutuvien energialähteiden valikoimaa. Esimerkiksi ilmasto- ja energiapakettiin sisältyvä ehdotus vihreän energian sertifikaateista on nähtävä mahdollisuutena.

Päästökaupan ulkopuolisten sektorien on myös osallistuva päästötalkoisiin. Rakennusten, asumisen

sekä liikenteen päästöjä ja energiankulutusta olisi mahdollista vähentää huomattavasti, kustannustehokkaasti. Esimerkiksi unionin lainsäädäntö koskien rakennusten energiatehokkuutta olisi pantava toimeen täysimääräisesti.

Ekologisen kestävän kehityksen periaatteiden on läpäistävä horisontaalisesti Euroopan unionin kaikki politiikkasektorit. Ympäristöllisen sääntelyn välineitä – verotusta, sakkoja, kiintiöitä, lupakäytäntöjä – tulee yhtenäistää unionin alueella, mahdollisen sisämarkkinoilla ilmenevän ympäristön kustannuksella tapahtuvan taloudellisen keinottelun estämiseksi.

EU-lainsäädännössä on kokonaisvaltaisesti vahvistettava polluter pays – eli aiheuttamisperiaatetta. Samalla unionin on kehitettävä yksityiselle sektorille kannustimia vanhanaikaisen, raskaasti saastuttavan teknologian vaihtamiseksi ympäristöä säästävään.

Unionin on säädettävä vähimmäisvaatimuksia ympäristö- ja energiaverotukselle. Suomen tulisi olla asiassa aktiivinen. Vaaditun yksimielisyyden puuttuessa unionissa tulisi olla valmius käyttää ns. joustavan yhteistyön mekanisme, jossa ne maat, jotka ovat halukkaita aloittavat hankkeen ja muut tulevat mahdollisesti myöhemmin mukaan.

Unionin on harmonisoitava kierrätyspanttijärjestelmät sekä haitallisten kemikaalien laillisuus koko EU-alueella.

Unionin jätehuoltoa koskeva lainsäädäntö on pantava toimeen täysimääräisesti. Jätehuollon järkevä hoitaminen on myös suuren mittakaavan ilmastokysymys.

EU:n ja sen jäsenmaiden pitää luopua ympäristön ja ilmaston kannalta haitallisista tuista. Erityisesti pitää tarkastella fossiilisten polttoaineiden tukiaisia ja maataloustukea. Uusiutuvien energialähteiden tukiin, kuten biopolttoaineiden tukiin, on aina liityttävä elinkaarenmukainen kestävyysanalyysi.

Lentoliikenteen osuus tehdyistä matkoista pitää saada laskuun lyhyen- ja keskipitkän matkan liikenteessä. Kattavan eurooppalaisen junaverkoston luomiseen ja nopeiden junateknologioiden kehittämiseen tulee panostaa.

Energiapolitiikka on ollut EU:ssa yksimielisyyspäätöksenteon piirissä. Tämä on käytännössä estänyt suuremmat direktiivihankkeet sektorilla. Voimakkaasti kasvaville bioenergiamarkkinoille ei ole vielä luotu kattavaa sääntelyä.

Energiapolitiikka pitää tuoda EU:ssa määräenemmistöpäätöksenteon piiriin uudistusten vauhdittamiseksi. Unionitasolla tulee sopia yhteisesti suurten energiatarvaisuuden suuntaviivoista, esim. rajat ylittävistä maakaasuputkista ja sähköverkoista, joiden turvallisuustaso kestää suuretkin katastrofit laajojen jakelukatkosten estämiseksi. Suomen on osallistuttava aktiivisesti niin kutsutun kolmannen energiapaketin käsittelyyn, jossa uudistetaan puitelait sähkön ja kaasun sisämarkkinoista sekä regulaattoreiden asemasta.

EU:n tulee säätää biopolttoainepuitelaki, johon on sisällytetty biopolttoaineita koskevat kestävyyskriteerit, jotka pitävät sisällään määräyksiä polttoaineiden koko elinkaaren aikana muodostuvista kasvihuonepäästöistä sekä tuotantoon tarvittavasta maankäytöstä.

Bioenergiamarkkinoille olisi luotava kansainvälinen sertifiointijärjestelmä. Näin varmistetaan, ettei biopolttoainelähde tuota elinkaarensa aikana enemmän päästöjä kun ne lähteet, jotka se korvaa.

Bioenergian suhteen on myös varmistettava, ettei se ja ruuantuotanto kilpaile keskenään. Osa biopolttoainetuotannosta uhkaa myös luonnon monimuotoisuutta, joten myös tämä on otettava sertifikaatiojärjestelmässä huomioon.

EU:n pitää tukea fuusioenergian tutkimusta.

5. YHTEINEN MAATALOUSPOLITIikka

Yhdeksän kymmenestä Euroopan kansalaisesta pitää maataloutta ja maaseutuja tärkeänä unionin tulevaisuudelle. Toisaalta maatalous työllistää noin 5 prosenttia Euroopan työssäkäyvistä populaatiosta ja se tuottaa 1,6 prosenttia unionin yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Todellista

merkitystä on kuitenkin vaikea ilmaista numeroin – maataloudella on merkitystä ruokaturvallisuuden tuottajana, mutta lisäksi sillä on ennen kaikkea laajoja ympäristövaikutuksia.

Taloudelliset ja sosiaaliset muutokset sekä globalisaation mukanaan tuomat haasteet pakottavat muuttamaan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa (CAP). Lissabonin perussopimuksen myötä Euroopan parlamentista tulee neuvoston rinnalle lakiasäättävä elin maatalouspolitiikassa, myös maatalousbudjetin osalta – tämä lisää maatalouspolitiikan demokraattisuutta ja kansantalousvaltaisuutta. Tämän hetkisten sopimusten mukaan CAPin osuus budjetista on 35 prosenttia vuonna 2013.

Maa-ilmastonlaajuisesti tavoitteena tulee olla avoimet ja säännellyt markkinat, tarkoittaen sitä, että markkinoiden tulisi olla avoimet kaikille, mutta samalla varmistuen korkeat standardit sosiaalisesti, ympäristön kannalta sekä tuotteiden turvallisuuden kannalta. Solidaarisuus suhteessa kehittyviin maihin on varmistettava.

Tulevaisuuden maataloustuotannon tulee olla kestävä ympäristön kannalta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi torjunta-aineiden käytön vähentämistä sekä energian ja veden tuhlaamisen lopettamista. Tuotantotapojen on siis muututtava. Vesistöjen – erityisesti Itämeren – suojelutarve on otettava huomioon.

Luomutuotannosta tulee tehdä Euroopan vahvuus ja kilpailuvaltti. Paremmilla ja puhtaammilla tuotantotavoilla säilytämme ja parannamme luonnon tilaa ja säilytämme sitä myös tulevilla sukupolville.

Kehitysmaiden maataloustuotteilla tulee olla avoin pääsy Euroopan markkinoille.

Euroopan unionin maksamat maataloustuotteiden vientituet on lopetettava.

Maataloustukia tulisi siirtää enemmän suorasta tuotantotuesta maaseutualueiden monipuoliseen kehittämiseen ja maaseudun rakennemuutoksen tukemiseen kohti kestävämpää kehitystä. Tukien tulisi pienentyä tulevaisuudessa ja niiden suhteellisen osuuden EU:n budjetista laskea.

Tulevaisuuden tukien täytyisi kehittää kolmea tekijää: maaseudun ja metsäsektorin kilpailukykyä, luonnon suojelua sekä taloudellisen tuottavuuden monimuotoisuutta.

EU:n pitäisi säätää eurooppalainen kalavero eli haittavero ylikalastuksen torjumiseksi.

EU:n tulee säätää aiempaa tarkempi ja yksiselitteisempi laki GMO-tuotteiden sallittavuudesta ja niiden selkeistä kuluttajamerkinnoista unionin alueella.

6. EUROOPAN YHTEINEN ULKO-, TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSPOLITIikka

Maailma, jonka katsotaan olevan oikeudenmukainen ja tarjoavan mahdollisuuksia kaikille, on turvallisempi paikka kaikille unionin kansalaisille. Tähän päämäärään päästään EU:n yhteisellä aktiivisella, yhdenmukaisella sekä toimivalla ulko-, turvallisuus, sekä puolustuspolitiikalla.

EU hakee vielä paikkaansa kansainvälisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisena toimijana, mikä osittain johtuu rakenteiden puutteellisuudesta, osittain poliittisen tahdon puutteesta. Tämä estää unionia käyttämästä poliittista vaikutusvaltaansa kokonaisvaltaisesti tavoitteisiinsa pääsemiseksi.

On välttämätöntä luoda vahva, yhtenäinen ja todellinen eurooppalainen identiteetti turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla, joka perustuu vahvaan diplomatiaan, sekä nopeaan reagointiin kriisitilanteissa.

6.1 Ulkopoliitiikka

Euroopan unionin ulkopoliittisena tavoitteena tulee olla entistä aktiivisempi rooli ihmisoikeuksien, demokratian sekä ympäristönsuojelun, inhimillisen hyvinvoinnin ja aseidenriisunnan edistämisessä globaalisti. Erityisenä painopisteenä on oltava EU:n lähinaapureiden vakauteen ja hyvään hallintoon

vaikuttaminen.

Laajemmassa yhteydessä EU:n velvollisuus on myös kansainvälisen järjestelmän tukeminen, mikä pohjaa tehokkaaseen monenkeskisyyteen. Unionin harjoittaman ulkopolitiikan on perustuttava kestäväan kehitykseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja globaalin tasa-arvon ja solidaarisuuden edistämiseen.

Tällä hetkellä yhteiselle ulkopolitiikalle ei ole kuitenkaan annettu sen tarvitsemia resursseja: EU:n on mahdotonta nousta ulkopoliittiseksi maailmanmahdiksi selkeästi riittämättömällä työntekijäkapasiteetilla.

Ulkopoliittisessa päätöksenteossa pitää siirtyä määräenemmistöpäätöksiin. Päätöksistä tulee olla mahdollista jättäytyä ulos vain erittäin painavilla perusteilla.

Yhteinen ulkopolitiikka vaatii myös riittävät resurssit koordinoida yhteistä linjaa, sen lobbaamista ja jäsenvaltioiden toimintaa esimerkiksi YK:n piirissä.

EU:n on YK:ssa tuettava kehityssuuntaa, jossa alueelliset organisaatiot lopulta korvaisivat yksittäiset valtiojäsenet turvallisuusneuvoston pysyvinä jäseninä. Tällöin unionin jäsenvaltioiden olisi tarjouduttava luovuttamaan paikkansa YK:n turvallisuusneuvostossa.

Vastaavasti EU:n jäsenvaltioiden on luovutettava paikkansa unionille niin Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF), Maailman kauppajärjestössä (WTO) ja Maailmanpankissa (WB).

Ilmastonmuutoksen torjunnan sekä siihen sopeutumisen sekä äärimmäisen köyhyyden poistamisen pitää olla unionin ulkopolitiikan kulmakiviä.

Yhteiskuntiamme on oltava avoimia ja vastaanottavaisia myös unionin ulkopuolisille ihmisille.

Täten unionin on kaikin tavoin pyrittävä edistämään kansalaisten vapaata liikkumista myös unionin rajojen yli. Tämä edellyttää viisumimaksujen poistamista ja viisumikäytäntöjen helpottamista.

Unionin on laadittava lähialueillaan sijaitsevien valtioiden kanssa kumppanuussopimukset, jotka tukevat niiden taloudellista, ympäristöllistä, sosiaalista ja demokraattista kehitystä.

Euroopan unioni tekee kehitysyhteistyötä lähes joka puolella maailmaa. Se on myös monen kehitysmaan merkittävin kauppakumppani. Yli puolet kaikesta maailman kehitysavusta on lähtöisin Euroopan unionista. EU:n kehitysyhteistyö muodostuu siis kokonaisuudesta, johon kuuluvat kunkin jäsenvaltion oma ja maiden yhteinen eli EY:n kehitysyhteistyö.

Ilmastonmuutos asettaa uusia vaatimuksia EU:n ulko- ja kehityspolitiikalle. Ilmastonmuutoksen seurauksista kärsivät eniten ne, jotka eivät ole sitä aiheuttaneet, sillä kielteiset vaikutukset kohdistuvat eniten köyhiin maihin. Vähiten kehittyneillä mailla ja näiden väestöllä ei ole varaa varautua yleistuviin äärisääilmiöihin eikä korjata niiden aiheuttamia vahinkoja. Ilmastonmuutoksen haittavaikutusten arvioidaan pahentavan köyhien maiden kehitysongelmia, muun muassa ravintopulaa ja tautien leviämistä. Ilmastonmuutoksen arvioidaankin lisäävän hyvinvointieroja kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden välillä.

EU:n kehityspolitiikan tärkeimpänä tavoitteena on oltava köyhyyden vähentäminen ja äärimmäisen köyhyyden poistaminen, YK:n vuosituhatvointteiden hengessä. Unionin pitää tukea kestävää taloudellista, sosiaalista ja ympäristöllistä kehitystä vähiten kehittyneissä maissa ja pyrkiä integroimaan kehitysmaita asteittain maailmantalouteen.

EU:n tulisi aktiivisesti toimia vuosituhatvointteiden kahdeksannen kehityspäämäärän – globaali kumppanuus kehitykselle – luomiseksi. EU:n kautta Suomella on mahdollisuus lisätä kehitysyhteistyön tehokkuutta ja tuloksellisuutta toimintatapoja yhdenmukaistamalla ja avun koordinoinnilla.

Unionin harjoittaman kauppapolitiikan on tuettava unionin kehityspolitiikkaa ja tähdättävä työntekijöiden ja ympäristön riiston lopettamiseen sekä äärimmäisen köyhyyden poistamiseen koko maailmasta.

Euroopan unionin on autettava kaikin mahdollisin keinoin kehitysmaita sopeutumaan jo tapahtuneeseen ja käynnissä olevaan ilmastonmuutokseen. EU:n on tuettava puhtaan teknologian ja uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa myös päästövähennyksien saamiseksi. Kansainvälisesti sovituista teknologian siirtoa helpottavista toimista on pidettävä kiinni.

6.2 Turvallisuuspolitiikka

Unionin yhteisen ulkopolitiikan jatkeen, yleisen turvallisuuspolitiikan, pitää ensisijaisesti perustua YK:n luomalle järjestelmälle sekä sen vakauttamiselle ja lujittamiselle. On erittäin tärkeää, että EU sitoutuu myös Etyj:n turvallisuuspoliittisen työn edistämiseen ja kehittämiseen.

Turvallisuuspoliittisten ratkaisujen kannalta tärkeitä ovat myös toimivat suhteet Yhdysvaltoihin, Kiinaan ja Venäjään. Eurooppalaisena vahvuutena maailmannäyttämöllä on siviilikriisinhallinta. Unionin siviili- ja sotilaallinen kriisinhallintakyky yhdistyneenä sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen sekä poliittisten, humanitaaristen ja taloudellisten välineiden käyttöön lisää sen vastuuta laajan turvallisuusajattelun toteuttajana.

Unionin kykyä tehokkaaseen siviilikriisinhallintaan ja konfliktien ehkäisyyn erityisesti sen lähialueilla on tehostettava. EU:n on kyettävä ottamaan itsenäinen vastuu vaikeistakin rauhanturva-, kriisinhallinta- ja humanitaarisista operaatioista. Sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin, joilla ei ole Etyj:n tai YK:n mandaattia, tulee osallistua vain poikkeustapauksissa.

Unionin sisällä köyhyys ja kansalaisten syrjäytyminen ovat merkittävimpiä kasvualustoja erilaisille väkivaltaisille ääriilikkeille. Vain unionin ja jäsenvaltioiden merkittävillä taloudellisilla panostuksilla köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn unioni voi jatkossa välttää niin väkivaltaiset attentaatit, mellakat kuin terrori-iskut.

Unionin on jäsenvaltioiden yhteinen taistelu terrorismia ja kansainvälistä rikollisuutta vastaan ei saa rajoittaa kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen unionin sisällä. EU:n oikeudellisen ja rikosoikeudellisen yhteistyön syventyessä on äärimmäisen tärkeää pitää kiinni kansalaisten perusoikeuksista ja turvata heidän henkilökohtaista tietosuojansa lakisääteisesti. Euroopan poliisien ja rajavartiolaitosten piirissä tapahtuvaa tiedonvaihtoa on kuitenkin lisättävä.

Unionin kansalaisilla on kaikissa tilanteissa oltava oikeus tarkistaa mitä tietoja kansalliset viranomaiset ovat luovuttaneet heistä unionin yhteistyörakenteisiin ja vaatia tarpeettomaksi katsomiaan tietoja poistettavaksi.

Unionin yhteistyöpöytäkirjat ulkovaltojen kanssa kansalaisten tietojen luovuttamisesta ilman heidän omaa suostumustaan on todettava perussopimusten vastaisiksi ja niistä on luovuttava.

Kansalaisten vapaata liikkumista unionin sisällä saa rajoittaa vain oikeuden päätöksellä.

Europolin voimavaroja talousrikollisuuden sekä huume- ja ihmiskaupan torjumisessa on kasvatettava.

Ilmastonmuutoksen myötä yllättävät luonnon katastrofit ovat aikaisempaa suurempi uhka. Täten jäsenvaltioiden on osoitettava unionille resursseja jäsenvaltioiden yhteisen avun osoittamiseen esim. hallitsemattomien metsäpalojen, tuhoisten tulvien tai merkittävää tuhoa aiheuttavien myrskyjen tuhojen minimoimiseen. Unionin on myös varauduttava luonnonkatastrofien yleistymisen ja globalisaation tiivistymisen myötä kasvaneeseen maailmanlaajuisen pandemian uhkaan.

Unionin on parannettava valmiuttaan auttaa nopeasti luonnonkatastrofin kohdannutta jäsenvaltiotaan.

Unionin on sijoitettava enemmän varoja pandemioiden lääketieteelliseen tutkimukseen.

Unionin on taattava jäsenvaltioidensa huoltovarmuus kaikissa oloissa.

6.3 Puolustuspolitiikka

Suomen tulee olla aktiivisesti mukana EU:n puolustuspolitiikkaan liittyvässä päätöksenteossa ja kehittämisessä. Puolustuksen kansallisiin kysymyksiin tulee jatkossakin kuulua myös sotilaallisesta liittoutumisesta päättäminen.

Unionin on tuettava jäsenvaltioitaan kustannustehokkaampien puolustusjärjestelmien kehittämisessä.

Jäsenvaltioiden yhteistyötä puolustusmateriaalihankinnoissa ja sotilaskoulutuksessa on entisestään tiivistettävä.

Unionin jäsenvaltioiden on myös rauhanoloissa vaihdettava meri- ja ilmavalvontajärjestelmiensä tilannekuvaa ja tiedustelutietoja keskenään.

EU:n Lissabonin sopimuksen turvatakuut vakauttavat Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Turvatakuut eivät kuitenkaan edellytä jäsenmaiden NATO-jäsenyyttä.

YHTEENVETO

Demokratian ja tasa-arvon toteutuminen on yhteinen vastuumme, jota ei ole mahdollista toteuttaa keskittymällä vain omaan kansallisvaltioon tai sen lähipiiriin. Euroopan unioni toteuttaa kansainvälistä järjestystä ylikansallisella lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovallan verkostolla.

Sosialidemokraattisten Nuorten velvollisuus on tehdä Euroopan unionista projekti rauhan, demokratian, ihmisoikeuksien ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta. Asiakirjaamme kootut teemat ja niiden painotukset ovat vankka perusta oikeudenmukaiselle ja tasa-arvoiselle eurooppalaiselle ja maailmanlaajuiselle yhteisölle.

Kopioitu 12.11.2012 tilanteessa osoitteesta

<http://demarinuoret.fi/kategoria/arvot/>

Poliittinen julistus
Periaateohjelma
Perusopetusohjelma
Asuntopoliittinen ohjelma
Ympäristöasiakirja
Tasa-arvoasiakirja
Tietoyhteiskunta-asiakirja
Kansainvälispoliittinen asiakirja
Euroopan Unioni -asiakirja
Poliittinen ohjelma

11.06. Arvo-tekstit

Poliittinen ohjelma

TASA-ARVO JA IHMISTEN YHDENVERTAISUUS

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet ovat sosialidemokraattisen ideologian perusta. Kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia ja kaikilla on oltava mahdollisuus hyvään ja ihmisarvoiseen elämään. Tämä vaatii taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien vahvistamista. Eri politiikanlohkojen keskeisenä tehtävänä on tasa-arvon edistäminen pohjoismaista hyvinvointivaltiota vahvistamalla. Syrjivät yhteiskunnalliset rakenteet on purettava. Positiivisen erityiskohtelun avulla varmistetaan erilaisten ihmisten täysivaltaiset mahdollisuudet toimia yhteiskunnassa. Sukupolvien ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä vähemmistöjen oikeuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Globaali tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus on otettava nykyistä paremmin huomioon poliittisessa päätöksenteossa.

Sukupolvien välinen tasa-arvo

Eri sukupolvet ja ikäryhmät ovat monella tavalla eriarvoisessa asemassa toisiinsa nähden. Eriarvoisuus näkyy etenkin työmarkkinoilla, eläkepoliittisissa ratkaisuisissa, palveluiden saatavuudessa ja toimeentulossa. Kaikilla yhteiskunnan jäsenillä on oltava yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet hyvään elämään iästä riippumatta.

Vaikka lapset ovat riippuvaisia huoltajistaan, hekin ovat yhteiskunnan toimijoita, joilla on oma tahto ja vakavasti otettavat mielipiteet. Lapset on osallistettava erityisesti heitä koskevaan päätöksentekoon.

Nuorten aseman parantamiseksi on kiinnitettävä huomiota etenkin koulutukseen ja työelämään. Maksuton koulutus on turvattava kaikilla koulutusasteilla ja lukukausimaksukokeilut on lopetettava.

Nuorten ja opiskelijoiden toimeentuloa on parannettava opintotukea ja vähimmäisetuuksia korottamalla sekä poistamalla vanhempien tulojen vaikutus opintotuesta. Asumisen kustannusten nousuun pitää puuttua lisäämällä kohtuuhintaista vuokra-, nuoriso- ja opiskelija-asuntotuotantoa. Nuorten yhteiskunnallista osallisuutta voidaan parantaa kasvattamalla yhteiskuntaopetuksen määrää ja laatua peruskoulussa, toisella asteella ja korkeakouluissa. Kaikille nuorille on taattava työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka. Nuorten asemaan työmarkkinoilla on kiinnitettävä nykyistä paremmin huomiota, niin palkkauksen kuin työehtojen osalta. Samasta työstä kuuluu saada sama palkka iästä riippumatta. Harjoitteluajan palkkaloukkuihin on puututtava.

Vanhempien sukupolvien asemaa on parannettava lisäämällä sosiaali- ja terveystalouden resursseja sekä puuttamalla vanhuusajan taloudellisiin ja sosiaalisiin eroihin. Tavoitteena on oltava yhteiskunta, jossa yksikään vanhus ei koe taloudellista tai sosiaalista turvattomuutta.

Kaikissa eläkepoliittisissa ratkaisuissa on otettava huomioon sukupolvien välinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Vanhempien ikäpolvien suhteettomia eläke-etuja ja matalaa eläköitymisikää ei saa maksattaa nykyisten ja tulevien työntekijöiden eläkkeiden kustannuksella. Kohtuuttomiin ikäleikkureihin tulee puuttua välittömästi ja nuoret on otettava mukaan eläkepolitiikkaan sen suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa.

Sukupolvien tasa-arvon edistäminen

Opintotukea sekä vähimmäisetuuksia on korotettava ja kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa lisättävä merkittävästi

Nuorten matalapalkkaukseen on puututtava ja estää ikään perustuvien palkkamallien käyttöönotto

Sosiaali- ja terveydenhuollon resursseja on lisättävä

Kaikissa eläkepoliittisissa ratkaisuissa on otettava huomioon sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja ikäleikkureihin on puututtava välittömästi

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sukupuolten välinen epätasa-arvo johtuu yhteiskunnan rakenteista, kulttuurillisista ja sosiaalisista odotuksista ja normeista. Keskeiset yhteiskuntamme tasa-arvoepäkohdat kohdistuvat sukupuolten erilaiseen työmarkkina-asemaan sekä vanhemmuuden ja sen kustannusten epätasaiseen jakautumiseen.

Palkkakuilujen kaventamiseksi tarvitaan kunnianhimoinen ja konkreettinen valtakunnallinen palkkatasa-arvo-ohjelma sekä samapalkkaisuutta edistäviä keskitettyjä työmarkkinaratkaisuja.

Vanhempainvapainvapaat on jaettava nykyistä tasaisemmin molemmille vanhemmille ja vanhemmuuden kustannukset tasaisesti kaikkien työnantajien kesken. Samalla on taattava, että yksinhuoltajien sekä samaa sukupuolta olevien vanhempien perheissä on vastaavat oikeudet kuin kahden vanhemman perheissä. Julkiset hoivapalvelut, erityisesti lasten korkealaatuinen, maksuton julkinen päivähoido, ovat korvaamattomia sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kannalta.

Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma toimeenpannaan täysimääräisenä. Sen riittävä resursointi varmistetaan valtion budjetista. Ensi- ja turvakodit tunnustetaan yhteiskunnallisesti merkittäväksi toimijaksi ja niitä tulee tukea julkisista varoista pysyväisluonteisesti.

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen

Suomeen on laadittava konkreettinen palkkatasa-arvo-ohjelma, joka mahdollistaa sukupuolten

väliden palkkaerojen poistamisen 2025 mennessä

Sukupuolten välinen tasa-arvo on otettava johtavaksi periaatteeksi kaikissa palkkaratkaisuissa Perhevapaista aiheutuvat kustannukset on jaettava kaikkien työntekijöiden kesken ja perhevapaissa otettava käyttöön 6+6+6-malli

Kotihoitotukijärjestelmää on muutettava ja kotihoidon kuntalisistä luovuttava

Julkisen päivähoiton saatavuus ja maksuttomuus on turvattava

Sukupuolisensitiivinen opetus on kirjattava opettajankoulutuksen tavoitteisiin.

Suomessa siirryttävä sukupuolineutraaliin puolerahoitukseen siten, että puoluetuesta naistoimintaan kohdennettava 10 % on jatkossa kohdennettava puolueen yleiseen tasa-arvotyöhön.

Vähemmistöjen oikeudet

Suomessa on muun muassa EU:n ainoa alkuperäiskansa, vammaisryhmiä, kieli- ja kulttuurivähemmistöjä sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä. Kaikilla Suomessa asuvilla on oltava yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet hyvään ja ihmisarvoiseen elämään sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Fyysinen tai henkinen vamma ei saa määrittää ihmisen kykyä toimia yhteiskunnassa. Suomen on ratifioitava YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Vammaispalvelulain toteutumisen valvontaa ja vammaisten mahdollisuuksia päättää itseään koskevista asioista on parannettava. Tähän liittyy olennaisesti sekä tarvittavan avun ja avustajien saatavuus että esteettömyys ja vammaisten erityistarpeiden huomiointi eri palveluiden yhteydessä.

Jokaista ihmistä on kohdeltava yhdenvertaisesti ja ihmisarvoa kunnioittaen etnisestä, kulttuurisesta ja uskonnollisesta taustasta sekä kielestä riippumatta. Kaikille Suomessa asuville ja työskenteleville on turvattava riittävä toimeentulo, reilut työehdot ja yhtäläinen mahdollisuus palveluihin kielestä ja taustasta riippumatta.

Maahanmuutto on mahdollisuus. Sen reunavaikutuksia on ehkäistävä puuttamalla työelämän ongelmiin kuten kaksien työmarkkinoiden syntyyn ja kotouttamisen puutteisiin. Yhdenjaksoisia kieliopintoja on laajennettava ja lisättävä. Kaikenlaiseen syrjintään on puututtava nopeasti ja tehokkaasti. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten naisten ja nuorten asemaa ja osallisuutta on parannettava tukemalla heidän kieliopintojaan, koulutustaan ja pääsyä työmarkkinoille. Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen osallisuuteen yhteiskunnassa kiinnitetään erityistä huomiota. Jokaisella on oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Kouluikäisille lapsille on turvattava mahdollisuus opiskella omaa äidinkieltään. Tämä tukee myös muuta oppimista.

Alkuperäiskansan asema on heikko ja kaikki kolme Suomessa puhuttua saamenkieltä ovat uhanalaisia. Suomessa on parannettava alkuperäiskansan asemaa ja varmistettava kielen ja kulttuurin jatkuvuus. Suomen on ratifioitava YK:n alkuperäiskansasopimus ILO169.

Yhteiskunnan heteronormatiivisuudesta on päästävä eroon. Avioliittolaki on muutettava tasa-arvoiseksi siten, että se turvaa samat oikeudet hetero- ja homopareille. Sukupuoli- ja seksuaalinäkökulma on otettava nykyistä paremmin huomioon yhteiskunnassa ja julkisissa palveluissa kuten koulutuksessa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Intersukupuolisten lasten ihmisoikeudet on turvattava hoitokäytäntöjä muuttamalla. Transsukupuolisiin ihmisiin kohdistuviin ihmisoikeusloukkauksiin on puututtava välittömästi translakia muuttamalla. Suomen henkilöllisyystodistuksessa tulee olla mahdollisuus olla määrittämättä sukupuolta tai määrittellä sukupuoleksi ”muu”.

Vähemmistöjen oikeuksien turvaaminen

Suomen on ratifioitava YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja vammaispalvelulain toteutumisen valvontaa on kiristettävä

Suomen on ratifioitava YK:n alkuperäiskansasopimus ILO169.

Henkilökohtaisten avustajien sekä omaishoitajien asemaa ja toimeentuloa on parannettava
Julkisissa tiloissa ja kulkuneuvoissa on huomioitava esteettömyys ja erilaisten vammaisryhmien tarpeet

Viranomaisten resursseja syrjinnän vastaiseen työhön ja työmarkkinoiden valvontaan pitää lisätä
Maahanmuuttajataustaisten naisten erityistarpeet huomioidaan kotoutumisajan kieliopintojen järjestelyissä ja sen jälkeisessä muussa koulutuksessa.

Kielivähemmistöille on turvattava oikeus saada palveluita omalla kielellään ja kouluikäisille lapsille mahdollisuus opiskella omaa äidinkieltään.

Avioliittolaki on muutettava tasa-arvoiseksi ja translakia on muutettava siten, ettei sukupuolen vahvistaminen edellytä muun muassa lisääntymiskyvyttömyyttä

Viranomaisten asiantuntemusta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä on parannettava ja näkökulma otettava huomioon koulutuksessa

Intersukupuolisten lasten asemaa on parannettava hoitokäytäntöjä muuttamalla

TALOUSPOLITIikka

Nykyinen sääntelemättömiin markkinoihin perustuvan talousjärjestelmä on osoittautunut kriisialttiiksi, eriarvoistavaksi ja ekologisesti kestävämmäksi. Tilalle tarvitaan tasa-arvoa ja hyvinvointia edistävä ja globaalia eriarvoisuutta poistava talous- ja yhteiskuntamalli. Jokaisella, myös tulevilla sukupolvilla, on oltava mahdollisuudet hyvään koulutukseen, turvalliseen elämään, työhön ja riittävään toimeentuloon sekä puhtaaseen ympäristöön. Talousjärjestelmä pitää rakentaa näitä tavoitteita tukeväksi.

Kohti kestäväää talousjärjestelmää

Talous on globaalia, minkä vuoksi tarvitsemme ylikansallista talouden hallintaa ja sääntelyä. Nykyinen sääntelemättömiin markkinatalouteen perustuva malli on osoittautunut kriisialttiiksi sekä tehottomaksi köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisen työkaluna. Säännöllisesti toistuvat talouskriisit rasittavat yhteiskuntien vakautta, työllisyyttä ja ihmisten hyvinvointia. Jatkuvaan materiaaliseen kasvuun tukeutuva yhteiskunta-ajattelu on epärealistista ja kuormittaa ympäristöä kohtuuttomasti.

Politiikan avulla on voitava määritellä taloudellisen kehityksen suunta ja tavoitteet. Poliittisen järjestelmän on käytettävä nykyistä vahvemmin taloudellista ohjausvaltaansa markkinatalouden kielteisten vaikutusten hillitsemiseksi. Euroopan unionin on edistettävä kansainvälisen finanssitransaktioveron käyttöönottoa, veroparatiisitalouden kitkemistä, pankki- ja rahoituslaitosten tiukempaa valvontaa ja estettävä Euroopan sisäistä vahingollista verokilpailua. Veropakolaisuudesta on rangaistava epäämällä esimerkiksi ulkomailla asuvilta huippu-urheilijoilta oikeus käyttää Suomen maatunnuksia kilpaillessaan.

Talous tulee nähdä välineenä ihmisten eriarvoisuuden ja köyhyyden poistamisessa sekä halutun yhteiskuntajärjestelmän kuten pohjoismaisen hyvinvointimallin tukemisessa. Taloutta ei saa eriyttää muusta yhteiskunnallisesta toiminnasta tai päätöksenteosta. Talousjärjestelmän tulee vahvistaa työpaikkojen syntyä.

Kestäväään talousjärjestelmään

Taloukasvun täytyy olla sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä
Kansainvälinen finanssitransaktiovero on otettava käyttöön
Pankki- ja rahoituslaitosten valvontaa on tiukennettava ja veroparatiisitalouteen on puututtava välittömästi
Euroopan sisäistä verokilpailua on ehkäistävä muun muassa harmonisoimalla yhteisöverokantoja
Poliittista talousohjausta tulee vahvistaa

Valtion talouspolitiikka

Kestävällä ja oikeudenmukaisella talouspolitiikalla varmistetaan ihmisten taloudellinen ja sosiaalinen tasa-arvo sekä pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittäminen. Tämän vuoksi sitä ei voi irrottaa muusta yhteiskuntapolitiikasta, etenkin työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta. Valtion taloudenpidon pitää olla läpinäkyvää, vastuullista ja pitkäjänteistä. Julkisen talouden kestävyysvajeeretiikasta hyvinvointipalvelujen leikkausten oikeuttajana pitää päästä eroon. Samalla painopistettä on siirrettävä talous-, työllisyys- ja elinkeinopoliittisten rakenteiden tarkasteluun. Huoltosuhteesta ja ikärakenteesta aiheutuviin ongelmiin on puututtava pidentämällä työuria. Työttömyyden vähentämiseksi on työtä jaettava nykyistä enemmän. Tämä vaatii myös nykyisen sosiaaliturvajärjestelmän uudelleen arviointia ja kannustinloukkujen purkamista.

Harmaata taloutta ei tule missään määrin hyväksyä. Valtion tulee luoda kaikki yritykset ja työnantajat kattava järjestelmä, joka mahdollistaa harmaata työtä teettävien yritysten ja työnantajien tunnistamisen. Harmaan työn sanktioita veronkierrosta ja työntekijöiden oikeuksien polkemisesta on kovennettava. Siten harmaan työn teettämisestä tulee aidosti kannattamatonta. Viranomaisten on voitava tehokkaammin puuttua harmaan työn teettämiseen.

Toimiva talous nojaa vahvaan ja kestäväan elinkeinorakenteeseen, korkeaan työllisyysasteeseen sekä laadukkaaseen ja muutoksia ennakoivaan koulutusjärjestelmään. Valtiontalouden alijäämää on vähennettävä asteittain. Tämä vaatii kokonaisveroasteen korottamista ja maltillisia leikkauksia. Veronkorotukset on tehtävä siten, että ne johtavat tuloerojen kaventumiseen. Leikkauksien kohdistamisessa tulee ensisijaisesti tarkastella liiallisia verovähennys- ja yritystukijärjestelmiä Yritystukijärjestelmää viettävä innovatiivisten pk-yritysten tukemiseen. Lisäksi tukien vaikuttavuuden seuranta on lisättävä.

Vakaaseen valtionalouteen

Talouspolitiikan on oltava hyvinvointipolitiikkaa tukevaa

Valtionalouden pidemmän aikavälin kestävyyttä on parannettava pidentämällä työuria ja nostamalla työllisyysastetta

Valtion alijäämää on vähennettävä nostamalla veroastetta ja tekemällä maltillisia oikeudenmukaisesti kohdennettuja menoleikkauksia

Talous- ja veropolitiikan keskeisenä tehtävänä on oltava elinkeinorakenteen muutoksen ja työllisyyden tukeminen sekä tuloerojen kaventaminen

Harmaa talous on kitkettävä kaikin mahdollisin keinoin. Harmaan työn sanktioita veronkierrosta ja työntekijöiden polkemisesta on kovennettava

Julkisen hallinnon rakenteiden uudistamistyötä on jatkettava

Veropolitiikka

Verotuksen painopistettä on siirrettävä tuloeroja kaventamaan suuntaan. Tämä on välttämätöntä hyvinvointierojen kaventamiseksi ja pohjoismaisen mallin vahvistamiseksi. Tavoitteena tulee olla kaikkien tulojen verotuksen harmonisointi eli nykyisen tuloluokittain eriytetyn järjestelmän

muuttaminen siten, että ansio-, pääoma-, eläke- ja muita tuloja verotetaan saman progressiivisen verotaulukon mukaan. Vähävaraisten verotusta on kevennettävä ja yleistä oikeustajua loukkaavaa verosuunnittelua on vaikeutettava. Tuloverojen osuutta verotuksesta on kokonaisuudessaan kasvatettava. Työllisyysasteen nostoon on puututtava siihen tähtäävällä talouspolitiikalla.

Valtiontaloutta heikentävää laajaa verovähennysjärjestelmää on järkeistettävä. Esimerkiksi asuntolainojen korkojen verovähennysoikeutta ja asuntojen myyntivoittojen verovapautta on rajattava. Kulutuksen verotuksella tulee olla aidosti ohjaava vaikutus esimerkiksi ekologisempien ja terveyttä edistävien kulutusratkaisujen suuntaan. Yleistä arvonlisäveroa ei tule kiristää.

Veropohjaa on laajennettava ottamalla käyttöön uusia veromuotoja kuten pankkivero ja windfall-vero. Jäteveroja on lisättävä esimerkiksi erilaisten pakkausverojen muodossa. Lentopetrolin verovapaus poistetaan ja vero kerätään EU:n toimesta. PK-yritysten kasvuhakuisuutta tuetaan verokannustimin.

Oikeudenmukaiseen verotukseen

Ansio-, pääoma- ja eläketulojen verotus on harmonisoitava ja niitä on verotettava saman progressiivisen verotaulukon mukaan

Tuloverotusta on kiristettävä maltillisesti

Verojärjestelmää on järkeistettävä verovapaus- ja vähennysoikeuksia karsimalla

Yleistä arvonlisäveroa ei tule kiristää

Veropohjaa on laajennettava ottamalla käyttöön pankkivero, windfall-vero ja uusia jäteveromuotoja

KUNTA- JA ALUEPOLITIikka

Kunnat ovat merkittävä osa suomalaista yhteiskuntaa ja ihmisten arkea. Ne ovat vastuussa keskeisistä hyvinvointivaltion perustehtävistä. Kuitenkin usealla kunnalla on huomattavia vaikeuksia hoitaa pakollisia tehtäviään ja kansalaiset ovat ajautuneet monissa osissa Suomea eriarvoiseen asemaan. Kaikilla Suomessa asuvilla on oltava yhtäläiset oikeudet hyvinvointipalveluihin ja hyvään elämään sekä mahdollisuudet työhön ja toimeentuloon. Varat hyvinvointivaltion turvaamiseksi on kerättävä oikeudenmukaisesti. Tämä koskee myös kuntia. Samalla lähidemokratia on turvattava.

Kunta- ja aluerakenne

Kuntia on kehitettävä niiden yksilölliset omaisuudet ja paikalliset lähtökohdat huomioiden. Kaupunkiseutuja ja maaseutumaisia kuntia on kehitettävä ja ohjattava eri tavoin niiden yksilölliset ominaisuudet ja paikalliset lähtökohdat huomioiden. Metropolialueen kehittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kuntarakenteen kestävyyttä ei ratkaista kuntien lukumäärällä vaan turvaamalla niiden taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset vastata asukkaidensa palvelutarpeisiin. Kuntarakennetta on kehitettävä siten, että kaikki Suomen kunnat kykenevät selviytymään lakisääteisistä tehtävistään ja tarjoamaan asukkailleen tärkeät peruspalvelut. Tavoitteena on oltava riittävän suuret työssäkäyntialueisiin pohjautuvat kunnat, joiden selviytyminen ei ole riippuvainen vain valtiollisesta tuesta.

Kaupunkiseutujen kehittämisen tärkeimmät kysymykset koskevat maankäyttöä, asumista ja liikennettä sekä lähidemokratian toteutumista. Kaupunkiseutujen yhdyskuntarakennetta on kehitettävä kestävä kehityksen mukaisesti muun muassa keskittämällä asumista ja rakentamista joukkoliikenneyhteyksien varteen. Kaupunkialueiden kuntien välistä haitallista verokilpailua on

hillittävä ja maankäytön suunnittelun yhteistyötä ja koordinoitua parannettava. Lainsäädäntöä on uudistettava siten, että suurille kaupunkiseuduille on laadittava yhteinen yleiskaava pääkaupunkiseudun kuntien tavoin. Valtion roolia kaupunkiseutujen kehittämisessä on kasvatettava nykyisten aluekehittämistavoitteiden puitteissa. Asukkaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia on parannettava ottamalla käyttöön uusia kuntademokratian malleja kuten kaupunginosavaltuustoja sekä mahdollistamalla suorat kunnalliset kansanäänestykset. Kuntien tulee myös taata kattava osallistamisjärjestelmä nuorille.

Metropolialue on keskeisessä roolissa koko Suomen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden veturina. Helsingin metropolialueelle luodaan kuntien lisäksi hallinnollinen metropolimalli, joka pystyy samanaikaisesti hyödyntämään alueen voimavarat ja lisäämään yhteistä sitovaa päätöksentekoa. Metropolimallin lähtökohtana on, että metropolille luodaan yhteinen demokraattinen hallinto, jolle erikseen päätetään tehtävät, toimivalta ja hallintomalli. Metropolihallinnon päätökset olisivat kuntia sitovia. Lähipalveluista on päätettävä kunnissa, lähellä kuntalaisia, mutta ratkaisut isoihin kuntarajat ylittäviin kysymyksiin on sitä vastoin löydyttävä metropolitasolta.

Kestävä kunta- ja aluerakenne

Kuntarakennetta on kehitettävä eri alueiden ja kuntien yksilölliset lähtökohdat huomioiden Kuntarakenteen uudistuksen tavoitteena tulee olla riittävän suuret työssäkäyntialueisiin perustuvat kunnat

Kaupunkiseutujen yhdyskuntarakennetta on keskitettävä joukkoliikenneyhteyksien varteen ja hajarakentamista on hillittävä maankäytön suunnittelun ohjauksen ja kaavoituksen keinoin Lainsäädäntöä on uudistettava siten, että suurille kaupunkiseuduille laaditaan lakisääteisesti yhteinen yleiskaava

Helsingin metropolialuetta on kehitettävä siten, että se muodostaa hallinnollisen kokonaisuuden ja samalla on huolehdittava lähidemokratian toteutumisesta

Kunnalliset palvelut

Kuntien on huolehdittava keskeisistä hyvinvointipalveluista kuten peruskoulutuksesta, perusterveydenhuollosta ja keskeisistä sosiaalipalveluista. Kuntien toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten pitää olla näiden tehtävien tasalla. Kunnallisissa palveluissa on kiinnitettävä huomiota etenkin palvelujen saatavuuteen ja lähidemokratian toteutumiseen.

Kunnallisten hyvinvointipalveluiden on perustuttava laajaan ja kestäväan julkiseen palvelutuotantoon, jota yksityisen sektorin palvelut voivat täydentää. Laajamittainen yksityistämistä ja ulkoistamiskehitys on pysäytettävä. Julkisten palveluiden laatua on parannettava ohjaamalla kunnille riittävästi resursseja palvelujen järjestämiseen ja luomalla läpinäkyviä sektorikohtaisia kustannusrakennemalleja. Samalla yksityisille palvelutuottajille ohjattuja varoja on suunnattava nykyistä enemmän julkiselle sektorille. Kela-korvausoikeus yksityisistä terveystalvakuista on poistettava ja palvelusetelimallin käyttö on lopetettava asteittain.

Palvelumaksut eivät saa estää kansalaisia käyttämästä peruspalveluita. Terveyskeskusmaksut on poistettava, koska ne muodostavat marginaalisen osan kuntien tuloista, mutta rasittavat kohtuuttomasti vähävaraisten ihmisten taloutta ja estävät palveluiden piiriin hakeutumista. Julkisten terveystalvakuisten järjestämistä ja rahoitusvastuu tulee olla samassa organisaatiossa, jotta näihin liittyvästä osatimoinnista päästään eroon.

Toimeentulotuen maksatus on siirrettävä kunnilta Kelalle. Valtion on huolehdittava palvelujen rahoituksesta aina kun kunnille annetaan uusia palveluvelvoitteita. Valtion rahoitusosuutta sosiaali-

ja terveydenhuollon kokonaismenoista on kasvatettava asteittain.

Kunnallisten palveluiden turvaaminen

Kuntien on tulevaisuudessakin huolehdittava keskeisistä hyvinvointipalveluista

Kunnallisten palveluiden on perustuttava laadukkaaseen julkiseen palvelutuotantoon

Yksityisten terveystalvutarjoajien Kela-korvaukset on poistettava ja palvelusetelimalli lopetettava asteittain

Terveyskeskusmaksut on poistettava

Toimeentulotuen maksatus on siirrettävä kunnilta Kansaneläkelaitokselle

Kuntatalous

Keskeinen kuntataloutta rasittava tekijä on kuntien laaja palvelujen järjestämisvastuu ja heikko rahoituspohja. Kuntien verotusoikeus on keskeinen kunnallisen itsehallinnon turvaaja, mutta suhteellinen kunnallisvero rasittaa liikaa yhteiskunnan vähävaraisia.

Kuntien rahoituspohjan on oltava monipuolinen ja aktiiviseen taloudenhoitoon kannustava.

Kuntatalouden tervehdyttämiseksi kuntien omaa verotusoikeutta on vahvistettava ja

tukiriippuvuutta vähennettävä. Verotulojen tasausjärjestelmää, jossa vähemmistö kunnista rahoittaa enemmistöä, on tarkasteltava kriittisesti.

Valtionosuudet eivät ole pysyneet kunnille määrättyjen tehtävien tasalla. Niitä on korotettava tulevaisuudessa asteittain. Valtionosuusjärjestelmä on muutettava koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelujen osalta korvamerkityksi, jotta peruspalvelut on turvattu eri puolilla Suomea. Ennaltaehkäisevien palvelujen saatavuuden parantamiseksi on luotava oma korvamerkitty valtionosuusluokkansa.

Kunnallisverotus on muutettava aidosti progressiiviseksi ja kunnallinen perusvähennys on

poistettava. Kuntien veropohjaa on vahvistettava säilyttämällä kuntien osuus yhteisöveron tuotoista sekä ohjaamalla osa pääomatuloveroista kunnille. Jäteveron tuotto on siirrettävä kunnille.

Vakaa kuntatalous

Kuntien verotusoikeutta on vahvistettava ja tukiriippuvuutta vähennettävä

Valtionosuuksia on kasvatettava maltillisesti

Valtionosuusjärjestelmä tulee muuttaa koulutus-, sosiaali- ja terveystalvuiden osalta korvamerkityksi

Ennaltaehkäisevien palvelujen rahoitus on turvattava luomalla näille oma korvamerkitty valtionosuusluokka

Kunnallisvero on muutettava progressiiviseksi ja kunnille on ohjattava osa pääomatuloverojen tuotoista

YMPÄRISTÖ-, ILMASTO- JA ENERGIAPOLITIikka

Kestävällä ympäristö-, ilmasto- ja energiapolitiikalla turvataan sukupolvien välinen

oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus. Työ puhtaamman ja monimuotoisemman ympäristön

luomiseksi lähtee konkreettisista paikallisista ja kansallisista toimista, mutta myös kansainvälistä

sääntelyä ja sopimuksia tarvitaan. Kansainvälisen yhteistyön tarve korostuu etenkin

ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Ilmastotavoitteisiin vastaaminen on keskeisin

ympäristöpoliittinen haasteemme luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämisen rinnalla.

Ympäristöpolitiikka

Keskeisenä ympäristöpoliittisena tavoitteena on kansallisesti ja globaalisti oltava luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttäminen. Jotta tavoitteessa onnistutaan, on näkökulman läpileikattava kaikki politiikan sektorit ja päätöksentekotasot. Keskenään ristiriidassa olevat tuki- ja suojelujärjestelmät on muutettava ja yhdenmukaistettava monimuotoisen luonnon turvaamista tukevaksi. Metsien- ja vesistöjensuojelu, soiden ennallistaminen ja suojelu sekä lajien sukupuuton pysäyttäminen vaativat nykyistä voimakkaampia rahallisia ja toiminnallisia panostuksia yhteiskunnalta.

Toisena merkittävänä askelena kohti kestävästä ympäristöpolitiikkaa ja yhteiskuntaa on luonnonvarojen kulutuksen kääntäminen laskuun. Materiaaliseen kulutukseen pohjautuvan jatkuvan taloudellisen kasvun ideologia on kyseenalaistettava. Jätteiden kierrätysastetta on nostettava. Yhteiskuntajätteen määrä tulee laskea opastamalla ja velvoittamalla kansalaisia kierrättämään oikein. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ruokajätteen määrän laskuun. Elintarvikkeiden pitkä tuotantoketju rasittaa luontoa pakkausjätteitä enemmän. Elintarvikkeet tulisi hyötykäyttää eikä heittää kaatopaikalle.

Ympäristö-, ilmasto- ja energiapolitiikalla on suora vaikutus tulevien sukupolvien elin- ja toimintamahdollisuuksiin. Ympäristökysymyksissä poliittisen päätöksenteon on perustuttava kattavaan, laadukkaaseen ja riippumattomaan tieteelliseen tutkimukseen etujärjestöpolitiikoinnin sijasta.

Luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttäminen
 Taloudellisia ja toiminnallisia resursseja on lisättävä suhteellisesti ja reaalisesti
 Luonnonsuojelun kanssa ristiriidassa olevat tukijärjestelmät tulee purkaa tai muuttaa etenkin maa- ja metsätaloudessa
 Ympäristöministeriön ja ympäristöhallinnon asemaa on vahvistettava
 Ympäristöjärjestöjen toimintamahdollisuudet on turvattava
 Lajien suojelua on tehostettava
 Jätteiden kierrätysastetta on nostettava

Ilmasto- ja energiapolitiikka

Ilmastopolitiikan keskeisenä tavoitteena tulee edelleen olla maailmanlaajuisen sitovan ilmastopimuksen luominen. Teot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on pantava käytäntöön välittömästi. Kansallisena tavoitteena on oltava päästöjen vähentäminen 40 prosentilla vuoteen 2020 mennessä ja hiilineutraali Suomi vuoteen 2050 mennessä. Euroopan tasolla on säädettävä ilmastodirektiivi, joka velvoittaa jäsenmaita kansallisten ilmastolakien säätämiseen ja suunnitelmalliseen päästöjen vähentämiseen. Kehittyvien maiden energiapolitiikkaa on kehitettävä tutkimus- ja kehitysyhteistyössä, jossa etsitään aluelähtöisiä, kestäviä energiaratkaisuja.

Hiilineutraali yhteiskunta vaatii paitsi päästöjen vähentämistä myös hiilivarastojen vahvistamista. Metsien ja soiden suojelulla on kansallisesti merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

Ilmastotavoitteiden toteuttaminen vaatii edistyksellistä, vastuullista ja yhteistä eurooppalaista energiapolitiikkaa. Tavoitteena tulee olla täysin uusiutuva sähköntuotanto Euroopassa vuoteen 2050 mennessä. Tämä vaatii paitsi yhteistä energiapolitiikkaa, yhteisten älykkäiden sähköverkkojen rakentamista ja energiansäästö- ja -tehokkuuden toteuttamista myös fossiilisten polttoaineiden ja turpeenpolton lopettamisen ohjelman. Kansallisella tasolla siirtyminen kestävään

energiantuotantoon ja -kulutukseen on pantava täytäntöön nopeutetulla aikataululla.

Kestävä ilmasto- ja energiapolitiikka

Turpeenpoltosta on luovuttava vuoteen 2025 mennessä ja siirryttävä hallitusti uusiutuvaan energiantuotantoon 2050 mennessä

Hiilivarastoja on vahvistettava metsä- ja suoalueiden suojelua tehostamalla CHP-laitosten ja kaukolämpövoimaloiden standardit on muutettava turvevapaiksi

Sähköverkot on muutettava kulutukseen sekä yksityiseen sähköntuotantoon ja -syöttöön reagoiviksi
Energian säästöä ja tehokkuutta on lisättävä muun muassa nollaenergiarakentamiseen velvoittamalla

Liikennepolitiikka

Liikenteen toimivuuden turvaamiseksi on liikennepolitiikkaa harjoitettava pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja priorisoiden. Liikennettä ja liikkumista on kehitettävä painottaen joukkoliikennettä ja muuta ympäristöä vähemmän kuormittavaa liikkumista.

Liikennepolitiikan keskiössä on oltava raideliikenteen kehittäminen ja sujuvoittaminen. Junaliikenteen pitää olla aidosti ihmisten liikkumisen mahdollistava julkisin varoin tuettu kohtuuhintainen ja laadukas joukkoliikennemuoto. Tämä edellyttää valtion omistajaohjauksen tarkistamista ja vaalikaudet ylittävän rataverkon investointiohjelman luomista. Jäämeren ratayhteys on rakennettava ja lähiraideliikenteestä on tehtävä toimiva osa suurimpien kaupunkiseutujen joukkoliikennejärjestelmää. Joukkoliikennelippujärjestelmät on uudistettava yhteiseksi ja yksinkertaiseksi lippujärjestelmäksi.

Joukkoliikenteen resurssien turvaamiseksi on kaupunkiseuduilla mahdollistettava erilaisten tienkäyttömaksujen käyttöönotto. Tästä saatavat tulot on ohjattava korvamerkittynä alueen joukkoliikenteen kehittämiseen. Joukkoliikenteen saatavuudesta ja toimivuudesta on huolehdittava myös kaupunkien ulkopuolella. Julkisen liikenteen polttoaineverosta on luovuttava.

Joukkoliikenteen kehittäminen

Vaalikaudet ylittävä pitkäjänteinen rataverkon investointiohjelma on luotava

Yhteinen maanlaajuinen joukkoliikennelippujärjestelmä on synnyttävä

Valtion investointitukia on ohjattava raideliikenteen kehittämiseen

Kaupunkiseuduilla on mahdollistettava erilaisten tienkäyttömaksujen käyttöönotto, joiden tuotto ohjataan korvamerkittynä alueen joukkoliikenteen kehittämiseen

Ihmisten tasa-arvoisia liikkumismahdollisuuksia on tuettava ohjaamalla myös haja-asutusalueille joukkoliikennetukia

Maksuttomaan joukkoliikenteeseen on pyrittävä aktiivisesti. Ensin julkisen liikenteen tulee olla maksutonta opiskelijoille ja eläkeläisille

Maa- ja metsätalouspolitiikka

Maa- ja metsätalouspolitiikan on oltava yhdensuuntaista ympäristöpolitiikan kanssa. Maa- ja metsätaloustuotantoon ohjattavat ympäristötuet on muutettava vastikkeellisiksi, ympäristöä kohtuuttomasti kuormittavat tukijärjestelmät on purettava ja maataloustuotantoa on rajoitettava ympäristölle ja etenkin vesistöille haitallisilla sijainneilla. Luomutuotannon osuutta maataloudesta on kasvatettava ja eläintuotannon valvontaa tehostettava hyvien kasvuolojen turvaamiseksi. Metsätaloudessa on siirryttävä avohakkuista kohti jatkuvan kasvatuksen malleja. Samalla siirtymistä kohti kestävä maa- ja metsätaloutta on tuettava ja maatalouden toimintaedellytyksistä huolehdittava. Maataloustukijärjestelmä on uudistettava täysin.

Kestävä maa- ja metsätalouspolitiikka

Ympäristötuet on muutettava vastikkeellisiksi

Ympäristön kannalta haitalliset tukijärjestelmät on purettava ja siirtymistä kestäväan maa- ja metsätaloustuotantoon on tuettava

Luomutuotannon osuutta maataloudesta on kasvatettava ja eläintuotannon valvontaa tehostettava

Avohakkuista on siirryttävä jatkuvan kasvatuksen malleihin

Lannan hyötykäyttö biopolttoaineena ja kierrätys on otettava syöttötariffin piiriin

KANSAINVÄLINEN POLITIIKKA JA EUROOPPA-POLITIikka

Sosialidemokraattiset Nuoret haluaa maailman, jossa kaikki ihmiset ovat vapaita ja tasa-arvoisia. Jotta tämä tavoite voi toteutua, tarvitsemme globaalia solidaarisuutta ja yhteistä oikeudenmukaista politiikkaa. Tarvitsemme kansainvälisiä poliittisia elimiä, joiden kautta maailmaa voidaan rakentaa. Tärkeintä on luoda globaali oikeusjärjestelmä, jonka avulla voidaan puuttua esimerkiksi ihmisoikeuskysymyksiin, kansainväliseen talouteen, työmarkkinoihin sekä ilmastonmuutokseen ja merkittäviin ympäristökysymyksiin. Suomen on tulevaisuudessakin toimittava osana eurooppalaista yhteisöä. Euroopan unionia pitää rakentaa kansainvälistä ja eurooppalaisista lähtökohdista ja luoda siitä täysivaltainen poliittinen toimija. Tämä tarkoittaa parlamentaarisen päätöksenteon vahvistamista, kansallisvaltioiden ylikorostuneen roolin vähentämistä sekä yhteisen eurooppalaisen hyvinvointipolitiikan luomista.

Kansainvälinen politiikka

Kansainvälisen solidaarisuuden ja globaalien oikeudenmukaisuuden edistämiseksi seuraavan vuosikymmenen yksi keskeisimpiä tavoitteita on YK:n vuosituhattavoiteprosessin jatkuvuus. Vuosituhattavoitteet pitäisi toteuttaa vuoteen 2015 mennessä, mutta jo nyt on selvää, että monien tavoitteiden osalta tämä ei tule toteutumaan. Osana YK:n kestäväan kehityksen agendaa tulee muodostaa konkreettinen tavoiteohjelma, jossa työtä köyhyyden poistamiseksi jatketaan.

YK:n on jatkossakin oltava keskeisin kansainvälinen toimija, jonka toiminta perustuu oikeudellisesti sitoviin sopimuksiin. Tavoitteena tulee olla globaalien oikeus- ja tuomioistuinjärjestelmän luominen, jonka avulla kansainvälisiin ongelmiin pystytään puuttumaan. YK on globaalien rauhan ja turvallisuuden varmistaja ja sen tulee toimia nykyistä aktiivisemmin esimerkiksi ydinaseriisunnan edistäjänä. Yksittäisten maiden poliittiset agendat eivät saa heikentää YK:n mahdollisuutta puuttua kansainvälisiin ihmisoikeusrikkomuksiin. Tämä vaatii suojeluvollisuuden vahvistamista ja YK:n turvallisuusneuvoston rakenteiden uudistamista. Nykyinen veto-oikeusjärjestelmä on muutettava määräenemmistö päätöksentekoa tukevaksi. EU:lla tulee olla yhteinen edustaja turvaneuvostossa. Yleiskokouksen asema toimeenpanevana elimenä on turvattava.

Talous- ja työllisyyskysymykset ovat merkittävä osa kansainvälistä vuorovaikutusta ja poliittista toimintaa. Kansainväliseltä yhteisöltä puuttuu halu ja keinot säännellä globaaleja markkinoita ja edistää ihmisten taloudellista tasa-arvoa. Tarvitsemme ylikansallisia rakenteita ja mekanismeja, joiden avulla markkinakapitalistisen talousjärjestelmän ongelmiin kuten veroparatiisitalouteen pystytään puuttumaan. Euroopan on ajettava aktiivisesti kansainvälisen transaktioveron käyttöönottoa ja finanssimarkkinoiden tiukempaa sääntelyä. Maailmanlaajuisista työmarkkinoista on tehtävä oikeudenmukaisemmat. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) asemaa ja resursseja on vahvistettava. Ay-liike on nähtävä keskeisenä globaalina toimijana työläisten aseman parantamisessa. Poliitiikan tavoitteena on lopulta yhdistää kaikki maailman ihmiset päättämään

asioistaan tasavertaisina, samat oikeudet omaavina toimijoina. Keinotekoiset valtioiden väliset rajat on lopulta poistettava.

Kansainvälinen politiikka

Globaali oikeus- ja tuomioistuinjärjestelmä on luotava

YK:n asemaa ja toimintaedellytyksiä on parannettava uudistamalla sen rakenteita ja vahvistamalla sen poliittista mandaattia

Turvallisuusneuvoston rakenteita on uudistettava siirtymällä määräenemmistöpäätöksiin ja takaamalla suojeluperiaatteen toteutuminen

Euroopan on ajettava aktiivisesti kansainvälisen transaktioveron käyttöönottoa ja finanssimarkkinoiden tiukempaa sääntelyä

ILO:n asemaa sekä resursseja on vahvistettava ja ay-liike nähtävä keskeisenä globaalina toimijana työntekijöiden aseman parantamisessa

Globaali hyvinvointivaltio tulee olla kansainvälisen toiminnan tavoitteena

Ulko- kehitys- ja kauppapolitiikka

Suomen ulkopoliittikkaa on harjoitettava osana yhteistä eurooppalaista ulkopoliittikkaa. Suomen tulee toimia kansainvälisen yhteisön aktiivisena jäsenenä ja edistettävä globaalia sosiaalista oikeudenmukaisuutta. EU:n ulkosuhdehallintoa on vahvistettava, jotta Suomella säilyy tulevaisuudessakin mahdollisimman laaja yhteistyöverkosto. Pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittämiseksi ja sen käyttöönoton edistämiseksi pohjoismaista yhteistyötä on edelleen tiivistettävä.

Suomen on oltava edelläkävijä kansainvälisen kehitysyhteistyön rahoituksessa ja nostettava välittömästi kehitysyhteistyömäärärahat 1,0 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Länsimaiden on annettava kehitysmaiden velat anteeksi maksaakseen sosiaalisen ja ekologisen velkansa kehitysmaille. Kehitysyhteistyön painopisteinä pitää olla naisten ja lasten aseman parantaminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja demokratian edistäminen. Suomen on tulevaisuudessakin kannettava globaali vastuunsa pakolaispolitiikan saralla ja pakolaiskiintiöt on nostettava pohjoismaiselle tasolle. On pyrittävä vähentämään pakolaisuutta aiheuttavia kriisejä osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön YK:n kautta.

Kauppapolitiikkaa on toteutettava eettiset ja ympäristönäkökulmat huomioiden. Maailmankaupan tulee perustua globaalisti säänneltyyn vapaakauppaan. Tämän edellytyksenä on kuitenkin maiden keskinäinen yhdenvertaisuus ja vakaa asema. Kehitysmaiden sisämarkkinoita on vahvistettava ja pääomapakoa hillittävä. Maataloustukijärjestelmä, joka johtaa ruoantuotannon ja ruoan tarpeen maantieteelliseen epäsuhtaan on järjestelmällisesti ajettava alas. Globaali elintarvikekeinottelu pörssimarkkinoilla on kiellettävä.

Ulko-, kehitys- ja kauppapolitiikka

Yhteistä eurooppalaista ulkopoliittikkaa ja ulkosuhdehallintoa pitää vahvistaa

Pohjoismaista ja Baltian maiden kanssa tehtävää yhteistyötä on edelleen tiivistettävä

Kehitysyhteistyömäärärahat on nostettava välittömästi 1,0 prosenttiin bruttokansantuotteesta

Pakolaiskiintiöt on nostettava pohjoismaiselle tasolle

Kauppapolitiikassa tulee ottaa huomioon eettiset ja ympäristönäkökulmat

Eurooppa-politiikka

Euroopan unionin asemaa on vahvistettava ja unionia kehitettävä kohti täysivaltaista poliittista yhteisöä. Jäsenmaiden ylikorostunut asema Euroopan unionin neuvostossa heikentää EU:n

tasapainoista kehitystä. Yksittäisten jäsenmaiden etujen sijaan on ajettava yleiseurooppalaista etua. Siksi parlamentin asemaa on vahvistettava. Euroopan komissiosta on tehtävä parlamentaarinen hallitus siten, että Euroopan parlamentin vaalit voitaneen poliittisen ryhmän tai koalition puheenjohtajaehdokkaakseen nimeämä henkilö kokoaa vaalien jälkeen uuden komission parlamentin poliittisten voimasuhteiden mukaisesti.

Euroopan ja globaalin taluskriisin oloissa unionin talousyhteistyötä ja sosiaalista ulottuvuutta on vahvistettava. Euroopan keskuspankin roolia on muutettava. EKP tulee tuoda vahvemmin demokraattisen päätöksenteon piiriin. Taloudellisen liikkumavaran varmistamiseksi pankin mandaattia tulee laajentaa kasvua ja työllisyyttä tukevaan suuntaan. Unionin jäsenmaiden talouspolitiikkaa on koordinoitava entistä tiiviimmin Euroopan tasolla. Yhteistä talouspolitiikkaa on laajennettava koskemaan myös eurooppalaisia lainamarkkinoita kehittämällä yhteisiä eurooppalaisia velkakirjoja. Talouspolitiikan tiivistäminen ja akuutin kriisin ratkaiseminen on kuitenkin erotettava toisistaan ja jokaiselta jäsenmaalta edellytetään vastuullista talouspolitiikkaa.

Yhteinen talouspolitiikka vaatii rinnalleen työllisyys-, koulutus-, terveys- ja sosiaalipolitiikkaa yhteisiin tavoitteisiin sitoutumisen muodossa. Sosiaalinen ulottuvuus on keskeinen unionin toimintaa ja sen legitimitettä vahvistava elementti. Koordinoidun sosiaalipolitiikan tarkoituksena on kaventaa Euroopan sisällä vallitsevia hyvinvointieroja. Eurooppalaista hyvinvointivaltiota on kehitettävä sosialidemokraattisen mallin mukaisesti. Kansalaisten taloudelliset, sosiaaliset ja koulutukselliset oikeudet on taattava minimisäännösten kautta. Jäsenmailla pitää jatkossakin olla oikeus kehittää omaa sosiaalipolitiikkaansa.

Työntekijöiden ja ihmisten vapaata liikkuvuutta on edistettävä vaihto- ja kansainvälistymisohjelmien avulla sekä purkamalla liikkuvuuden esteitä. Eurooppalainen yhteistyö on keskeinen rauhan ja vakauden turvaaja. Keskinäisellä yhteistyöllä saavutetaan globalisoituneessa maailmassa enemmän kuin yksin toimimalla. Siksi EU:n tulee panostaa yhteiseen ja yhdenmukaiseen ulkopolitiikkaan.

Eurooppa-politiikka

Parlamentin asemaa on vahvistettava ja komissiosta on tehtävä poliittinen hallitus Eurooppalaista talusyhteistyötä on tiivistettävä ja yhteisiä lainamarkkinoita kehitettävä EKP:n mandaattia tulee laajentaa kasvua ja työllisyyttä tukevaan suuntaan. Jäsenmaiden vastuullista taloudenpitoa on valvottava entistä tiukemmin Eurooppalaista hyvinvointivaltiota on kehitettävä pohjoismaisen mallin mukaisesti minimisäännösten kautta Jäsenmailla on säilytettävä mahdollisuus kehittää omia sosiaalipoliittisia järjestelmiään Eurooppalaista ammattiyhdistysliikettä on tuettava työntekijöiden turvan ja oikeuksien parantamiseksi

Venäjä-politiikka

Suomen tulee olla edelläkävijä ja johtava asiantuntijamaa Venäjä-politiikassa. Suomen erikoisasema rajanaapurina on hyödynnettävä ja Venäjä-yhteistyön on oltava neuvottelevaa ja monialaista. Pohjoinen ja itäinen ulottuvuus on otettava tarkasteluun, sillä mahdollinen Koillisväylän aukeaminen lisää luonnonvarapolitiikan, koulutuspolitiikan ja logistiikkakäytönsuhteiden merkitystä entisestään.

Venäjä on Suomen suurin tuontimaa ja kolmanneksi suurin vientimaa. Olemme monin tavoin riippuvaisia naapuristamme ja juuri tämän vuoksi yhteistyötä on kehitettävä. Suomella on oltava

vahva ympäristönsuojelullinen näkökulma kaikessa yhteistyössä Venäjän kanssa, etenkin Itämeren ja Jäämeren suhteen.

Suomen ja Venäjän lähes sama raideleveys on hyödynnettävä. Raideyhteys Suomesta Barentsinmeren satamakaupunkeihin ja Jäämerelle on saatava teollisuuden tuotteiden tehokkaan viennin mahdollistamiseksi. Myös raideyhteys Suomen satamakaupungeista Kiinaan on hyödynnettävä, sillä se on merireittejä nopeampi vaihtoehto keskikokoisen rahdin kuljettamiseen Euroopan Unionin alueelta Kiinaan.

Venäjän- ja saamenkielen opiskelumahdollisuuksia etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa on kehitettävä, sillä yhteinen kieli on suunnaton etu molemminpuolisen kulttuuri- ja talousyhteistyön kannalta.

Venäjä-politiikka

Suomen oltava johtava poliittinen toimija Venäjä-politiikassa
Pohjoisiin luonnonvara- ja logistiikkakysymyksiin reagoitava nyt
Raideyhteyksiä Jäämerelle, Barentsinmerelle ja Kiinaan on kehitettävä
Kielten opiskelussa huomioitava strategiset ja käytännölliset hyödyt

TYÖ- JA ELINKEINOPOLITIikka

Suomi on yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa ollut pitkään huipputasoa kansainvälisissä vertailuissa niin yhteiskunnan kilpailukyvyyn, turvallisuuden, tuottavuuden kuin työmarkkinoiden stabiiliteetin mittareilla. Kilpailu ei ole itseisarvo, vaan parhaat tulokset saavutetaan sopimusyhteiskuntaa vaalimalla sekä sisäisen turvallisuuden, vahvan valtion, korkean koulutustason ja hyvinvointipalveluiden turvaamisella.

Työn ja yrittämisen edellytykset

Toimiva ja laadukas koulutusjärjestelmä luo pohjan kestäväälle elinkeinotoiminnalle. Koulutuspaikkojen sijoittaminen alueellisesti työelämän tarpeiden ja kansallisten kehittämissuunnitelmien mukaisesti varmistaa sekä valmistuvien nopean työllistymisen että osaavan työvoiman saannin. Jatkuva ja merkittävä kansallinen panostus innovaatiopolitiikkaan on välttämätöntä. Korkeakoulujen ja työelämän yhteistyö on nostettava kansalliseksi kärkihankkeeksi.

Infrastruktuurin toimivuus on modernin yhteiskunnan, toimivan elinkeinopolitiikan ja työllisyyden elinehto. Tie- ja rataverkon kunnossapidämiseksi on luotava pitkäjänteinen, vaalikaudet ylittävä investointiohjelma. Kohtuuhintaisen sekä ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväen energian saatavuus on varmistettava lisäämällä energiantuotannon ja -jakelun yhteistyötä Euroopassa. Uutta ja kehittyvää tekniikkaa sekä avoimen lähdekoodin tietojärjestelmiä on hyödynnettävä tehokkaammin viranomais- ja muissa palveluissa. Julkisen hallinnon on otettava tietoliikenteen runkoverkot omistukseensa ja kehitettävä niitä tehokkaasti. Kansalaisille on taattava mahdollisuus langattomaan ja nopeaan laajakaistayhteyteen. Kaapeliverkoston on katettava valtakunnallisesti kaikki asutuskeskukset. Julkisissa tiloissa on tarjottava maksuton laajakaistayhteys.

Patentti- ja tekijänoikeuksien perusteettoman pitkiä suoja-aikoja on lyhennettävä, sillä ne vaikeuttavat uusien innovaatioiden syntymistä ja hyödyntämistä. Ohjelmistopatentoinnista on luovuttava maailmanlaajuisesti. Immateriaalioikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä on uudistettava siten, että uusien innovaatioiden ja ratkaisujen kehittäminen tulee helpommaksi. Uusia ohjelmistoyrityksiä on tuettava käynnistysvaiheessa yritys- ja innovaatiotuin.

Tulevaisuudessa teollisuus tuottaa tuotteiden rinnalla kokonaisvaltaisia palveluratkaisuja. Kasvavien palvelualojen toimintaedellytykset on turvattava ja teollisuuden muutosta on tuettava. Kehittämisen- ja tutkimustyöhön on panostettava sekä yritysten että julkisen sektorin toimesta. Vihreää kasvua ja ympäristöteknologian osaamista on lisättävä. Yritysten toimintakentän muutosta seurataan. Kasvuyritysten toimintaa on tuettava ja yritystukijärjestelmää kehitettävä pieniä ja keskisuuria kasvuyrityksiä suosivaksi. Yksityisomistuksessa olevien suuryritysten tukia on leikattava. Ylikansallista ja etenkin Euroopan sisäistä verokilpailua on ehkäistävä. Yritysten ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta korostetaan lainsäädännössä. Valtion omistajuutta on lisättävä ja valtion on sijoitettava kasvuyrityksiin. Kaivosteollisuus kansallistetaan.

Työn ja yrittämisen edellytykset

Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä ja vuorovaikutusta on lisättävä

Julkista infrastruktuuria on kehitettävä luomalla vaalikaudet ylittävä tie- ja rataverkon investointiohjelma

Kansalaisille on taattava langaton laajakaistayhteys kaikkialla Suomessa ja avoimen lähdekoodin tietojärjestelmiä on hyödynnettävä nykyistä enemmän julkisen hallinnon toiminnassa

Patentti- ja tekijänoikeuksien suoja-aikoja on lyhennettävä

Vihreään kasvuun ja talouteen on panostettava ja teollisuuden rakennemuutosta tuettava yritystuin Yritystukijärjestelmää on kehitettävä pieniä ja keskisuuria kasvuyrityksiä suosivaksi

Parempi työelämä

Työelämän laatua ja tuottavuutta on kehitettävä samanaikaisesti. Työnantajilta on vaadittava hyvää johtamista ja keinoja työhyvinvoinnin edistämiseksi. Työn ja perheen yhteensovittaminen on tehtävä helpommaksi. Vuokratyövoiman riistäminen ja pakkoyrittäjäisyys on lopetettava lainsäädännön avulla. Yrittäjien sosiaaliturvaa on parannettava. Työntekijöiden ja etenkin syrjäytymisvaarassa olevien osaamista ja työkykyä on kehitettävä aikuiskoulutuksen ja hyvinvointipalvelujen avulla. Pienyrittäjien sosiaalinen asema, kuten työterveydenhuolto ja sairausloma, on turvattava lailla. Ammattiliitoille on annettava kanneoikeus.

Yhteiskuntatakuu on vakinaistettava ja laajennettava koskemaan kaikkia työikäisiä. Julkisen sektorin on lisättävä vajaatyökykyisten työllistämistä. Työelämän muutoksen tuomat haasteet on nostettava laajaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Työelämän ja -urien muuttuminen monitahoisemmiksi ja joustavammiksi on otettava huomioon lainsäädännössä. Opiskelu työn ohessa ja osaamisen kehittäminen on tehtävä helpommaksi ja työntekijöiden liikkuvuutta työmarkkinoilla on tuettava. Pätkätyöläisten toimeentuloa on parannettava kehittämällä sosiaaliturvajärjestelmää nykyistä joustavammaksi.

Keskeisille toimialoille pitää luoda pitkän aikavälin strategiat ja sopimukset, joiden tavoitteena on kotimaisen työllisyyden, hyvinvoinnin ja yhteiskuntarauhan tukeminen. Työuria pidennetään alusta, keskeltä ja lopusta. Eläköitymisikä on nostettava työkykyä ja -hyvinvointia parantamalla.

Erityishuomiota tulee myös kiinnittää ennenaikaisten työkyvyttömyyseläkkeiden ennaltaehkäisyyn. Eläkerahastojen kestävyys varmistetaan työnantajilta ja -tekijöiltä oikeudenmukaisesti kerättyjen eläkemaksujen ja eettisesti ylläpidettyjen rahastosijoitusten tuottojen kautta. Ikärasismi on kitkettävä työmarkkinoilta lainsäädännöllä ja tehokkaalla seurannalla.

Kriisitilanteissa työmarkkinoiden vakaus ja yhteistoiminta on varmistettava kolmikantaisesti yhteiskunnallisilla sopimuksilla.

Parempaan työelämään

Ammattiliitoille on annettava kanneoikeus harmaan talouden ja työehtojen polkemisen kitkemiseksi
Yhteiskuntatakuu on vakinaistettava ja laajennettava koskemaan kaikkia työikäisiä
Vuokra- ja pätkätyöläisten asemaa on parannettava uudistamalla lainsäädäntöä ja kehittämällä
sosiaaliturvajärjestelmää nykyistä joustavammaksi
Työuria on pidennettävä yhteistyössä ammattiyhdistysliikkeen kanssa
Eläkerahastojen kestävydestä huolehditaan ja eläkelupauksesta pidetään kiinni myös nuorten
ikäpolvien kohdalla
Työnteon tulee olla kannattavaa kaikissa tilanteissa

TURVALLISUUSPOLITIikka

Turvallisuuspolitiikan tehtävänä on turvata ja ylläpitää rauhaa. Kansainvälinen diplomatia on paras
tapa puolustaa yhteiskuntaa ja sen suvereniteettia. Suvereenilla valtiolla on oltava monopoli
väkivaltakoneistoon, joskin globaalisti tulee pyrkiä kaikkien väkivaltakoneistojen poistamiseen.
Euroopan unionin rakenteita on kehitettävä edelleen myös turvallisuuspolitiikan saralla ja
Lissabonin sopimusta on hyödynnettävä nykyistä tehokkaammin yhteisen ulko- ja
turvallisuuspolitiikan rakentamisessa.

Suomi osana maailmaa

Euroopan unionin nopean toiminnan joukkoja on resursoitava yhteisesti ja kestävästi. Unionin
joukot osallistuvat aktiivisesti rauhanturvaamiseen Yhdistyneiden kansakuntien mandaatilla.
Euroopan unionin sotilasyhteistyön ohessa on kehitettävä tiedusteluverkosto, joka tuottaa nopean
toiminnan joukoille sekä jäsenmaille ajankohtaista tietoa turvallisuuspoliittisesti merkittävistä
tilanteista ja muutoksista. Suomi on osana Euroopan unionia edistämässä rauhaa kaikkialla
maailman kriisipesäkkeissä sekä rauhanturvatehtävissä että asiantuntija- ja humanitaarisen avun
antajana. Suomen erityisosaamista YK:n 1325-päätöslauselman ja rauhankäytännön osalta
käytetään yhteiseksi eduksi.

Suomen ensisijaisena turvallisuuspoliittisena tavoitteena tulee olla rauhan, ihmisoikeuksien ja
ihmisten hyvinvoinnin edistäminen. Suomen ei tule liittoutua sotilaallisesti Euroopan unionin
yhteistyön ulkopuolella. Lähialueyhteistyötä on tehtävä avoimesti ja pidettävä yllä hyviä suhteita
naapurimaihin.

Suomi osana maailmaa

Puolustusyhteistyötä on tehtävä ensisijaisesti Euroopan unionin tasolla
YK:n osoittamiin rauhanturvaamistehtäviin on osallistuttava vastuullisesti
Suomen tulee jatkossakin osallistua aktiivisesti rauhankäytännön muun muassa rauhanturvaajien
määrää kasvattamalla

Turvattu Suomi

Asevelvollisuusjärjestelmää on uudistettava reippaalla otteella uskottavan puolustusjärjestelmän
ylläpitämiseksi. Asevelvollisuusmalli on uudistettava molempia sukupuolia koskeväksi
kansalaispalveluksi, jonka voi suorittaa aseellisenä tai aseettomana palveluksena kaikki 18-30-
vuotiaat. Palvelusmuotojen on oltava kestoaltaan yhdenmittaisia. Palveluksen kokonaisuus on 6-12
kuukautta.

Kestävin tapa suojautua kybersodankäynniltä ja terrorismilta on toimia avoimuutta ja rauhaa
rakentaen osana kansainvälistä yhteisöä. Suomalaisten yritysten erityisosaaminen

kyberteknologiassa on huomioitava sekä elinkeino- että turvallisuuspoliittisesta perspektiivistä. Suomen asevelvollisuuden tuottama lisäarvo kansantuotteeseen korvataan pitkälti muulla tuotannolla YK:n päätöslauselmien ja kansainvälisten sopimusten vastainen asekauppa on lopetettava kokonaan. Kansainvälisesti on solmittava vahva asekauppasopimus, jolla estetään asevientä kriisi- ja konfliktialueille. Sopimuksen tulee sisältää aseiden lisäksi myös ammusten, asekomponenttien ja asejärjestelmien viennin sääntely.

Poliisin riittävä resursointi ja läsnäolo koko Suomessa on varmistettava järjestyksen, rikollisuuden torjunnan ja tehokkaan tutkinnan turvaamiseksi. Poliisitoimi on irrotettava kansallisesta tuottavuusohjelmasta, jolloin tarve yksityiselle järjestyksenvalvonnalle vähenee. Yksityisten turvalan yritysten toimintaa on rajattava lainsäädännöllä korkeintaan viranomaistoimintaa tukevaksi. Järjestyksenvalvoja- ja vartijakoulutukset on uusittava ja laajennetaan siten, että ne vastaavat toimessa vaadittuja tilanteita sekä ottavat huomioon ihmisarvon entistä paremmin. Viranomaisverkkojen toimintakykyä ja eri viranomaistahojen yhteistoimintaa on parannettava, jotta kriisitilanteista selvitään.

Turvattu Suomi

Asevelvollisuusjärjestelmästä on muokattava tasa-arvoinen kansalaispalvelus

Virka-avunantoa puolustusvoimilta on lisättävä

Poliisitoimen resurssit on turvattava

Kybersodankäynnin uhkaan on varauduttava

Asekauppa kriisi- ja konfliktialueille on kiellettävä kansainvälisellä sopimuksella

DEMOKRATIAN EDISTÄMINEN

Demokratia on oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja sosialidemokraattisen ideologian perusta. Vallan rakenteiden on oltava kansan valvonnassa ja valitsemia. Jotta demokraattinen yhteiskuntajärjestys säilyttää legitimiytensä, on sitä kehitettävä jatkuvasti. Edustuksellisen demokratian rinnalle on luotava suoran vaikuttamisen rakenteita. Kunnalliset, kansalliset ja Euroopan unionin tasoiset suorat kansanäänestykset ja kansalaisaloitteet lisäävät ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia ja vahvistavat sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Edustuksellinen demokratia

Yhteiskunnan on tulevaisuudessakin nojattava pääsääntöisesti edustukselliseen demokratiaan. Parlamentaarisen ja kunnallisen päätöksenteon legitimiyyttä on parannettava uudistamalla päätöksentekoprosesseja avoimmiksi ja läpinäkyvimiksi. Kansalaisten on voitava tarkistaa päätösprosessissa olevien asioiden tila verkosta tai julkishallinnon toimipaikasta. Vaalirahoituksen avoimuutta on lisättävä entisestään ja kampanjabudjetit on rajoitettava ottamalla käyttöön vaalikohtaiset kampanjakatot. Ihmisten äänestysintoa on lisättävä tukemalla kansalaisjärjestöjä ja tuomalla äänestyspaikkoja lähemmäs ihmisten arkea. Yhteiskuntatiedon opetusta on lisättävä ja yhteiskuntataitoja on harjoitettava kaikilla koulutusasteilla. Kasvava osa äänestysistä on toteutettava sähköisesti ja vanhusväestöä on tuettava äänestysjärjestelmien käyttöönoton yhteydessä. Samalla on pidettävä huolta äänestysjärjestelmien luotettavuudesta ja toimintavarmuudesta.

Kansan edustamisen helpottamiseksi

Yhteiskuntajärjestyksen on tulevaisuudessakin pohjaututtava edustukselliseen demokratiaan

Vaalirahoituksen avoimuutta on lisättävä entisestään ja tavoitteena tulee olla listavaalijärjestelmä

Päätöksentekoprosesseja on muutettava avoimmiksi ja läpinäkyvämmiksi

Äänestysintoa on parannettava lisäämällä yhteiskuntatiedon opetusta kaikilla koulutusasteilla ja mahdollistamalla sähköiset äänestykset
Seutu- ja maakuntatason päätöksenteon demokraattista ohjausta on parannettava

Suora demokratia

Valtakunnallisen, kunnallisen ja metropolialueella myös seututason päätöksentekoprosesseihin on sitoutettava laajempi kansanosa. Suoran demokratian välineillä kansanvallan legitimitetti kasvaa. Yhteiskunnan jäsenten vaikutusmahdollisuuksia on parannettava kaikilla päätöksenteon tasoilla. Kansalaisjärjestöjen toimintakykyä on parannettava vakauttamalla niiden resurssit pitkäjänteisesti siten, että säilytetään valtion rahapelimonopoli. Kansalaisjärjestöjä on käytettävä tehokkaasti yhteiskunnan rakentajina ja aitoina asiantuntijoina. Kolmannen sektorin painoarvon lisääminen ei kuitenkaan saa heikentää julkista sektoria.

Paikallisesti ja valtakunnallisesti on lisättävä neuvoo-antavia kansanäänestyksiä. Merkittävimmistä yhteiskunnallisista kysymyksistä on oltava mahdollista järjestää suora kansanäänestys.

Peruskoulusta lähtien nuorisoa on tuettava kasvamisessa yhteiskunnallisesti aktiiviseksi ja vastuulliseksi. Oppilaat ja opiskelijat on otettava mukaan oppilaitosten päätöksenteossa. Oppilaskuntien asemaa on vahvistettava ja niiden tehtävät vakiinnutettava lainsäädännössä sekä oppilaitoksissa. Oppilaskunnat ja nuorisovaltuustot on otettava käyttöön kaikissa kunnissa ja oppilaitoksissa.

Osallistavan budjetoinnin toimintamalleja on kehitettävä osana kunnallista vaikuttamista. Kansalaisten valitsemat kaupunginosa- ja vastaavat valtuustot valmistelevat näiden evästysten pohjalta konkreettisen budjettiesityksen. Lainsäädäntö ja kaupunginvaltuustot asettavat alueellisille budjeteille raamit. Tehdystä esityksestä voidaan äänestää paikallisesti. Alueellisen osallistumisen lisäksi on käytettävä koko kunnan mitassa tapahtuvaa teemakohtaista osallistuvaa budjetointia. Kuntalaiset ovat mukana asettamassa tavoitteita ja vaikuttamassa ratkaisuihin, joilla ohjataan koko kaupungin tasolla tehtäviä ratkaisuja.

Suorempaan demokratiaan

Kansalaisia on sitoutettava päätöksentekoon kaikilla tasoilla
Suoria kansanäänestyksiä on lisättävä
Kansalaisjärjestöjen ääntä on kuultava ja niiden resursointia lisättävä
Demokratiakasvatusta ja nuorten aktivoimista on lisättävä
Osallistavan budjetoinnin malleja on kehitettävä kunnallisesti

Kansalaisten oikeusturva

Oikeudenkäyntien viivästyminen ja hallinnollisten käsittelyaikojen pitkittyminen aiheuttaa kohtuutonta inhimillistä kärsimystä ja taloudellisia menetyksiä niin kansalaisille, elinkeinoelämälle kuin yhteiskunnallekin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Suomelle määräämät tuomiot liian pitkistä käsittelyajoista kertovat ongelmista maamme oikeusjärjestelmässä. Käsittelyaikojen pitkittyessä myös syytteiden toteennäyttäminen, varsinkin seksuaalirikoksissa, vaikeutuu.

Suomalaisen oikeuslaitoksen perusta on terve ja takaa kansalaisille yhdenmukaisuuden lain edessä ehkäisten korruptiota. Kansalaisilla on laajat oikeudet saada asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi, saada ratkaisuille yksityiskohtaiset perustelut sekä hakea muutosta samaansa päätökseen. Laajaan oikeusturvaan tähtäävä järjestelmä johtaa kuitenkin liian heikosti resursoituna jopa ihmisten

oikeusturvan heikentämiseen käsittelyaikojen pitkittyessä.

Ongelman poistaminen vaatii lisäresursseja, mutta myös uudistuksia rakenteisiin, menettelyihin, toimintatapoihin, johtamiseen, viranomaisten yhteistyöhön ja osaamiseen. Resurssien lisääminen oikeuslaitokseen tuottaa itsensä takaisin.

Oikeusturva ja talousrikollisuuden torjunta

Taataan oikeuslaitoksen riittävät resurssit kansalaisten oikeusturvan takaamiseksi

Vahvistetaan syyttäjän roolia esitutkinnassa ja yhdistetään syyttäjän ja poliisin tulostavoitteet

Varmistetaan tuomioistuinten ammattitaitoisen työvoiman saanti lisäämällä tuomioistuinharjoittelun resursseja

KOULUTUS- JA SIVISTYSPOLITIIKKA

Suomalainen koulutus on laadultaan, saatavuudeltaan ja tuloksiltaan huippuluokkaista.

Peruskoulumallin idean, ihmisten yhdenvertaisuuden ja yksilöllisen kasvun tukemisen, pohjalta kehitetyt yhtenäisemmän toisen ja korkea-asteen koulutusmuodot ovat tulevaisuutta. Koko kansan kyvyt on saatava käyttöön yhteiskunnan rakentamisessa. Syrjäytymisen ennaltaehkäisy, inhimillisen kärsimyksen torjunta ja nuorten koulutustason parantaminen on nostettava koulutuspolitiikan kärkeen. Yhteiskunnan on tuettava yksilöiden henkistä ja sosiaalista kasvua. Koulutuksen on oltava yksilölle maksutonta. Tasa-arvon on toteuduttava kaikessa koulutuksessa. Sukupuolten välinen tasa-arvo on turvattava alakohtaisesti ja kaikilla koulutusasteilla. Koulutuksen on tuettava kasvamista globaaliksi kansalaiseksi. Koulutuksen periytyvyyteen on puututtava.

Varhaiskasvatus

Esiopetuksen on oltava kiinteä osa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus on siirrettävä jokaisessa kunnassa osaksi opetustoimea. Päivähoidon ammattilaisten pedagoginen pätevyys on varmistettava. Kotihoidontukea kehittämällä on siirrettävä nykyistä suurempi osa lapsista kunnan päivähoidon piiriin työllisyysasteen parantamiseksi sekä lasten varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laadun turvaamiseksi. Päivähoitoa kehittämällä on siitä tehtävä nykyistä kilpailukykyisempi vaihtoehto kotihoidolle. Parannetaan mahdollisuuksia osa-aikaiseen päivähoitoon ja osa-aikaiseen työntekoon vanhemmille, joiden lapset ovat kotihoidossa. Myös perhepäivähoidon mahdollisuuksia vanhempien osa-aikaisen työntekojen helpottamisessa on otettava huomioon. Kaikkien lasten on oltava julkisen päivähoidon tarjoaman esiopetuksen piirissä kaksi vuotta ennen peruskoulun alkua.

Peruskoulutus

Peruskoulutuksen sisältöä on uudistettava jatkuvasti. Peruskoulun tehtävä on kasvattaa kriittisiä, rohkeita, aktiivisia ja yleissivistyneitä kansalaisia jatko-opintoja varten. Peruskoulujen jakautuminen hyviin ja huonoihin oppilaitoksiin on pysäytettävä muuttamalla koulupiirijakoja tasapuolisemmiksi. Koulujen erilaiset olosuhteet, opetustulokset ja toiminnan laatu on huomioitava rahoituksessa. Haastavista työtehtävistä on maksettava opettajille kannustavaa palkkaa.

Yksityiskoulujen rahoitusmallin on vastattava julkisten oppilaitosten rahoitusta. Yksityiskoulujen toimiluvat uusitaan vain selkeän tarpeen tullessa ilmi. Muissa tapauksissa yksityiskoulujen toiminta on siirrettävä kuntien ja valtion vastuulle. Uusia yksityiskoulujen lupahakemuksia ei hyväksytä kuin erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa ja pakottavista syistä. Yksityiskoulujen määrää on vähennettävä tuntuvasti. Vaikka yksityinen koulusektori tulisi säilymään julkisen rinnalla, tulee yhteiskunnan valvoa kummankin koulutuselimen toimintaa ajantasaisella ja toimivalla

opetussuunnitelmalla ja luoda toimiva kontrollijärjestelmä opetuksen laadun valvomiseksi.

Tunnustuksellinen uskonnonopetus ei kuulu peruskouluun. Uskonnonopetus on muutettava eri kulttuurit ja uskonnot tasavertaisesti huomioivaksi maailmankatsomustiedoksi. Opintojen ohjauksen kehittäminen, kouluterveydenhuolto ja opiskelijahuolto on nostettava tasolle, jolla varmistetaan jokaisen oppilaan opiskelukyky ja omien vahvuuksien sekä intressien mukainen opintopolku. Kielivähemmistöille on turvattava oman äidinkielen opetus. Monikulttuuristen luokkien tueksi on lisättävä koulunkäyntiavustajia ja heidän palkkaamisensa tarvittaessa mihin tahansa oppilaitokseen perusasteella on varmistettava palkkatuin ja valtionavuin.

Peruskoulutus

Yksityiskoulujen määrää on vähennettävä

Uskonnonopetus on korvattava maailmankatsomustiedolla

Opintojen ohjaukseen on panostettava enemmän

Koulujen alueelliseen epätasa-arvoon on puututtava

Toinen aste

Oppivelvollisuus on laajennettava kattamaan toisen asteen tutkinto ja jokaiselle nuorelle on turvattava koulutuspaikka. Nykyiset toisen asteen oppilaitokset on yhtenäistettävä. Yhtenäisellä toisella asteella suoritetaan joko yleissivistävä tutkinto, ammatillinen tutkinto tai näiden yhdistelmä-tutkinto. Tutkinto on mahdollista suorittaa myös oppisopimuksella.

Valinnanvapaus, henkilökohtaisten tavoitteiden tukeminen sekä koulutusjärjestelmän kansainvälistyminen ovat yhtenäisen toisen asteen tärkeitä ohjenuoria. Opiskelijoille on annettava mahdollisuus kehittää omia valmiuksiaan yksilöllisten oppimispolkujen avulla.

Opiskelijanohjaukseen, koulupsykologeihin ja yhteisöllisyyteen sekä kansalaiskasvatukseen on panostettava tuntuvasti. Kunnille on ohjattava tukea muutosvaiheessa. Kaikille nuorille on varmistettava paikka lähimpänä sijaitsevasta yhtenäisestä toisen asteen oppilaitoksesta. Kaikessa koulutuksessa on tuettava aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamista.

Yhteiskuntatakuun vakinaistamisella pidetään huolta kansalaisten koulutus- ja osaamistason kehittymisestä. Takuun piirissä jaettujen opiskelupaikkojen on tuettava yksilöiden omia intressejä ja osaamisalueita. Takuun on katettava huolto-, tuki- ja ohjauspalvelut.

Toinen aste

Oppivelvollisuus on laajennettava kattamaan toisen asteen tutkinto

Nykyiset toisen asteen oppilaitokset on yhtenäistettävä

Yhteiskuntatakuu on vakinaistettava

Ylioppilastutkintomaksut tulee poistaa

Toisen asteen oppilaitosten opetuksessa käytettävien materiaalien on oltava maksutta opiskelijoiden käytössä

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus kirjattava perustuslakiin

Toisen asteen laittomat oppimateriaalimaksut on poistettava

Korkeakoulutus

Korkeakoulutuksen välisiä raja-aitoja on madallettava ja duaalimalli toteutettava tutkinnoissa.

Korkeakoulujen ylläpitäjänä toimii ensisijaisesti valtio. Korkeakoulujen ylläpitomallit ovat kokonaan yhteneviä ja perusrahoitus tulee siirtää valtiolle. Korkeakoulutuksen tarjonta on oltava

maantieteellisesti kattava. Lukukausimaksukokeilusta on luovuttava ja korkeakoulutuksen maksuttomuus kirjattava perustuslakiin. Opiskelijoille kohdennetut materiaalmaksut on poistettava. Koulutuksen maksullisuus on kyseenalaistettava myös Euroopan unionin tasolla.

Koulutuksen keskiössä on elinikäisen oppimisen malli. Osaamisen kehittäminen ja päivittäminen sekä aiemmin opitun tiedon tunnistaminen ja tunnustaminen on mahdollistettava nykyistä paremmin. Korkeakoulutuksen työelämälähtöisyyttä on lisättävä. Korkeakoulujen on panostettava opiskelijoiden ohjauspalveluihin. Korkeakoulujen hyväksilukuperiaatteita on avattava siten, että päällekkäisten opintojen suorittamiseen ei kulu turhaan resursseja. Opiskelijoiden valintaprosessit on uudistettava nostamalla ensisijaisiksi valintaperusteiksi yksilön motivaatio, edellytykset ja kyvyt opiskella sekä työskennellä valitsemallaan alalla. Valmennuskurssien merkitystä on vähennettävä.

Korkeakoulujen on kehitettävä korkeakoulujen sisäisiä ja välisiä siirtymäväyliä. Opiskelun tulee olla mahdollista ympäri vuoden ja opintotuen pitää olla riittävä ja mahdollistaa täysipäiväinen opiskelu. Maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset ovat aliedustettu ryhmä korkeakoulutuksessa. Heidän osallistumisensa tukemiseksi tulee järjestää korkeakouluopintoihin valmentavia opintoja.

Korkeakoulutus

Duaalimalli on toteutettava rakenteiden sijaan tutkinnoissa

Elinikäisen oppimisen malli on siirrettävä käytäntöön

Opiskelijavalintaa on kehitettävä hakijan alalle ja opiskeluun soveltuvuutta mittaavaksi

Korkeakoulutusta on oltava maantieteellisesti kattavasti

Korkeakoulujen siirtymäväylien on oltava toimivia

Opintotuen on oltava riittävä ja kattava

Maahanmuuttajien osallistumista korkeakoulutukseen on lisättävä

Taide ja tekijänoikeudet

Immateriaalituotteiden ostajien kuluttajansuojaa ja oikeutta käyttää hallussaan olevaa materiaalia omaan yksityiseen käyttöönsä on laajennettava. Musiikin ostajalla on oltava oikeus kuunnella teoksia haluamallaan laitteilla. Yhteiskunnallinen tuki kulttuurintuottajien toiminnalle on uudistettava. Taiteen on oltava kaikkien kansalaisten ulottuvilla. Graffiti-, katu- ja muut alakulttuurit on tunnustettava aitona kulttuurin muotona. Kulttuuripalveluiden vaikutus kansalaisten hyvinvointiin ja monimuotoisuuteen kehittymiseksi on turvattava. Kynnystä kulttuuripalvelujen käyttöön on madallettava ja kulttuuripalveluja on kohdistettava kaikille väestöryhmille. Yleisiä kirjastopalveluja on edelleen kehitettävä ja niiden saanti on turvattava kaikille koko Suomessa. Nuorten taiteilijoiden kehittymistä on tuettava korkeatasoisen koulutuksen ja julkisen tuen avulla. Kulttuuripalveluiden vaikutus yhteiskunnan hyvinvoinnin ja monimuotoisuuden kehittymiseksi on turvattava.

Taide ja tekijänoikeudet

Kuluttajan oikeuksia hankkimiinsa tuotteisiin on lisättävä

Alakulttuurit on tunnustettava osana yhteiskuntaa

Nuorten taiteilijoiden uraa on tuettava

Kulttuuripalveluiden on oltava kaikkien kansalaisten ulottuville

Muiden kuin alkuperäisten tekijöiden patenti- ja tekijänoikeuksien suoja-aikoja on lyhennettävä.

HYVINVOINTIPOLITIIKKA

Sosiaalipalveluiden ja julkisen terveydenhuollon ylläpito ja kehittäminen luovat edellytykset tasa-arvoisen yhteiskunnan rakentumiselle. Moniarvoisen ja suvaitsevan normiston luominen on kansainvälistyvässä maailmassa ja ihmisten liikkumisen lisääntyessä ensiarvoisen tärkeää. Yhteiskunta on kaikkien yhteinen eikä ketään saa jättää oman onnensa nojaan. Asuminen on jokaisen kansalaisen perusoikeus, joka määrittää oleellisesti hyvinvointia. Perustuslain mainitsema ihmisten loukkaamaton yhdenvertaisuus on tunnustettava kaikessa lainsäädännössä ja sitä on ylläpidettävä, vaikka siihen kohdistuisi kovaa kritiikkiä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Kattavat, ihmisarvoiset ja saatavilla olevat sosiaalipalvelut ovat Suomessa huippuluokkaa, mutta niiden kehittämiseen on syytä panostaa. Hyvinvointivaltion konservatiivinen puolustuspuhe on lopetettava ja on siirryttävä taistelemaan kattavamman julkisen hyvinvointipalvelujärjestelmän luomiseksi. Toimeentulotuen piiristä on nostettava muiden tukien piiriin yhä suurempi osa kansalaisista. Sosiaaliturvan on perustuttava yksilön kohtaamiseen ja tämän toimintakyvyn sekä tarpeiden tukemiseen.

Viimesijaiset tukimuodot on turvattava samantasoisiksi kaikille kansalaisille. Toimeentulotuen perusosan maksatus on siirrettävä KELA:n hoidettavaksi ja valtion rahoitusvastuuta on lisättävä. Näin turvataan ihmisten yhdenvertainen tuen saanti, helpotetaan käsittelyaikoja sekä vähentää tuen vajaakäyttöä. Tämä mahdollistaa myös eri etuuksien välillä siirtymisen sekä lyhytaikaisten palkkatulojen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen. Nykyistä sosiaaliturvajärjestelmää on kokonaisuudessaan selkeytettävä ja uudistettava. Esteettömyys on julkisen palvelutuotannon kantava arvo kaikissa tilanteissa.

Kuntien on panostettava nuorisotyön asiantuntijoiden palkkaamiseen. Nuorisopalvelut on kokonaisuudessaan saatava lainsäädännössä velvoitteeksi. Nuorten toimeentulo ja asuminen on varmistettava kaikissa tilanteissa. Opiskelijat siirretään yleisen asumistuen piiriin. Opiskelijoille taataan asuntotakuu turvaamaan ympärivuotisen asunnon opiskeluaikana.

On tärkeää, että maahanmuuttaja pääsee sopeutumaan suomalaiseen kulttuuriin ja oppii suomen tai ruotsin kielen. Oman äidinkielen ja kulttuurin perusteiden oppiminen on turvattava kaikille maahanmuuttajataustaisille. Heidän mahdollisuuksiaan toimia suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä on edistettävä.

Parasta terveydenhuoltoa on hyvinvoinnin tukeminen ja ongelmien ennaltaehkäiseminen. Liikuntapalveluihin on panostettava koko ihmisen elinkaaren ajalla. Julkisin varoin tuetun terveydenhuollon ainoana tavoitteena on oltava kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden turvaaminen. Yksityiselle terveystalvontajalle maksettavasta sairaanhoitokorvauksesta on luovuttava. Julkisen terveydenhuollon järjestämiseen käytettävät varat ovat rajalliset. Yksityisten palveluiden tukemisen sijasta on turvattava kunnalliset terveystalvontat.

Opiskeluterveydenhuolto korkea-asteella siirretään portaittain YTHS:n piiriin. Toisen asteen opiskelijoiden terveydenhuollon tulee olla maksutonta, saavutettavissa ja laadukasta. Terveystalvontat on turvattava korkeatasoisina ja ennaltaehkäisevinä kaikille. Lääkärripulaan on vastattava lisäämällä lääkärikoulutusta sekä sen resursseja ja helpottamalla maahanmuuttajien työskentelyedellytyksiä. Valmistuneen lääkärin tulee palvella vuosi terveystalvontat lääkäriminä julkisella sektorilla. Lisäksi julkisen terveydenhuollon vetoa on parannettava työoloja, johtamistalvontat ja urakehitysmahdollisuuksia lisäämällä. Talvontateteleiden käytöstä on luovuttava.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Julkista palveluverkostoa on kehitettävä ja laajennettava

Kuntien nuorisotoimen roolia on lisättävä lainsäädännöllä

Maahanmuuttajien kotoutumista on tuettava kieli- ja kulttuurikoulutuksella

Terveyspalveluiden on saavutettava tasa-arvoisesti kaikki kansalaiset

Palveluseteleistä on luovuttava

Asuntopolitiikka

Asuntopolitiikalla on vastattava kansalaisten asumistarpeisiin. Valtion on otettava sekä tuotannossa että sääntelyssä yhä enemmän roolia. Jokaiselle asunnon tarvitsijalle on löydyttävä asunto.

Rakentamisessa on otettava huomioon Design for all -ajattelutapa, jonka mukaan asunnot ja

elinympäristö rakennetaan esteettömiksi. Sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa on voimakkaasti

lisättävä vuokratason kohtuullistamiseksi. Nuorten vuokra-asunnon saantia vapailta markkinoilta on helpotettava rajoittamalla vuokratokuiden suuruutta sekä lisäämällä pienten asuntojen määrää.

Kolmen kuukauden takuu ei ole tarkoituksenmukainen. Nuoret on tunnustettava varsinkin kasvu- ja koulutuskeskuksissa tärkeäksi kansalaisryhmäksi.

Asuntojen todelliset myyntihinnat on saatava julkisiksi. Lisäksi on luotava myytävien asuntojen

kuntopisteytysjärjestelmä, jolloin vertailu on aidosti mahdollista. Asuntojen ylläpito varmistetaan

luomalla katsastusvaade sekä aihetta koskeva asiantuntijaverkosto. Asuntokatsastuksessa selvitetään autokatsastuksen tavoin kiinteistön kestävyys ja tarvittavat korjaukset.

Jokainen asunnoton on liikaa. Asunnottomuus on poistettava Suomesta. Asumisen tukemista ja sen eri muotoja on lisättävä ja asumiselle on taattava riittävästi resursseja.

Asuntopolitiikka

Asunnottomuus on poistettava Suomesta ja perustuslakiin kirjataan jokaisen kansalaisen oikeus kotiin

Asumisen tukemista ja sen muotoja on lisättävä mm. edistämällä yhteisöllistä asuntotuotantoa

Valtion ja kuntien on rakennettava ja tarjottava nykyistä enemmän asuntoja

Esteettömyys on otettava huomioon rakentamisessa

Asuntojen kuntopisteytys- ja katsastusjärjestelmä on otettava käyttöön